

Załącznik do Uchwały nr.....
Rady Miasta Krakowa z dnia.....

STRATEGIA ROZWOJU KRAKOWA 2030

Wersja robocza, do konsultacji i dalszych prac – listopad 2016

Spis treści

I.	WPROWADZENIE	4
I.1.	Przesłanki aktualizacji Strategii Rozwoju Krakowa 2030	4
I.2.	Konteksty Strategii Rozwoju Krakowa 2030	6
I.3.	Kraków w sieci metropolii w Polsce	8
II.	PARTYCYPACYJNY PROCES BUDOWANIA STRATEGII ROZWOJU KRAKOWA 2030	9
III.	DIAGNOZA STRATEGICZNA.....	13
III.1.	Analiza potencjałów Krakowa w zakresie inteligentnego miasta	13
III.2.	Analiza SWOT	45
IV.	PLAN STRATEGICZNY	57
IV.1.	Wizja, misja i cele strategiczne	57
IV.2.	Matryca strategiczna Strategii Rozwoju Krakowa 2030.....	59
IV.3.	Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Krakowa 2030.....	85
IV.4.	Wymiar finansowy realizacji Strategii Rozwoju Krakowa 2030.....	92
V.	SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII ROZWOJU KRAKOWA 2030.....	94
VI.	SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU KRAKOWA 2030	97
	Słownik pojęć i skrótów	99

I. WPROWADZENIE

Aktualizacja Strategii Rozwoju Krakowa dokonana została ze względu na dwie przesłanki: formalne i merytoryczne. Pierwsza z nich to zmiana przepisów prawa oraz zasad tworzenia i realizacji dokumentów strategicznych przez administrację publiczną, w tym samorządową.

Drugą przesłanką aktualizacji Strategii były procesy zachodzące w samym Krakowie, jak i w jego otoczeniu (społeczne, gospodarcze, polityczne, demograficzne, kulturowe, prawne itp.) i związana z tym konieczność odniesienia się do nich zarówno na poziomie celów, jak i zadań do realizacji.

I.1. Przesłanki aktualizacji Strategii Rozwoju Krakowa 2030

Przesłanki formalne

Ostatnich 10 lat realizacji Strategii Rozwoju Krakowa odbyło się w zmienionych warunkach formalnych. Naczelnym dokumentem kształtującym politykę rozwoju w UE jest strategia „Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”¹. Wyznacza ona trzy priorytety, tj.:

- inteligentny wzrost gospodarczy,
- rozwój ekologiczny,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu.

Wytyczne Strategii Europa 2020 znajdują swoje odzwierciedlenie na poziomie krajowym. System zarządzania rozwojem, kształtowany przez Ustawę z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju², wskazuje na konieczność zachowania spójności pomiędzy różnymi dokumentami strategicznymi. Wprowadza też zasadę, że naczelnym dokumentem administracji (w tym samorządowej) jest program rozwoju, który przyjmuje najczęściej formę strategii rozwoju gminy. System zarządzania rozwojem kraju uwzględnia następującą strukturę dokumentów strategicznych:

- „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK)”,
- „Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK 2020)”,
- tzw. strategie zintegrowane, w tym szczególnie ważna:
 - „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego: Regiony. Miasta. Obszary wiejskie 2010-2020”,
- „Krajowa Polityka Miejska (KPM)”.

Na poziomie krajowym zasadniczym dokumentem planistycznym o znaczeniu strategicznym jest „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” (KPZK 2030), która wskazuje na strategiczne wyzwania polityki przestrzennej i wyznacza jej cele oraz sposoby ich osiągania. Dokument ten ma znaczenie dla wszystkich innych dokumentów strategicznych, tak krajowych, jak i regionalnych oraz lokalnych.

Z dokumentów krajowych wynikają kolejne dwa dokumenty strategiczne. Pierwszy z nich ma charakter obligatoryjny, a jest nim „Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na

¹ Źródło: <http://ec.europa.eu/europe2020>

² Dz.U. 2006, Nr 227, poz. 1658 z późn. zm.

lata 2011-2020”. Natomiast drugi z tych dokumentów – „Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020” – wyznacza kierunki rozwoju ponadregionalnego dwóch silnie ze sobą powiązanych gospodarczo i funkcjonalnie regionów.

Politykę regionalną Województwa Małopolskiego uzupełniają jeszcze następujące dokumenty:

- „Subregionalny Program Rozwoju na lata 2014-2020”,
- „Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2013-2020”,
- 10 programów strategicznych,
- „Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego 2014-2020”,
- „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego”.

Wymienione dokumenty wskazują wytyczne dla kształtowania lokalnej polityki rozwoju na poziomie Miasta. Dodatkowo przy opracowywaniu SRK 2030 uwzględniono następujące dokumenty:

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa”,
- „Perspektywa Technologiczna Kraków – Małopolska 2013-2020”.

Równolegle do prac nad SRK 2030 powstawał dokument „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego”, jako podstawa do planowania zintegrowanego rozwoju w ramach obszaru metropolitalnego. Oba dokumenty, choć powstające równolegle i na podstawie innych uwarunkowań formalnych, korespondują ze sobą i są wobec tego wzajemnie komplementarne.

Proces aktualizacji SRK określony został również dokumentami wewnętrznymi Urzędu Miasta Krakowa. Strategia Rozwoju Krakowa 2030 powstała z inicjatywy Prezydenta Miasta Krakowa, na podstawie Zarządzenia nr 2180/2013 z dnia 23 lipca 2013 r.

Przesłanki merytoryczne

Przyjęta w 2005 roku Strategia Rozwoju Krakowa stanowi kompleksowy i w przeważającej większości ciągle aktualny pogląd na miasto i koncepcję jego rozwoju. Jednakże obserwacja procesów społecznych, gospodarczych i kulturowych pozwoliła uznać je za wystarczające przesłanki aktualizacji strategii.

Miasta w Europie, w tym również Kraków, stoją przed koniecznością rozwiązania wielu problemów, wśród których wyróżnić można³:

- zmiany demograficzne (m.in. starzenie się społeczeństwa, niekorzystna struktura demograficzna, choroby cywilizacyjne),
- nie zrównoważony rozwój miast,
- słabnące powiązania pomiędzy wzrostem dochodów, zatrudnieniem oraz postępem społecznym i technologicznym miasta,
- rosnącą polaryzację społeczną,
- procesy segregacji przestrzennej,
- rozlewanie się miast,
- degradację miejskich ekosystemów.

W powyższym kontekście aktualizacja dokumentu Strategii ma na celu przygotowanie Miasta do:

- włączenia się w nurt zmian cywilizacyjnych⁴,

³ „Miasta przyszłości. Wyzwania, wizje, perspektywy”, Unia Europejska – Polityka Regionalna, Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej, październik 2011 r.

- ambitnego wykorzystania środków unijnych oraz zwiększania udziału środków własnych w realizacji inwestycji rozwojowych,
- zintegrowanego zarządzania rozwojem miasta.

Konieczne staje się myślenie o rozwoju miasta w kontekście szerszym niż dotychczasowe granice administracyjne. Mowa jest zatem o metropolii, będącej węzłem różnorodnych powiązań sieciowych, zarówno lokalnych, jak i przede wszystkim mających wymiar globalny. Kraków w nowej Strategii ma również wykorzystywać posiadane potencjały oraz otworzyć się na wszystkie formy organizacyjne typowe dla gospodarki opartej na wiedzy, wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego, a więc m.in. szerokie wykorzystanie technologii ICT w zarządzaniu miastem i świadczeniu usług mieszkańcom oraz na rozwój wymiany myśli naukowej i komercjalizację jej efektów. Nie wolno przy tym zapomnieć o otwartości Miasta na różnorodną aktywność mieszkańców i innych członków społeczności lokalnej (metropolitalnej). Wszystko to w celu stworzenia miasta nowoczesnego, przyjaznego mieszkańcom, inwestorom i odwiedzającym, szanującego swoją historię i środowisko naturalne. W takim rozumieniu, SRK 2030 jest strategią Samorządu Miasta (wspólnoty samorządowej), wyznaczającą jej priorytety i cele, jak również narzędziem zarządzania miastem przez władzę lokalną.

Aspiracją Miasta wynikającą z nowej Strategii będzie realizowanie idei *smart city* – czyli bycie nowoczesną metropolią, oferującą wysoką jakość życia, przyjazne warunki dla innowacyjnej gospodarki, silną kapitałem ludzkim i społecznym oraz nowoczesnie zarządzaną przy wykorzystaniu technologii ICT, uwzględniającą potrzeby i aspiracje mieszkańców oraz ich udział w życiu publicznym. Kraków będzie w ten sposób miastem otwartym i aktywnie uczestniczącym w inicjowaniu procesów mających globalne znaczenie.

W pracach nad nową Strategią Rozwoju Krakowa zaproponowano przyjęcie perspektywy do 2030 r. Takie ujęcie wynika z trzech przesłanek warunkujących kwestie strategiczne:

- pierwszą jest horyzont rozliczenia środków pomocowych z budżetu Unii Europejskiej w perspektywie 2014-2020 z przesunięciem rozliczeniowym do roku 2022,
- drugą jest konieczność przygotowania Krakowa do planowania i realizowania rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu przede wszystkim o własne środki finansowe po 2020 roku,
- trzecią jest uwzględnienie faktu wchodzenia w dorosłość kolejnych pokoleń około 2030 roku.

1.2. Konteksty Strategii Rozwoju Krakowa 2030

W procesie tworzenia Strategii Rozwoju Krakowa 2030, uwzględniając lokalną specyfikę, przyjęto najbardziej kompleksową koncepcję *smart city*, w której wyszczególnia się sześć czynników rozwoju miasta: *smart economy*, *smart mobility*, *smart environment*, *smart people*, *smart living*, *smart governance*. Podejście to po raz pierwszy zostało zaproponowane przez Uniwersytet Techniczny w Wiedniu⁵ w ramach opracowanego europejskiego rankingu miast inteligentnych (*European smart cities*). Badania te zrealizowane w roku 2007 stały się podstawą dla dalszego kształtowania koncepcji *smart city* i znalazły odzwierciedlenie m.in. w dokumentach Unii Europejskiej⁶. Warto zaznaczyć, że

⁴ jw.

⁵ Badania prowadzone były przez: *Regional Science at the Vienna University of Technology* we współpracy z *OTB Research Institute for Housing, Urban and Mobility Studies at the Delft University of Technology* oraz *The Department of Geography at University of Ljubljana*.

⁶ M.in. *Mapping Smart Cities in the EU*, raport opracowany przez Parlament Europejski, Dyрекcyję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, 2014 r.

sama idea miast inteligentnych wpisuje się w szerszą koncepcję rozwoju przyjętą przez Unię Europejską⁷, jaką jest tzw. inteligentny rozwój, który w odniesieniu do miast definiuje się jako rozwój pozwalający uniknąć wzrostu kosztów oraz wspierający te zasoby rozwojowe miasta, którymi jest ono w stanie konkurować o nowe inwestycje oraz mieszkańców⁸.

Nawiązując do przedstawionych koncepcji, SRK 2030 definiuje ideę *smart city* następująco:

- **Gospodarka (smart economy)** – inteligentna gospodarka powinna: opierać się na przemyśle high-tech i sektorze B+R, gdzie powinna znaleźć zatrudnienie znacząca część zasobów pracy (pow. 20%), dysponować rozwiniętymi przestrzeniami biznesowymi generującymi rozwój branż kreatywnych, wykazywać się innowacyjnością, elastycznością rynku pracy oraz efektywną współpracą nauki i biznesu.
- **Kapitał ludzki i społeczny (smart people)** – inicjatorami zmian w mieście powinni być mieszkańcy, którzy dzięki wysokim kwalifikacjom i kompetencjom, kreatywności i umiejętności współdziałania, przy wsparciu technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) są w stanie dążyć do ciągłej poprawy jakości życia w mieście.
- **Jakość życia (smart living)** – miasto inteligentne daje swoim mieszkańcom przyjazne miejsce do życia, w szczególności przez zapewnienie szerokiego dostępu do usług publicznych (w tym usług świadczonych on-line), wysokiej jakości edukacji, ochrony zdrowia i opieki nad ludźmi starszymi, nowoczesnej infrastruktury technicznej i społecznej, wysokiego poziomu bezpieczeństwa oraz atrakcyjnej oferty kulturalnej i zagospodarowania czasu wolnego, a także dbałości o stan środowiska naturalnego oraz tereny zielone.
- **Mobilność (smart mobility)** – miasto powinno posiadać zintegrowany i bezpieczny system transportowy wykorzystujący rozwiązania sektora ICT. Dzięki nowoczesnej infrastrukturze miasto powinno być gigantyczną siecią powiązań o dużej szybkości, łączących wszystkie jego zasoby.
- **Środowisko naturalne (smart environment)** – miasto inteligentne optymalizuje zużycie energii, między innymi przez wykorzystywanie źródeł energii odnawialnej, prowadzi działania zmniejszające emisję zanieczyszczeń do środowiska, a gospodarka zasobami miasta oparta jest na zasadzie zrównoważonego rozwoju, z wykorzystaniem infrastruktury opartej o nowoczesne technologie.
- **Zarządzanie (smart governance)** – przez inteligentne zarządzanie rozumie się zarządzanie publiczne, w którym istotną rolę odgrywają: kompetencje, współpraca z ekspertami, partycypacja społeczna w podejmowaniu decyzji, transparentność działania oraz wysoka jakość i dostępność usług publicznych. Kluczowe znaczenie w tym aspekcie ma dostępność inteligentnej infrastruktury wykorzystującej nowe technologie. Wymaga to stworzenia zintegrowanego systemu zarządzania miastem, uwzględniającego uczestnictwo wszystkich użytkowników miasta w realizacji celów *smart city* oraz efektywnej współpracy sektora publicznego i prywatnego.

⁷ Wyrażoną w dokumencie *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020*.

⁸ Co ważne, Unia Europejska tworzy szereg instrumentów wspierających rozwój inteligentnych miast. Wśród najważniejszych należy wymienić: Inicjatywę Inteligentnych Miast i Społeczności (*Smart Cities and Communities*), Platformę Interesariuszy Miast Inteligentnych (*Smart Cities Stakeholders Platform*), Doroczną Konferencję Miast Inteligentnych (*Annual Smart Cities Conference*) oraz Porozumienie Burmistrzów (*Covenant of Mayors*). Rozwój inteligentnych miast będzie możliwy w ramach nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020.

I.3. Kraków w sieci metropolii w Polsce

Istotne znaczenie dla Strategii Rozwoju Krakowa ma wymiar międzynarodowy. W klasyfikacjach ośrodków miejskich Europy prowadzonych przez UE wyróżnia się Metropolitalne Europejskie Obszary Wzrostu (MEGA), które decydują o rozwoju społecznym, gospodarczym oraz kulturowym Europy. W ramach MEGA, w grupie miast drugiego rzędu (second tier cities), Kraków znalazł się obok takich miast europejskich jak, między innymi: Barcelona, Bergen, Bordeaux, Bilbao, Edynburg, Frankfurt nad Menem, Genewa, Glasgow, Goeteborg, Hamburg, Lyon, Marsylia, Monachium, Neapol, Nicea, Porto, Sewilla, Strasbourg, Walencja, Zurych.

W przygotowanej w roku 2014 w ramach programu ESPON Unii Europejskiej strategii rozwoju terytorium Europy do roku 2050 („Making Europe Open and Polycentric”), wyróżniono trzy scenariusze:

- scenariusz A - bazujący na przesłankach rynkowych wzrost faworyzujący duże metropolie,
- scenariusz B - polityk publicznych promujących rozwijanie sieci miast drugiego rzędu,
- scenariusz C - lokalne i europejskie inicjatywy promujące małe miasta i słabiej rozwinięte regiony.

W rozwoju terytorium Europy przewiduje się kombinację tych trzech scenariuszy, ale zdecydowanie preferowany powinien być scenariusz B. Także Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Polski z 2016 roku zawiera przeniesioną z tej strategii mapę, ilustrującą kartograficznie otwartą i policentryczną Europę.

Priorytet dla miast drugiego rzędu związany jest z faktem, że Europa dysponuje wieloma dużymi miastami i powiązanymi z nimi metropolitalnymi regionami, które posiadają centralną pozycję w globalnej skali oraz bogactwo sektorów i aktywności, pomimo tego, że są relatywnie małe ze względu na ludność i powierzchnię, szczególnie w porównaniu z metropoliami światowymi (megalopolis). Europejskie miasta drugiego rzędu muszą być miejscami globalnej atrakcyjności, innowacji oraz motorami wzrostu gospodarczego, cechując się wysokim poziomem spójności społecznej, bogactwem demokratycznych platform oraz różnorodnością kulturową przy ograniczaniu niekorzyści wynikających z kongestii. Dla zwiększenia ich globalnej siły miasta te powinny adaptować strategie bazujące na przeglądzie potencjałów rozwojowych, rewitalizacji zasobów oraz sieciowaniu w różnych skalach terytorialnych.

Kraków jest drugim, co do siły demograficznej, ekonomicznej, społecznej i kulturowej miastem Polski. Dla wysokiej pozycji Krakowa decydujące znaczenie mają zarówno unikalne, jak też standardowe funkcje metropolitalne. Kraków odgrywa istotną, ale zróżnicowaną rolę w różnych skalach przestrzennych: globalnej, europejskiej, krajowej, regionalnej, metropolitalnej oraz lokalnej. Jest ośrodkiem mającym bardzo znaczący wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy Polski, szczególnie istotny w segmentach decydujących o konkurencyjności i innowacyjności naszego kraju. Podstawową intencją strategii jest utrwalenie pozycji miasta Krakowa jako drugiego miasta Rzeczypospolitej w aspektach: gospodarczym, społecznym, ludnościowym i kulturowym. Dlatego niezbędne jest rozwijanie sieci współpracy międzynarodowej, zorientowanej przede wszystkim na inne miasta europejskie drugiego rzędu. Równocześnie miasta te są naturalnym benchmarkingiem dla oceny procesów rozwojowych mających miejsce w Krakowie.

II. PARTYCYPACYJNY PROCES BUDOWANIA STRATEGII ROZWOJU KRAKOWA 2030

Prezydent Miasta Krakowa na mocy Zarządzenia nr 2180/2013 z dnia 23 lipca 2013 r. zainicjował proces aktualizacji Strategii Rozwoju Krakowa 2030.

Bezpośrednią koordynację dziedzinową działań nad opracowaniem dokumentu sprawuje Zastępca Prezydenta Miasta ds. Rozwoju Miasta Krakowa.

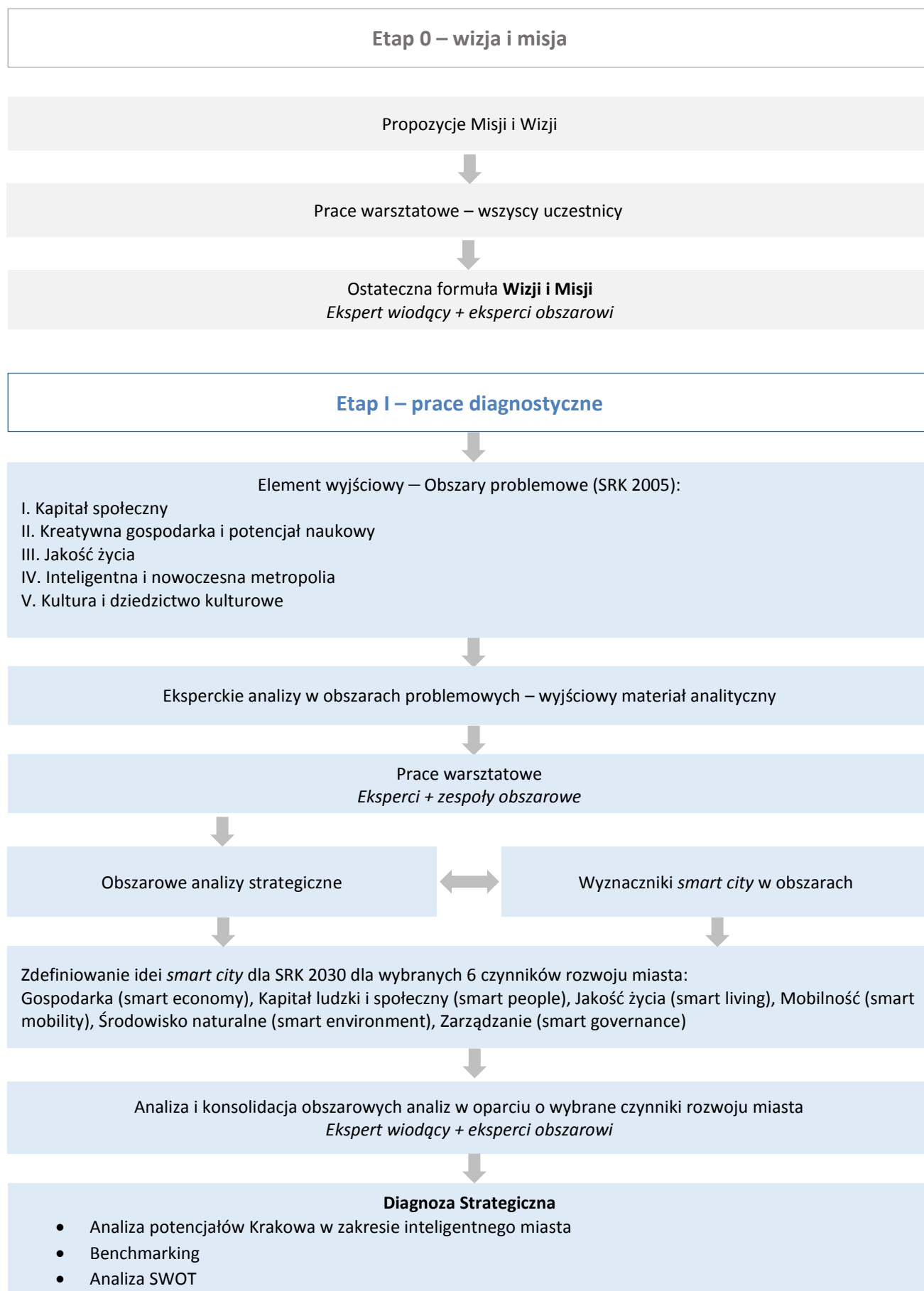
Podmiotem koordynującym prace jest Wydział Rozwoju Miasta przy wsparciu Zespołu Zadaniowego ds. Aktualizacji Strategii Rozwoju Krakowa powołanego Zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa nr 2664/2013 z dnia 13 września 2013 r.

Ze względu na przyjętą formułę partycypacyjno-ekspercką, na każdym etapie procesu w pracach uczestniczą przedstawiciele lokalnej społeczności – reprezentanci środowisk społecznych, naukowych i gospodarczych. Nadzór merytoryczny procesu powierzono ekspertom, którzy koordynują merytorycznie prace zespołów.

Rozdział zostanie uzupełniony o konkluzje wynikające z procesu partycypacji społecznej, planowanego na trzeci kwartał 2016 roku.

Przebieg prac przedstawiono na schemacie 1.

Schemat 1. Proces budowania Strategii Rozwoju Krakowa 2030

Etap II – prace planistyczne

Element wyjściowy – strategiczne obszary rozwoju

- I. Inteligentna i nowoczesna metropolia
- II. Nowoczesna gospodarka i potencjał naukowy
- III. Kultura i dziedzictwo kulturowe
- IV. Jakość życia
- V. Kapitał społeczny

Prace warsztatowe

Eksperti + zespoły obszarowe

Problemy kluczowe w obszarach – identyfikacja i analiza

Wyodrębnienie dodatkowego obszaru:
VI. Zarządzanie miastem

Wyznaczenie celów strategicznych w sześciu strategicznych obszarach rozwoju

Wyznaczenie celów operacyjnych dla każdego celu strategicznego

Wskazanie działań kluczowych, polityk, programów i projektów

Wybór zestawu mierników/wskaźników

Matryca strategiczna Strategii Rozwoju Krakowa 2030

- Obszary strategiczne
- Cele strategiczne
- Cele operacyjne
- Kluczowe działania
- Polityki, programy, projekty
- Wskaźniki/mierniki celu

Etap III – Uzupełnienia i uzgodnienia

Materiał wyjściowy – Wstępna recenzja ekspercka projektu dokumentu SRK 2030

Prace warsztatowe zespołów eksperckich

Prace warsztatowe w ramach UMK i MJO – uzupełnienie działań kluczowych, programów, projektów i wskaźników realizacji

Etap IV – Konsultacje społeczne

Konteksty: „Nowa polityka miejska – implikacje dla SRK 2030” - Konferencja

Konteksty: „Konferencja dotycząca rewitalizacji podczas Europejskiego Kongresu Samorządów 2016”

Planowane

Warsztaty „Współpraca dla SRK 2030” – cz. I

Warsztaty „Współpraca dla SRK 2030” – cz. II

Spotkania, debaty

Ankieta internetowa

Konsultacje społeczne projektu SRK 2030 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Prezentacja projektu SRK 2030 Radzie Miasta Krakowa

III. DIAGNOZA STRATEGICZNA

III.1. Analiza potencjałów Krakowa w zakresie inteligentnego miasta

Diagnoza strategiczna Krakowa została przygotowana z wykorzystaniem licznych źródeł informacji, zarówno ilościowych, jak i jakościowych. Diagnoza stanowi zestawienie najistotniejszych elementów i wniosków płynących z pogłębionych analiz, przygotowanych przez zespół ekspertów obszarowych. Przy przygotowaniu diagnozy dokonano aktualizacji danych o najnowsze i możliwe do pozyskania informacje ważne dla oceny strategicznego potencjału Krakowa – większość danych dotyczy 2014 r., a tam, gdzie to było możliwe, uwzględniono dane za 2015 r. Diagnoza obejmuje benchmarking Krakowa z wybranymi miastami referencyjnymi w Polsce i Europie. Pozwala to ocenić potencjały Krakowa w zakresie Smart City (Miasta Inteligentnego) oraz uzasadnić przyjęte w toku prac warsztatowych założenia strategiczne. Do diagnozy benchmarkingowej zastosowano następujące kryteria doboru miast referencyjnych:

- Potencjał konkurencyjny w zakresie:
 - Gospodarki (w tym nowoczesnych technologii, przemysłów kreatywnych, spędzania czasu wolnego, przepływów potencjałów wzmacniających Kraków),
 - Nauki/Edukacji (w tym potencjał akademicki, naukowo-badawczy),
 - Zasobów dziedzictwa kulturowego (w tym historia, znaczenie dla turystyki i gospodarki czasu wolnego).
- Potencjał w zakresie Miasta Inteligentnego (*Smart City*), w tym w szczególności potencjał funkcjonalny miast (znaczenie gospodarcze, naukowe i kulturotwórcze), wykorzystywanie nowoczesnych technologii i rozwiązań w zarządzaniu miastem, spełnianie przynajmniej trzech kryteriów z matrycy czynników definiujących Inteligentne Miasto opracowanej w ramach projektu „European Smart City” przez ekspertów Uniwersytetu Technologicznego w Wiedniu.

W wyniku powyższych założeń, do diagnozy benchmarkingowej przyjęto następujące miasta: Warszawa, Wrocław, Poznań oraz Wiedeń, Ryga, Lipsk.

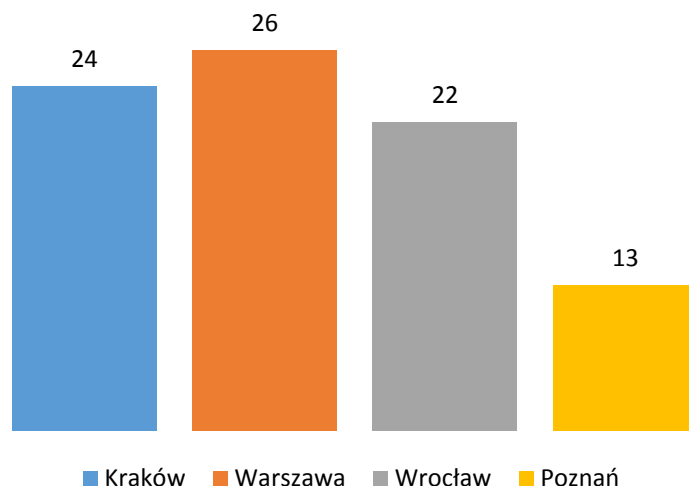
Diagnoza strategiczna Krakowa została przygotowana w układzie zgodnym z matrycą czynników definiujących Inteligentne Miasto opracowaną w ramach projektu „European Smart City” i dostosowaną pojęciowo do uwarunkowań polskich (tabela 1).

Tabela 1. Czynniki określające *Smart City* w SRK 2030

GOSPODARKA (smart economy)	KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY (smart people)	JAKOŚĆ ŻYCIA (smart living)
• Zaawansowana produkcja i świadczenie usług oparte na przemyśle high-tech i sektorze B+R • Przemysły kreatywne i czasu wolnego • Wspieranie rozwoju przestrzeni biznesowych (tj. parki technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości, inicjatywy klastrowe) • Środowisko technologicznych startupów • Transfer technologii i wiedzy	• Potencjał demograficzny miasta (korzystna struktura demograficzna mieszkańców) • Wysoki poziom kwalifikacji i kompetencji mieszkańców • Kreatywność mieszkańców • Wysoka jakość kapitału społecznego mieszkańców	• Wysoka jakość przestrzeni publicznych • Przyjazne środowisko zamieszkania • Różnorodna i atrakcyjna oferta kulturalna i zagospodarowania czasu wolnego • Wysoka jakość edukacji, ochrony zdrowia i usług opiekuńczych • Wysokie poczucie bezpieczeństwa publicznego • Powszechna dostępność usług publicznych • Integracja społeczna
MOBILNOŚĆ (smart mobility)	ŚRODOWISKO NATURALNE (smart environment)	ZARZĄDZANIE (smart governance)
• Zintegrowany i bezpieczny system transportowy (komunikacja zbiorowa, piesza i rowerowa) • Dostępność infrastruktury wykorzystującej technologie informacyjno-komunikacyjne • Dostępność miasta do/ze świata zewnętrznego	• Zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi • Oszczędne gospodarowanie energią (wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii) • Infrastruktura komunalna wykorzystująca technologie informacyjno-komunikacyjne • Skuteczna ochrona środowiska naturalnego • Tworzenie przestrzeni zielonych	• Zintegrowane i wielopodmiotowe procesy zarządcze • Rozwinięte procedury partycypacyjne • Dostępność e-usług sektora publicznego • Przyjazne mieszkańcom i inwestorom zarządzanie przestrzenią publiczną metropolii • „Otwarty samorząd”(interaktywne platformy partycypacji, przejrzystość procedur i dostępność danych publicznych) • Efektywna współpraca samorządu, nauki i biznesu, sektora publicznego i prywatnego • Promowanie wizerunku <i>Smart City</i>

I. GOSPODARKA (*smart economy*)

1. Światowe firmy świadczące usługi IT w Polsce (*zatrudniające co najmniej 200 osób*)

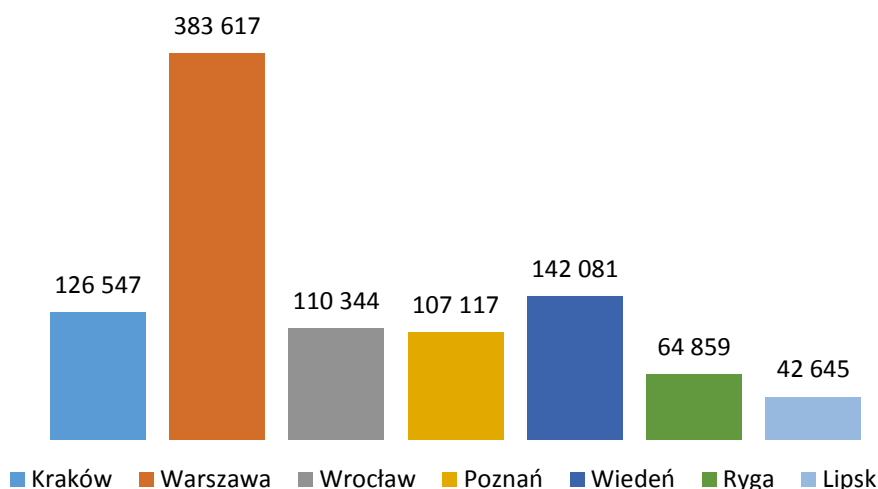

W Krakowie swoje oddziały posiada wiele światowych firm, w tym szczególnie informatycznych. Usługi informatyczne w zakresie zarządzania aplikacjami to druga po usługach finansowo-księgowych najpopularniejsza dziedzina działalności centrów usług w Polsce (świadczona przez niemal połowę podmiotów), a bardzo duża część z nich jest ulokowana w Krakowie. Warszawa, Kraków i Wrocław są nielicznymi miastami w Polsce, w których jest zlokalizowanych ponad 20 firm świadczących usługi IT, zatrudniających co najmniej 200 osób (wg raportu ABSL⁹ „Rynek usług IT w Polsce 2015”). Poza tymi niewątpliwymi liderami wśród polskich miast, gdzie światowe firmy lokują swoje oddziały, są: Aglomeracja Katowicka (15 firm), Trójmiasto i Poznań (po 14 firm). Wraz z dynamicznym wzrostem liczby firm usługowych w sektorze IT działających w Polsce w latach 2009-2013 m.in. w Krakowie i Wrocławiu odnotowano ponad 60% wzrost liczby firm IT¹⁰.

⁹ Raport „Rynek usług IT w Polsce 2015”, Związek Liderów Sektora Usług Biznesowych (Association of Business Service Leaders in Poland, ABSL) 2015 r.

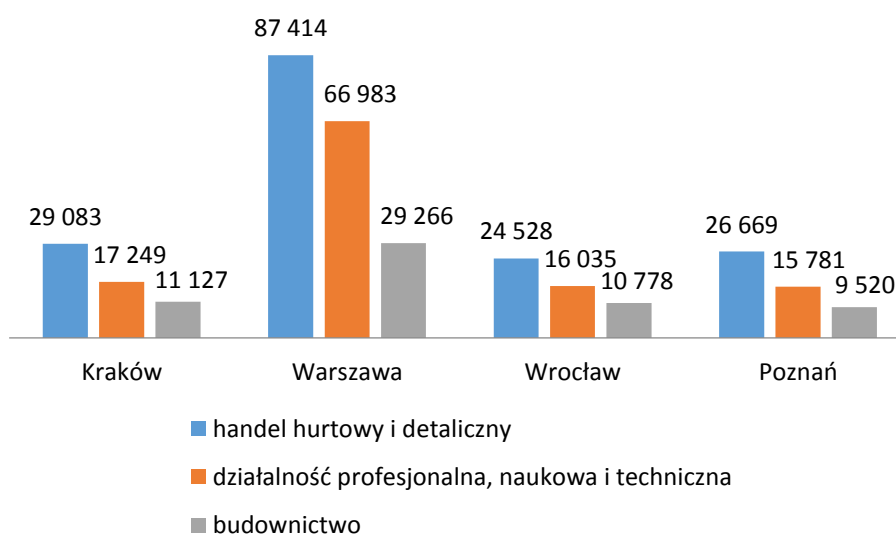
¹⁰ Tamże.

2. Podmioty gospodarki narodowej

Na koniec 2014 r. w Krakowie działało ponad 126 tysięcy przedsiębiorstw. W stosunku do 2010 r. nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej o 9,3 pkt. proc., co wskazuje na stałą tendencję rozwoju gospodarczego w mieście. W porównaniu z innymi miastami Polski, Kraków zajmuje drugie miejsce pod względem liczby zarejestrowanych firm. W odniesieniu do referencyjnych miast europejskich, w Krakowie zarejestrowanych jest nieco mniej firm niż w Wiedniu. W każdym z przypadków Warszawa zajmuje pozycję lidera w zakresie zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw.

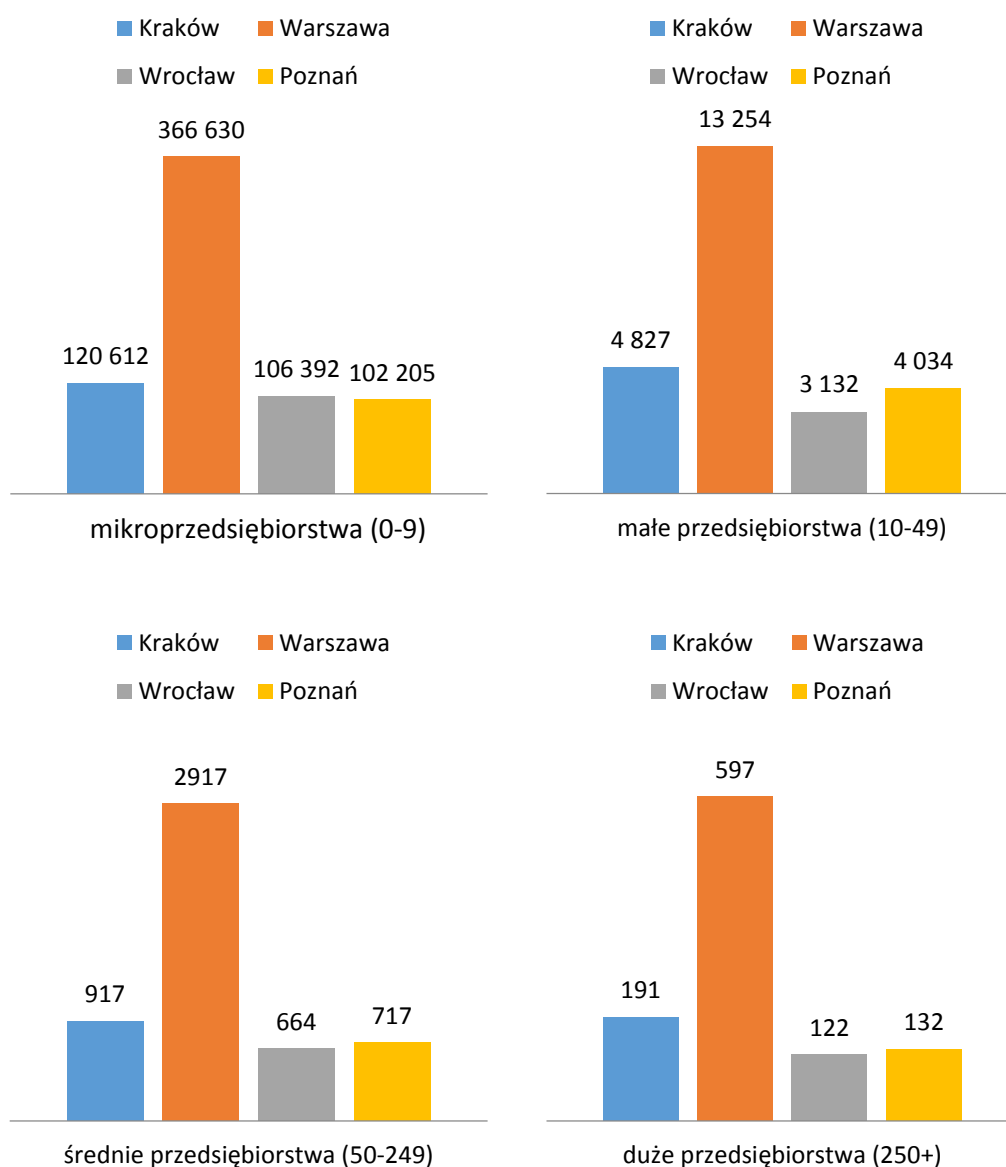
3. Podmioty gospodarki narodowej według REGON w sekcji handel hurtowy i detaliczny (G), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M), budownictwo (F)

Struktura firm według REGON dla poszczególnych sekcji działalności gospodarczej (PKD 2007) wskazuje na przeważającą w każdym z miast liczbę podmiotów w sekcji handel

hurtowy i detaliczny. W Krakowie w 2014 r. funkcjonowało ponad 29 tys. firm handlowych. W latach 2012-2014 w strukturze krakowskich przedsiębiorstw zmalała (o ok. 4 pkt. proc.) liczba firm budowlanych, a także podmiotów w sekcji handel hurtowy i detaliczny. Warto zauważyć, że w tym samym okresie najlepiej rozwijał się sektor firm prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną (wzrost udziału w strukturze krakowskich przedsiębiorstw o 7 pkt. proc.).

4. Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości

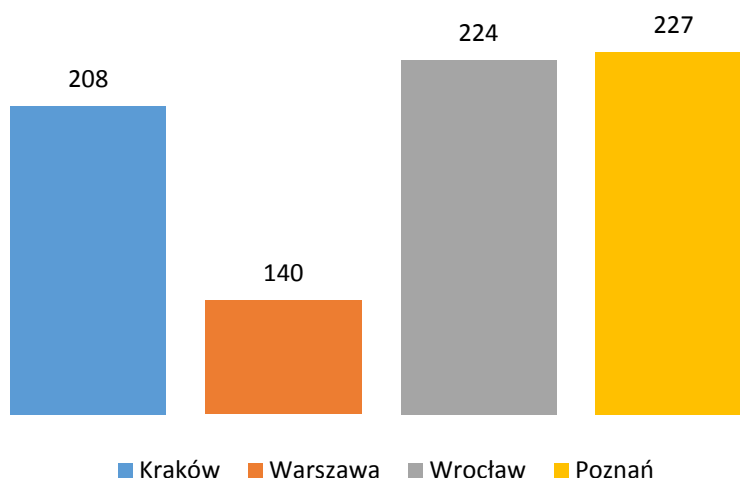
Struktura firm według klas wielkości zatrudnienia pokazuje (zgodnie z tendencjami ogólnokrajowymi) zdecydowaną dominację mikroprzedsiębiorstw, tj. firm najmniejszych zatrudniających do 9 pracowników. W 2014 r. ich udział w strukturze stanowił 95,3% (120 612 firm) i wzrósł w stosunku do roku 2010 o ok. 10 pkt. proc. (tj. o 10 902 firmy). Podmioty zatrudniające 10-49 pracowników stanowiły 3,8% (4 827 firm), a ich udział w strukturze firm zmalał nieznacznie, a dokładnie o 4 firmy. Istotnie nie zmienił się również

udział podmiotów zatrudniających 50-249 pracowników, które stanowiły ok. 0,7% (917 firm) oraz powyżej 250 pracowników (153 firmy, tj. 0,1%).

5. Specjalne Strefy Ekonomiczne

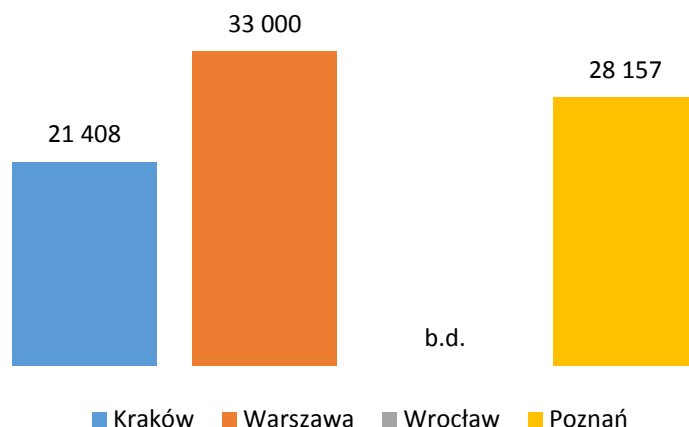
Na terenie miasta Krakowa znajduje się Specjalna Strefa Ekonomiczna zarządzana przez Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o. (KPT). SSE obejmuje 32 podstrefy na terenie 30 gmin woj. małopolskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego i zajmuje ponad 866 ha powierzchni. Z porównywanych miast, krakowska strefa jest najmniejsza powierzchniowo.

6. Liczba zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

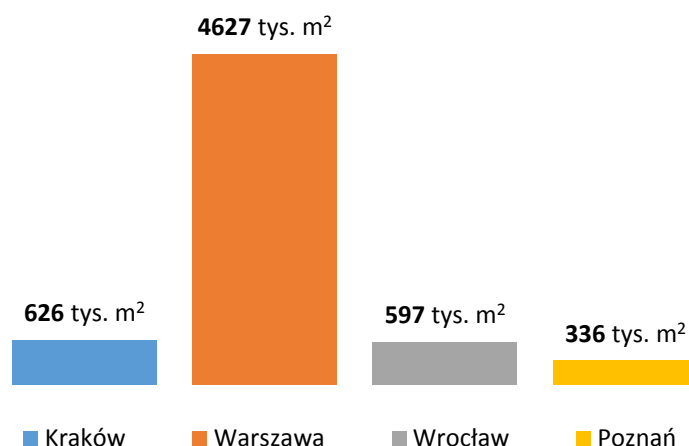
Według danych z 2015 r. na terenie krakowskiej SSE funkcjonuje 208 przedsiębiorstw, które zadeklarowały nakłady inwestycyjne na poziomie 3,88 miliarda złotych. W porównaniu z końcem 2013 roku o 128 firm więcej posiada ważne zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej. Zestawienie to pokazuje, że krakowska SSE pomimo mniejszej powierzchni zdecydowanie przewyższa liczbą firm działających SSE w Warszawie. Na terenie krakowskiej SSE działa nieco mniej firm niż w zdecydowanie większych strefach we Wrocławiu i Poznaniu.

7. Osoby zatrudnione w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

Na terenie krakowskiej SSE powstało ponad 21 tysięcy miejsc pracy, w porównaniu z 2013 r. o 27,5 pkt. proc. wzrosła liczba miejsc pracy (tj. o 4 628 stanowisk). Zestawienie to pokazuje, że krakowska SSE zatrudnia nieco mniej pracowników niż prawie dwukrotnie większa strefa w Poznaniu, natomiast o prawie 12 tys. pracowników mniej niż nieco większa strefa w Warszawie, w której zlokalizowanych jest zdecydowanie mniej firm niż w krakowskiej SSE.

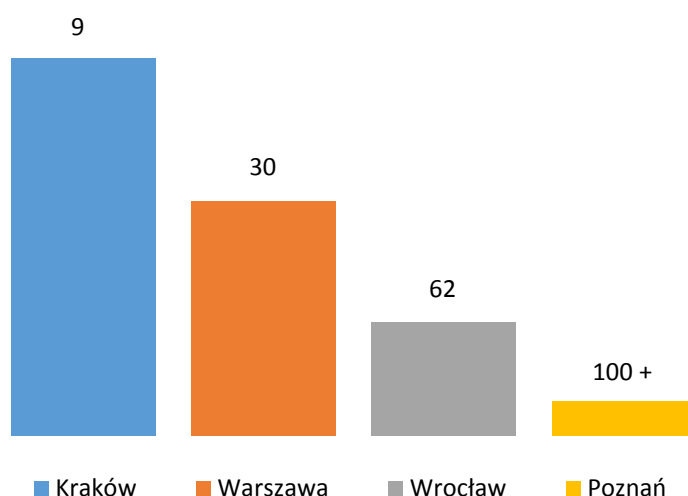
8. Powierzchnia nowoczesnej powierzchni biurowej na wynajem

Całkowite zasoby nowoczesnej powierzchni biurowej na wynajem w Krakowie szacuje się na poziomie ponad 626 300 m² (III kwartał 2015 r.), co czyni miasto drugim największym rynkiem biurowym w Polsce (po Warszawie). Dla porównania Wrocław, trzeci największy regionalny rynek biurowy w Polsce, posiada zasoby szacowane na poziomie 597 tys. m².

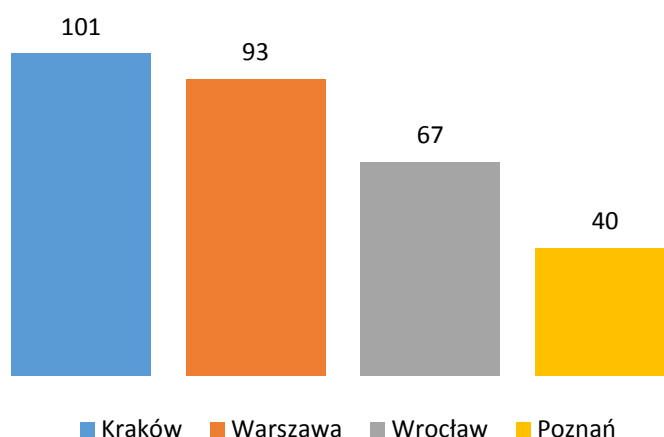
Z kolei regionalny rynek biurowy w Poznaniu plasuje się na piątym miejscu, dysponując 336 tys. m² powierzchni biurowych (III kwartał 2015 r.).

9. Ranking atrakcyjności 100 regionów świata dla inwestycji w usługach biznesowych

Kraków jest największym ośrodkiem outsourcingu w Polsce, liderem w Europie Środkowo-Wschodniej, liczącym się na rynku międzynarodowym. Począwszy od 2013 roku Kraków znajduje się w czołówce 100 najlepszych lokalizacji dla outsourcingu na świecie, zajmując 9. miejsce prestiżowego rankingu „Tholons Top 100 Outsourcing Destinations 2015”¹¹, oceniającego atrakcyjność regionów dla inwestycji w usługach biznesowych. W zestawieniu wybrano sto najbardziej atrakcyjnych regionów świata dla tego typu inwestycji. Warszawa zajęła 32. miejsce, natomiast Wrocław 65. Z kolei Poznań znalazł się poza listą 100 najlepszych lokalizacji dla outsourcingu.

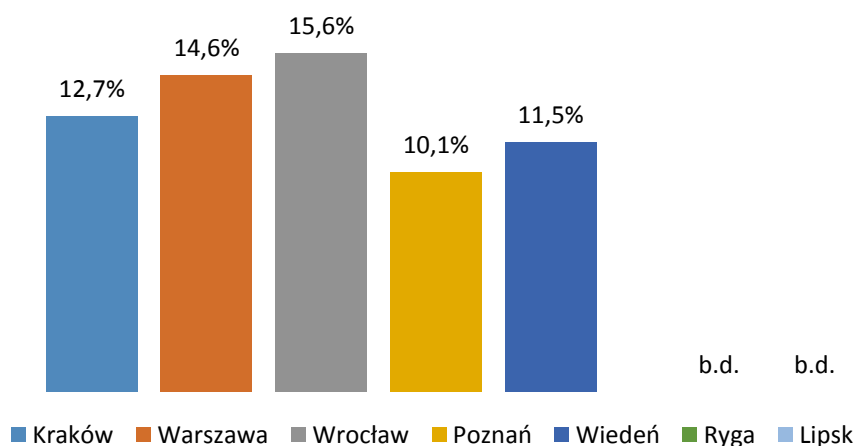
10. Liczba centrów usług outsourcingowych

¹¹ 2015 Tholons Top 100 Outsourcing Destinations: Rankings, Tholons, December 2014 – najważniejszy tego typu ranking na świecie przygotowywany przez międzynarodową firmę Tholons, zajmującą się doradztwem strategicznym w zakresie outsourcingu i inwestycji.

Obecnie w Krakowie funkcjonuje 101 firm outsourcingowych. Według danych ABSL w 2015 r. Warszawa zajmuje drugie miejsce po Krakowie odnośnie liczby centrów usług (93), następnie Wrocław (67) i Poznań (40). W latach 2014-2015 zarówno Warszawa, jak i Wrocław (po Krakowie) były jednymi z kilku miast, w których w ciągu roku powstała największa liczba miejsc pracy w tym sektorze. W Krakowie w porównaniu z 2013 r. zanotowano wzrost liczby miejsc pracy w centrach outsourcingowych o 44%, natomiast w przypadku Poznania w ostatnich dwóch latach nastąpił przyrost miejsc pracy o 40%. Były to dwa miasta w Polsce notujące największe wzrosty zatrudnienia w centrach outsourcingowych. Szacuje się, że na każde 1 000 stanowisk w centrach usług wspólnych zlokalizowanych w Krakowie powstaje 267 miejsc pracy w lokalnej gospodarce (w transporcie, szkoleniach, cateringu).

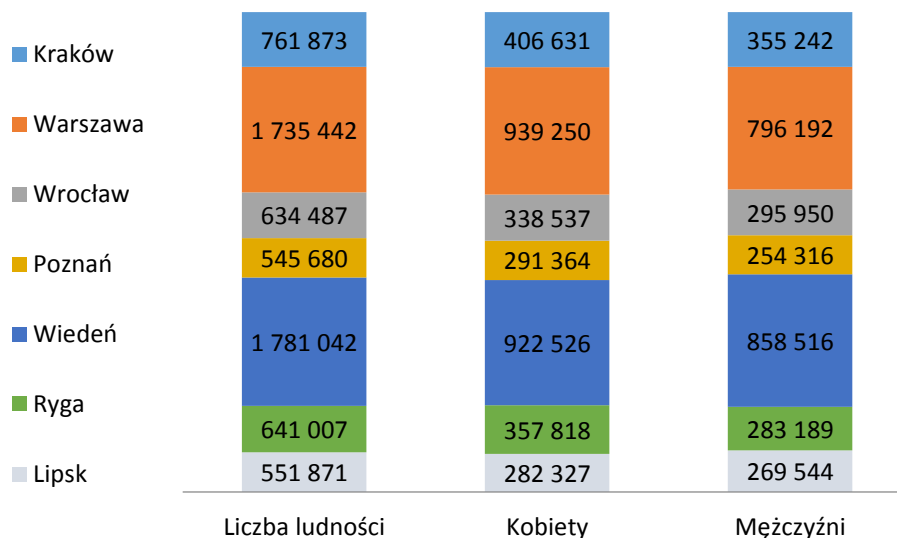
11. Odsetek przedsiębiorstw, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną

Liczba krakowskich przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje produktowe i/lub procesowe utrzymuje się na przestrzeni lat na podobnym poziomie, przy malejącej liczbie przedsiębiorstw, które poniosły nakłady na innowacje (z 74 w 2011 r. do 68 w roku 2012). Warto zauważyć, że odsetek przedsiębiorstw ponoszących nakłady na działalność innowacyjną w Krakowie jest większy niż w Wiedniu, natomiast mniejszy niż w Warszawie i Wrocławiu. Zestawienie to wcale nie musi oznaczać, że przedsiębiorstwa w Polsce częściej inwestują w innowacje – istotne przy tym jest uwzględnienie kryteriów definiujących innowacje w różnych krajach, co może wykazać, że wzrost ilościowy nie idzie w parze ze wzrostem jakościowym.

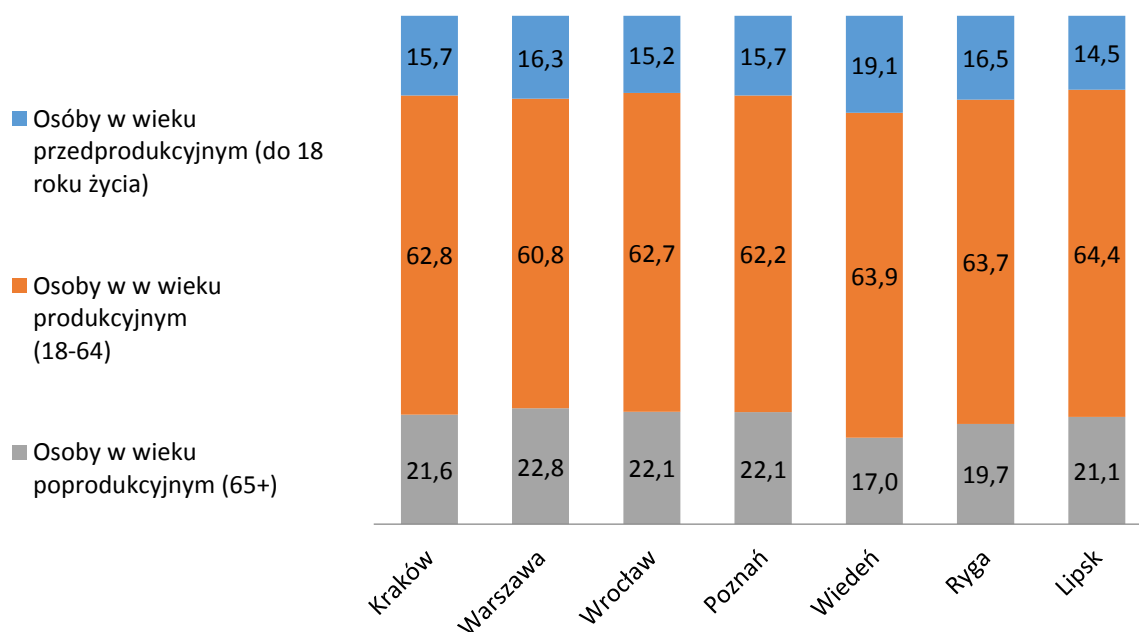
II. KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY (*smart people*)

1. Liczba ludności

Wśród dużych miast w Polsce w latach 2010-2014 jedynie w Krakowie, Warszawie i Wrocławiu odnotowano wzrost liczby ludności, kolejno o 0,5 pkt. proc., 2 pkt. proc., i 0,6 pkt. proc. Według danych GUS w 2014 roku Kraków zamieszkiwało ponad 761 tys. mieszkańców, w tym 406 tys. stanowiły kobiety (51,5 % ogółu mieszkańców – wzrost o 0,6 pkt. proc. w porównaniu z 2010 r.), a 355 tys. mężczyźni (48,8 % ogółu mieszkańców – wzrost o 0,4 pkt. proc.).

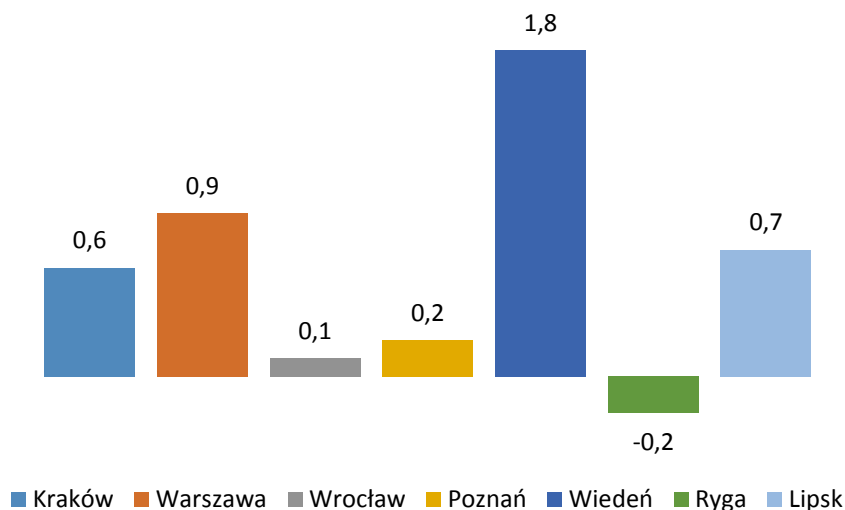
2. Struktura ludności z podziałem na kategorie wiekowe

Według danych GUS na koniec 2014 r. wśród ludności Krakowa przeważającą liczbę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (62,8% mieszkańców, spadek o 3,1 pkt. proc., tj.

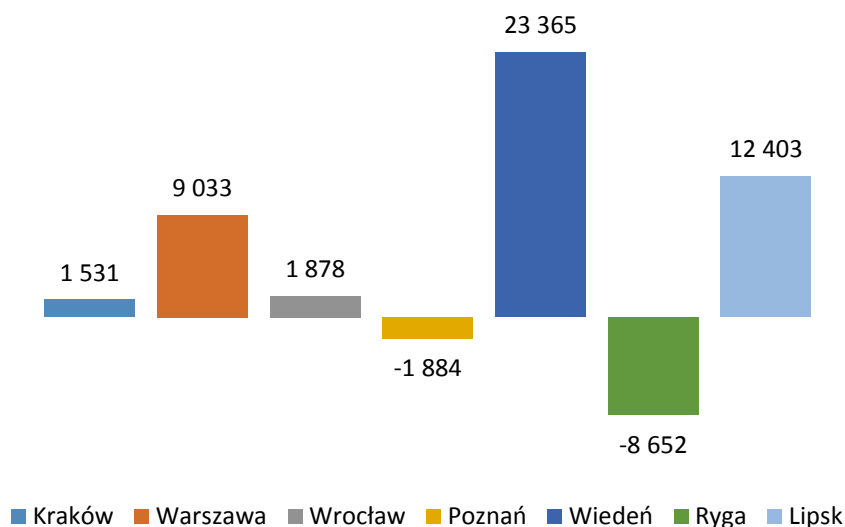
o 15 781 osób w porównaniu z 2010 r.). Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 21,6% mieszkańców (wzrost o 11,9 pkt. proc., tj. o 17 531 osób) oraz osoby w wieku przedprodukcyjnym – 15,7% mieszkańców (wzrost o 2 pkt. proc., tj. o 238 osób). Wskaźniki te dla Krakowa nie różnią się znacząco od innych miast referencyjnych.

3. Przyrost naturalny na 1 000 osób

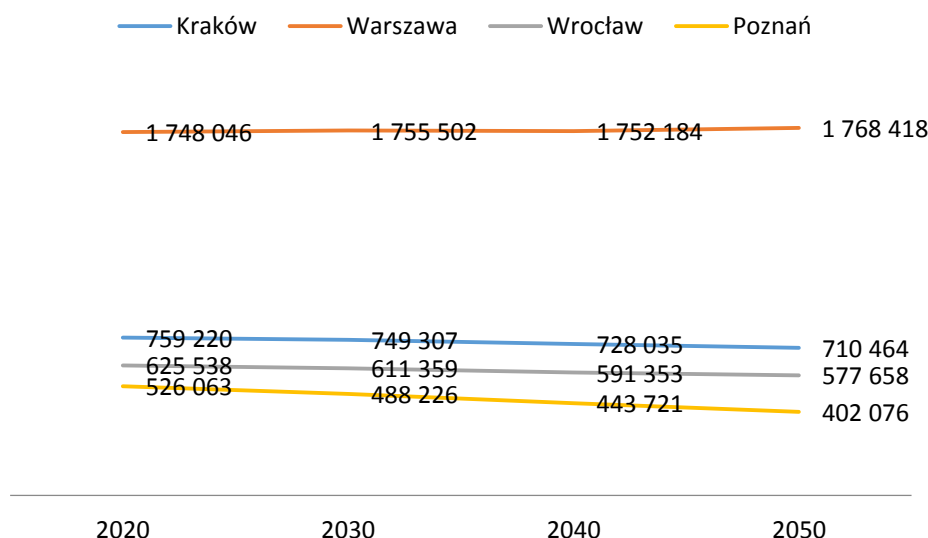
Na utrzymujący się pozytywny bilans ludności w Krakowie (i na obszarze KOM) wpływają dodatnie i relatywnie wysokie w skali kraju wskaźniki przyrostu naturalnego. W 2014 r. wystąpił dodatni przyrost naturalny, który wyniósł 488 osób. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przyrost ten osiągnął poziom 0,6 w 2014 r. (wzrost o 0,3 w porównaniu z 2013 r.). Niestety, przyrost naturalny dla Krakowa jest niższy niż dla Warszawy i zdecydowanie mniejszy niż w przypadku, porównywalnego co do liczby ludności z Warszawą, Wiednia. Oznaczać to może zróżnicowanie warunków i jakości życia w porównywanych ze sobą miastach.

4. Saldo migracji

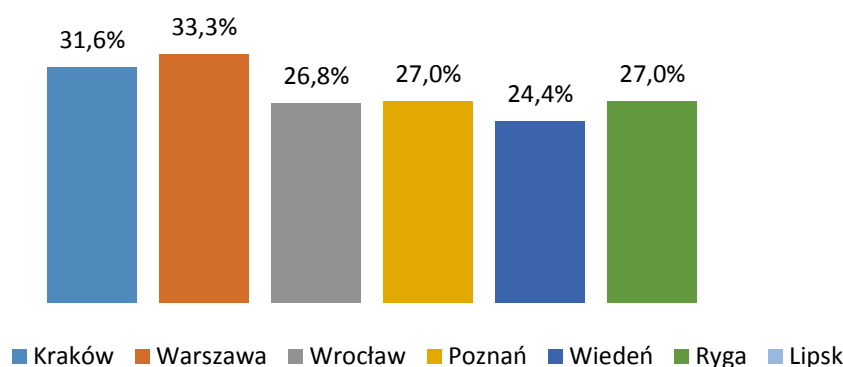
Począwszy od 2010 r. w Krakowie utrzymuje się stałe dodatnie saldo migracji, które w 2014 r. wyniosło 1 531 osób (wzrost o 1 115 osób w porównaniu z 2010 r.). Saldo migracji w Krakowie, pomimo pozytywnego trendu, jest zdecydowanie mniejsze niż w Wiedniu, mniejszym Lipsku, Warszawie, a nawet Wrocławiu. Zestawienie to również może wskazywać na nieco inne warunki i jakość życia w porównywanych miastach.

5. Prognoza demograficzna

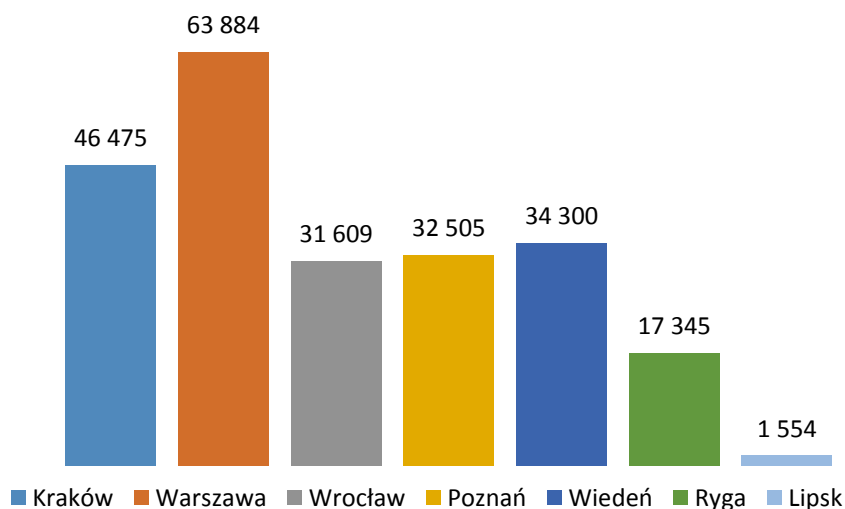
Prognozy demograficzne dla Krakowa są umiarkowanie korzystne, choć struktura ludności miasta będzie się zmieniać zgodnie z generalnym trendem starzenia się społeczeństwa. Według prognozy GUS liczba ludności Krakowa będzie ulegać stopniowemu zmniejszaniu się, aby w 2050 r. osiągnąć o ponad 51 tys. mieszkańców mniej w porównaniu z 2014 r. (tj. spadek o 6,7 pkt. proc.). Z porównywanych w zestawieniu miast, tylko Warszawa odnotuje wzrost liczby mieszkańców, ale za to Kraków charakteryzuje się najbardziej stabilną sytuacją demograficzną w porównaniu z pozostałymi miastami w Polsce (najmniejsza dynamika spadku liczby ludności na przestrzeni analizowanego okresu prognozy).

6. Odsetek mieszkańców z wykształceniem wyższym

Według danych „Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011” mieszkańcy z wykształceniem wyższym w Krakowie to 31,6%, co stanowiło zaraz po Warszawie jeden z wyższych wskaźników w Polsce. Wskaźnik ten dla polskich miast jest wyższy niż dla Wiednia.

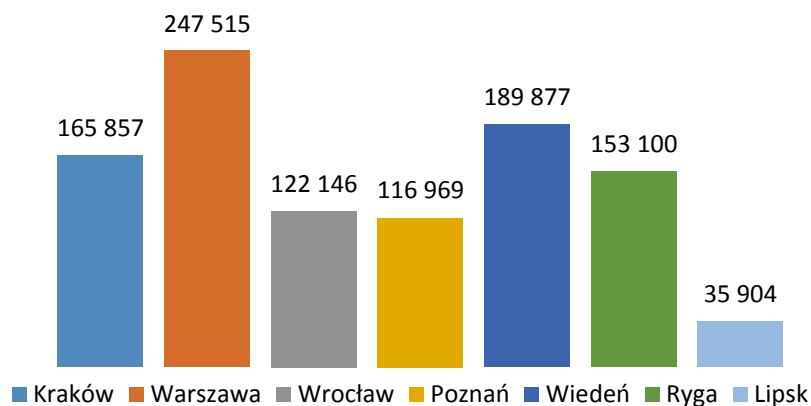
7. Absolwenci szkół wyższych

Kraków – po Warszawie – stanowi największe miasto akademickie w Polsce. W 2014 r. krakowskie uczelnie wyższe ukończyło ponad 46 tys. absolwentów. W odniesieniu do roku 2010 o 10,8 pkt. proc. wzrosła liczba ogółu absolwentów krakowskich uczelni (tj. o 4 566 osób). Największą liczbę stanowią absolwenci wyższych szkół technicznych: 28% oraz uniwersytetów: 22%. Na uwagę zasługuje fakt, że w 2014 r. krakowskie uczelnie ukończyło o ponad 12 tys. więcej absolwentów niż uczelnie wyższe w Wiedniu. Przy czym Uniwersytet Wiedeński plasuje się w 2. setce (151-200) na Liście Szanghajskiej w 2015 r.¹², Uniwersytet Medyczny w Wiedniu w 3. setce (201-300), tak samo jak Uniwersytet w Lipsku, a Uniwersytet Technologiczny w Wiedniu w 5. setce (401-500). Najlepsza krakowska uczelnia – Uniwersytet Jagielloński – plasuje się w tym samym rankingu w 4. setce (301-400), tak samo jak Uniwersytet Warszawski.

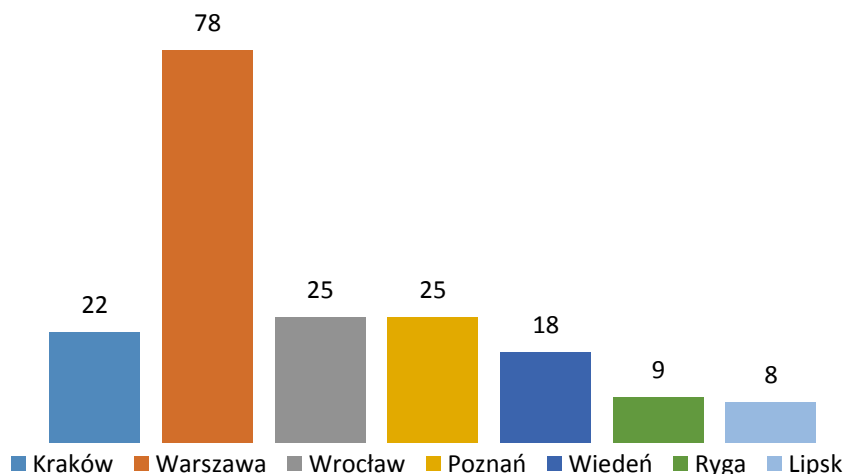
¹² <http://www.shanghairanking.com/ARWU2015.html> (dostęp: 8.06.2016 r.)

8. Studenci szkół wyższych

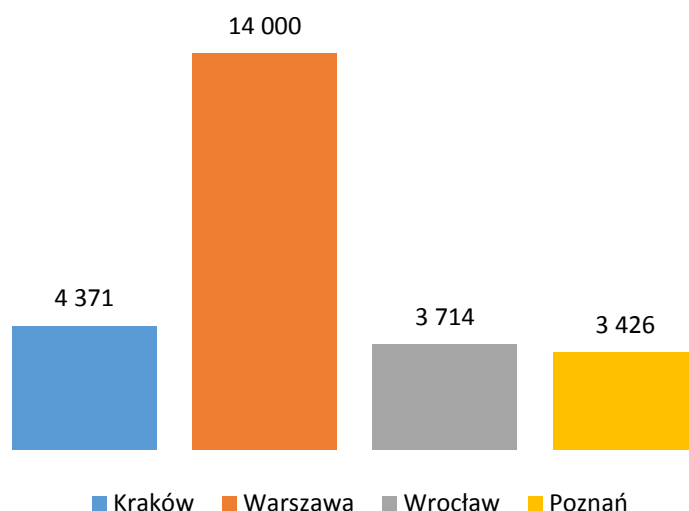
W 2014 r. w krakowskich szkołach wyższych studiowało ponad 165 tys. osób. W okresie 2010-2014 stopniowo zmniejsza się liczba studentów szkół wyższych, średnia roczna o ok. 2 tys. (w porównaniu z 2010 r. spadek o 10,5 pkt. proc.). Jedynie nieznaczny wzrost odnotowano wśród studentów wyższych szkół technicznych.

9. Uczelnie wyższe

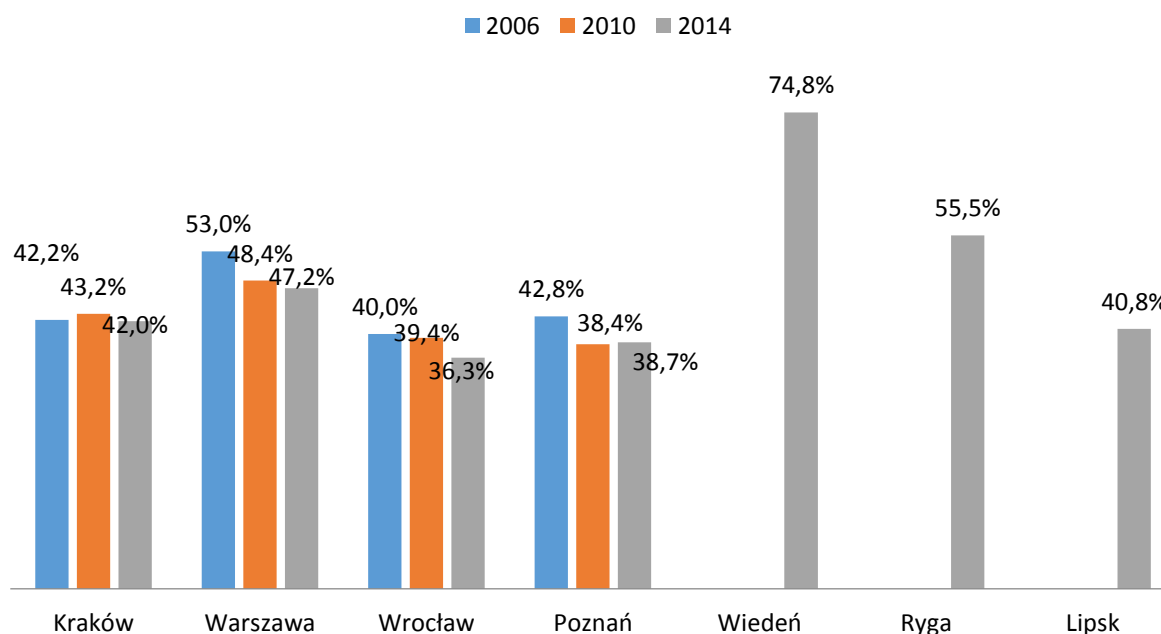
Potencjał naukowy Krakowa tworzą 22 uczelnie wyższe (w tym 10 państwowych). W ocenie jakości polskich jednostek naukowych, na 37 jednostek najlepszych (kategoria A+), aż 7 znajduje się w Krakowie (najlepsze: UJ – 4 wydziały, AGH – 1 wydział, Instytut Fizyki Jądrowej PAN – 1 wydział, Akademia Muzyczna – 1 wydział). Ponadto w Krakowie mają siedzibę: Narodowe Centrum Nauki, Polska Akademia Umiejętności (w tym Biblioteka Naukowa PAU i PAN), Oddział Polskiej Akademii Nauk (w tym Archiwum Nauki PAN i PAU i innych instytutów PAN), Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury. Niestety, liczba uczelni wyższych nie przekłada się na ich potencjał naukowo – badawczo – rozwojowy, czego dowodem – miejsca polskich dwu najlepszych uczelni (Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Warszawskiego) na Liście Szanghajskiej.

10. Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych

Kraków ustępuje jedynie Warszawie pod względem liczby zarejestrowanych w mieście organizacji pozarządowych (NGO's). Organizacje pozarządowe (ich aktywność, liczba, zdolność do pozyskiwania alternatywnych źródeł finansowania projektów itp.) są miernikiem jakości kapitału społecznego, bez którego trudno sobie wyobrazić podejmowanie różnych ważnych dla mieszkańców inicjatyw wpływających na jakość życia.

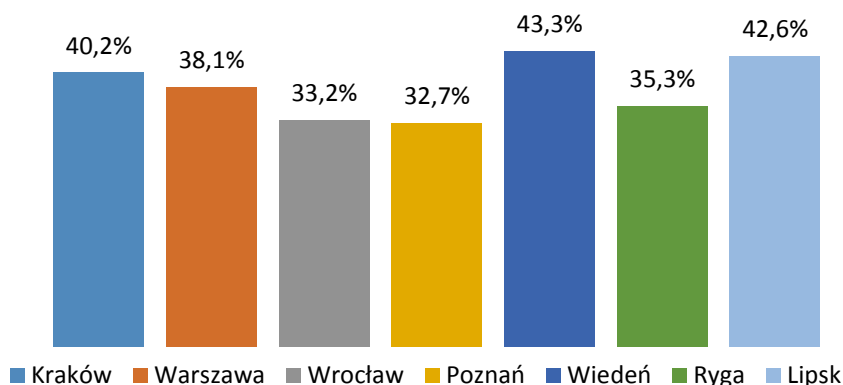
11. Frekwencja w wyborach – Wybory Samorządowe w 2006, 2010 i 2014 r.

Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w Krakowie w 2006 i 2010 roku była jedną z niższych w regionie (odpowiednio 42,2% i 43,2% przy średniej dla Małopolski – 46,1% i 48,6%). W wyborach w 2014 r. frekwencja w Krakowie wyniosła w wyborach samorządowych 41,95% przy średniej dla Małopolski 48,45%. Generalnie rzecz ujmując, frekwencja wyborcza Polaków jest niższa niż obywateli innych krajów, co widać wyraźnie na

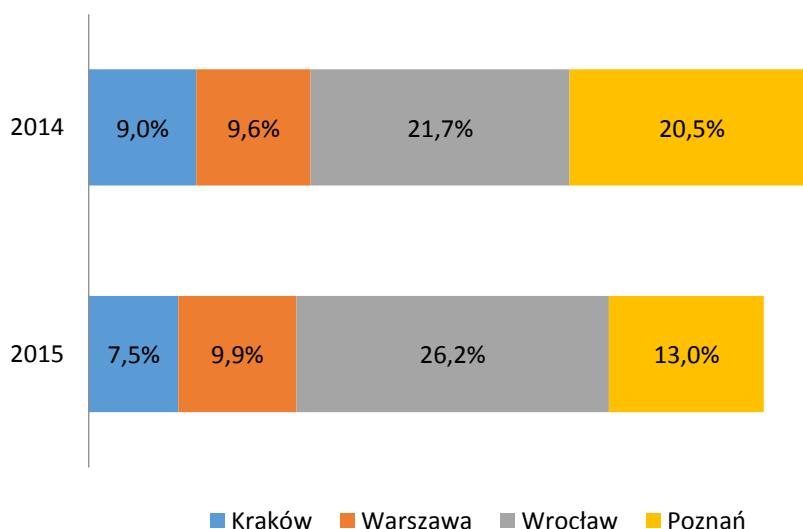
wykręsie. Oznacza to niski poziom zainteresowania obywateli sprawami swoich „małych ojczyzn”, co przekłada się na jakość zarządzania sprawami publicznymi.

12. Frekwencja w wyborach – Wybory do Parlamentu Europejskiego w 2014 r.

Frekwencja wyborcza w Krakowie w wyborach do Parlamentu Europejskiego wyniosła 40,2% (przy średniej dla województwa 27,59%). W stosunku do porównywanych miast, frekwencja wyborcza w Krakowie utrzymywała się na poziomie zbliżonym do europejskich standardów uczestnictwa w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

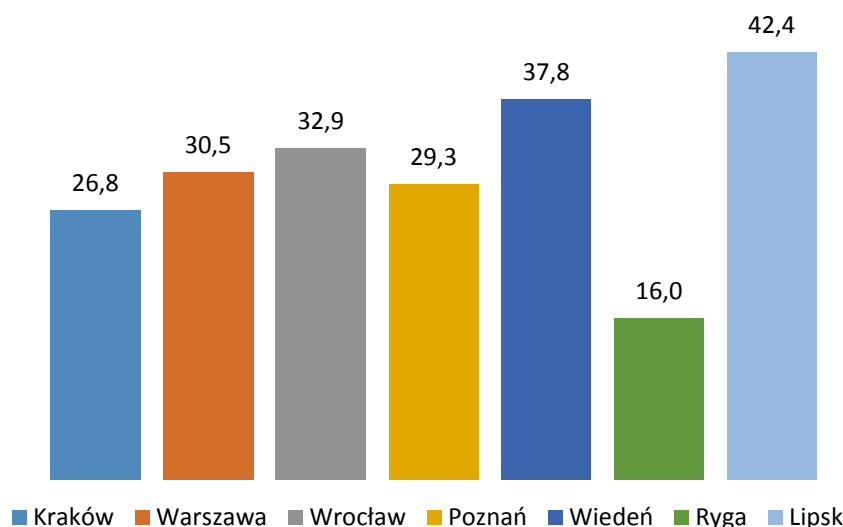
13. Frekwencja w głosowaniu na projekty budżetu obywatelskiego w 2014 i 2015 r.

W Krakowie w 2014 r. po raz pierwszy przeprowadzono głosowanie na projekty budżetu obywatelskiego. Udział osób uprawnionych do głosowania wyniósł 9%, w kolejnej edycji w 2015 r. frekwencja była już niższa i wyniosła 7,5%. Frekwencja w głosowaniu na projekty budżetu obywatelskiego w Krakowie i Warszawie jest zdecydowanie niższa niż we Wrocławiu i Poznaniu. Spadek frekwencji odnotowano w Krakowie i Poznaniu, co może mieć różne przyczyny. Wśród wielu powodów tego stanu można wymieniać brak przejrzystości realizacji budżetu obywatelskiego i powiązane z tym problemy komunikacyjne na linii samorząd – mieszkańcy.

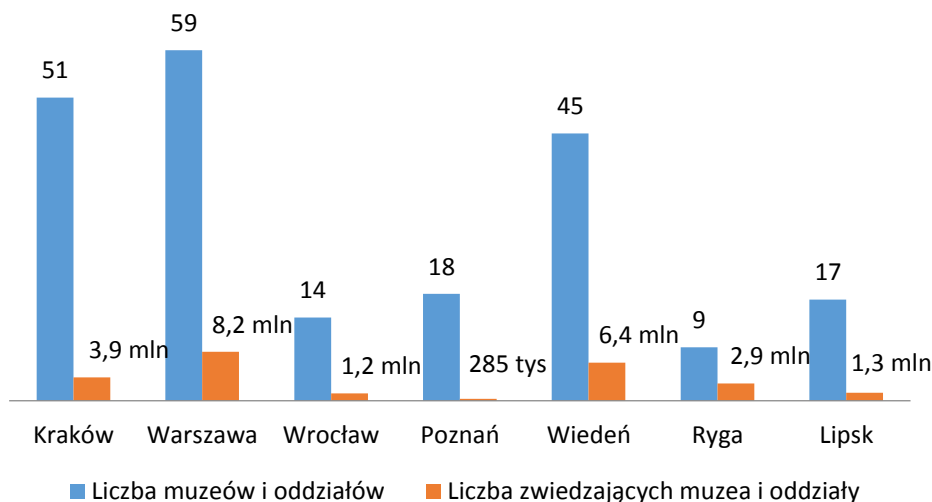
III. JAKOŚĆ ŻYCIA (*smart living*)

1. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m²)

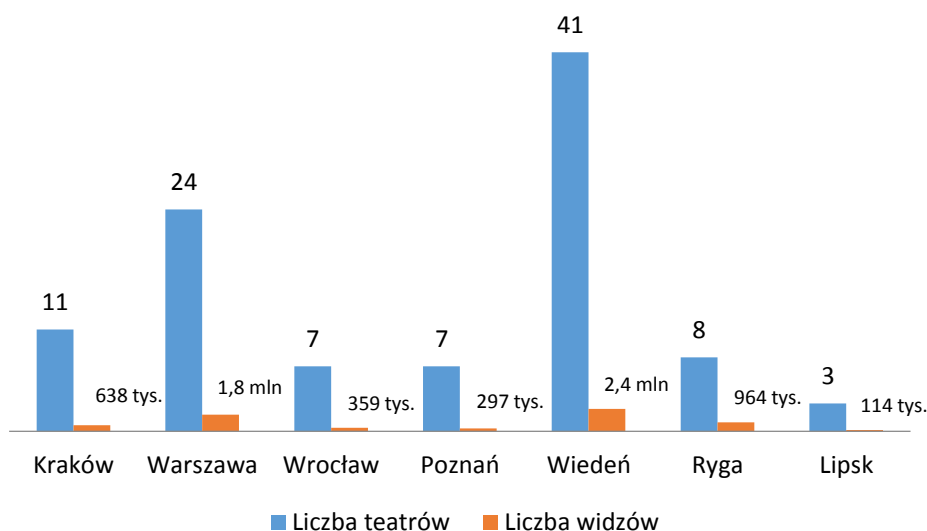
Na przestrzeni lat 2010-2013 przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Krakowie na jedną osobę zwiększyła się i wyniosła 26,8 m² i jest ona większa niż w Rydze, ale niestety mniejsza niż w Lipsku, Wiedniu i pozostałych miastach w Polsce.

2. Muzea i oddziały oraz zwiedzający

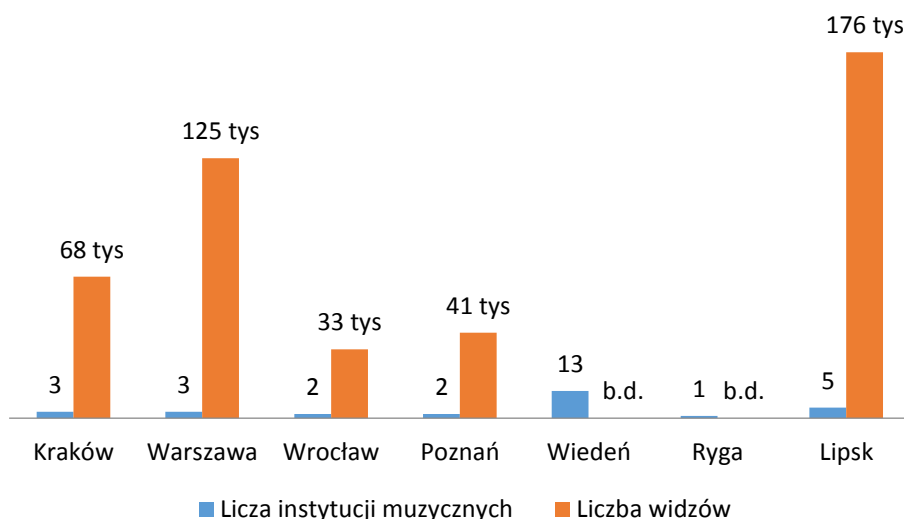
Kraków posiada bogatą ofertę kulturalną, o czym świadczy duża liczba instytucji kultury. W mieście funkcjonuje 51 muzeów wraz oddziałami, które w 2014 r. odwiedziło ponad 3,9 mln osób. Od 2010 r. w Krakowie powstały 3 muzea wraz oddziałami. Łącznie wszystkie krakowskie muzea odnotowały wzrost liczby zwiedzających o prawie 800 tys. w porównaniu do 2010 r. Liczba muzeów w Krakowie jest porównywalna z Warszawą i Wiedniem, natomiast liczba odwiedzających te instytucje kultury jest niższa. Co ciekawe, Kraków ma zdecydowanie więcej placówek muzealnych niż Ryga, lecz tamtejsze muzea odwiedziło w 2014 r. tylko o 1 mln osób mniej niż muzea krakowskie.

3. Teatry i widzowie

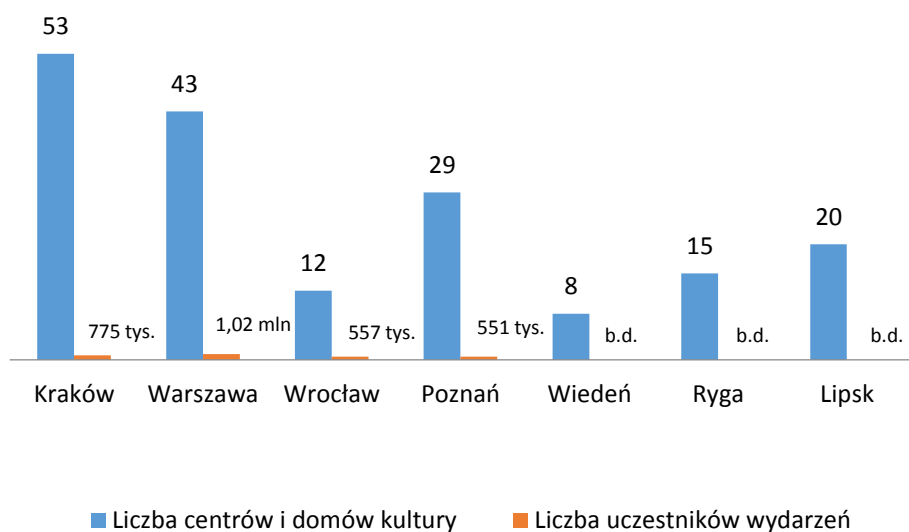
W Krakowie funkcjonuje 11 teatrów z repertuarem dramatycznym, rozrywkowym, operowym. W analizowanym okresie teatry dramatyczne cieszyły się stałym wzrostem liczby widzów – w 2014 r. było to o 17 pkt. proc. więcej w porównaniu z 2010 r. Na uwagę zasługuje fakt, że Kraków – co do liczby teatrów – może porównywać się z mniejszą Rygą. Dodać warto, że tamtejsze teatry odwiedza znacznie więcej widzów niż w Krakowie.

4. Instytucje muzyczne i widzowie

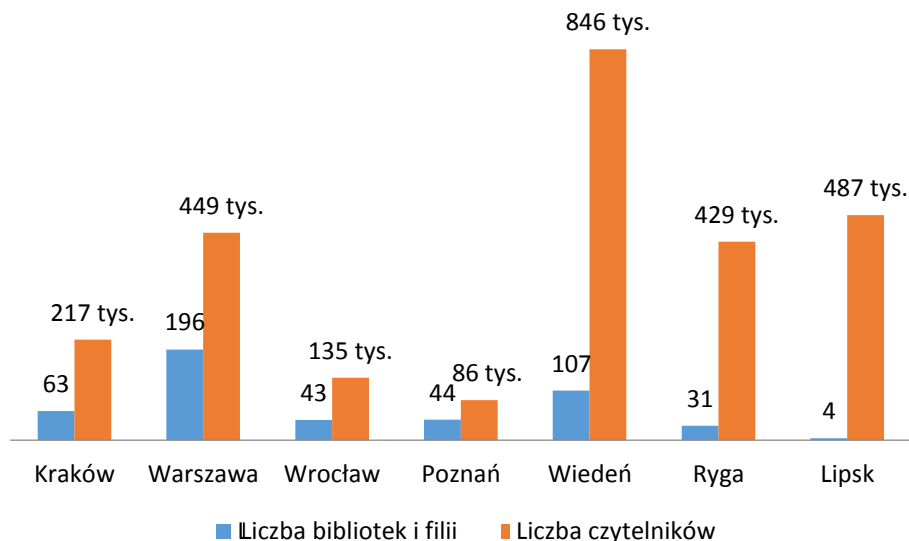
W 2014 r. samorząd miejski i wojewódzki finansowały łącznie 3 instytucje muzyczne działające w Krakowie. W okresie 2010-2014 widoczny jest stały wzrost liczby widzów, przy czym w przypadku filharmonii aż o 34 pkt. proc. w porównaniu z 2010 r. Zauważyć należy, że w Krakowie działają tylko o 2 instytucje muzyczne mniej niż w Lipsku, natomiast liczba widzów jest tam większa ponad dwukrotnie niż w instytucjach muzycznych Krakowa.

5. Centra i domy kultury i uczestnicy wydarzeń

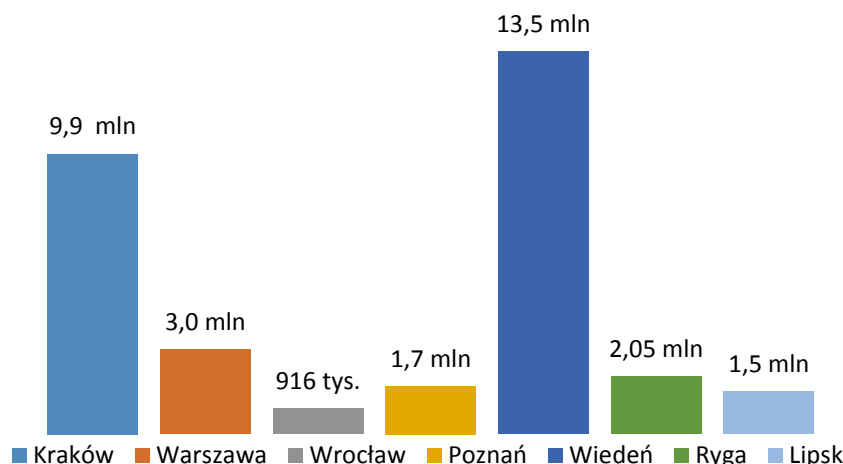
W 2014 r. w Krakowie funkcjonowały łącznie 53 centra, domy kultury, kluby i świetlice. Jest to najwyższy wskaźnik wśród porównywanych miast w Polsce i wybranych miast europejskich. Pomimo tego ich liczba sukcesywnie ulega zmniejszeniu w Krakowie – o 10 pkt. proc. w porównaniu z 2010 r. Wraz z mniejszą liczbą instytucji kultury spada też liczba uczestników wydarzeń, liczba członków i grup artystycznych oraz kół i klubów.

6. Biblioteki i czytelnictwo

W Krakowie w 2014 r. działały 63 placówki biblioteczne. Ich liczba w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 10 pkt. proc. Biblioteki odnotowały nieznaczny spadek liczby czytelników (-0,3 pkt. proc.). Uwagę zwracają proporcje liczby instytucji i czytelników, jeśli porówna się Kraków z innymi miastami: widać wyraźne dysproporcje w stosunku do Wiednia, ale także do Rygi i Lipska. W miastach tych jest nieporównywalnie mniej placówek bibliotecznych, natomiast imponuje poziom czytelnictwa – od dwukrotnej (Lipsk) po prawie czterokrotną różnicę w Wiedniu w stosunku do poziomu czytelnictwa w bibliotekach Krakowa.

7. Turystyka

Kraków jest najchętniej odwiedzanym miastem w Polsce. Według badań Małopolskiej Organizacji Turystycznej (MOT) w 2014 r. w mieście gościło 9,9 mln odwiedzających, w tym 7,25 mln turystów, przy czym udział odwiedzających/turystów z zagranicy wyniósł odpowiednio: 2,65/2,45 mln osób. Cyklicznie prowadzone badania MOT pokazują, że po niewielkim spadku ruchu turystycznego w Krakowie w 2009 roku, kolejne lata charakteryzowały się przyrostem liczby odwiedzających. Wzrost ten dotyczył zarówno przyjeżdżających do miasta gości z Polski, jak i z zagranicy. W zestawieniu tym lepszy pod względem ruchu turystycznego jest tylko Wiedeń, z niewiele większą liczbą odwiedzających miasto.

8. Szkolnictwo podstawowe

W roku szkolnym 2014/15 w Krakowie funkcjonowało 160 szkół podstawowych, których liczba w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 10 placówek, a liczba uczniów – o 10,4 pkt. proc.

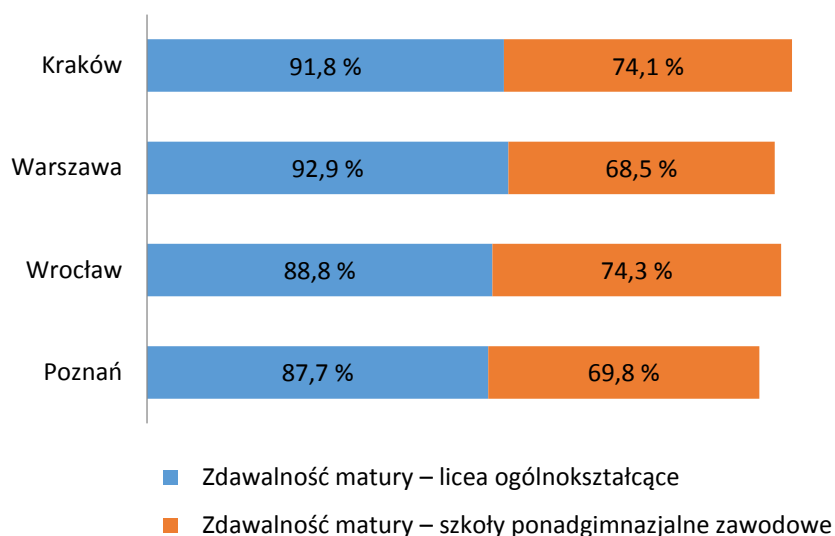
9. Szkolnictwo gimnazjalne

W roku szkolnym 2014/15 w Krakowie funkcjonowało 116 gimnazjów, których liczba w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 9 placówek, a liczba uczniów – o 6,7 pkt. proc.

10. Liczba szkół ponadgimnazjalnych i policealnych oraz uczniów

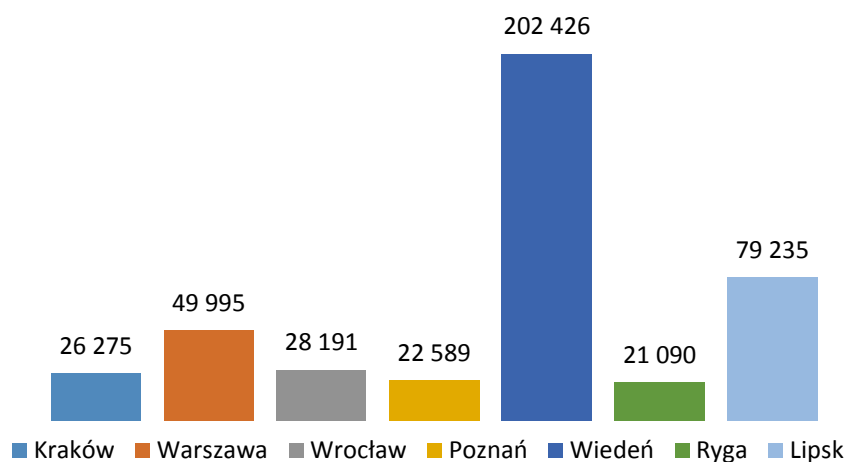
W roku szkolnym 2014/15 w Krakowie funkcjonowały 162 szkoły ponadgimnazjalne, do których uczęszczało ponad 33 tys. uczniów oraz 74 policealne, w których uczyło się 11 tys. słuchaczy (daje to łącznie 45 tys. uczniów). Liczba szkół ponadgimnazjalnych w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 44 oddziały, a także liczba uczniów zmniejszyła się o 17 pkt. proc.

11. Odsetek zdawalności matury w liceach ogólnokształcących i szkołach ponadgimnazjalnych zawodowych

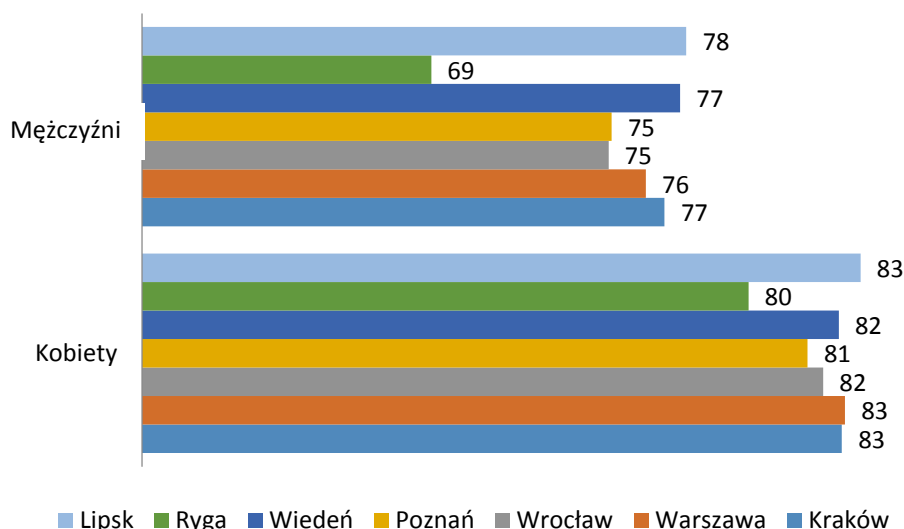
Uczniowie krakowskich szkół osiągają co roku wyraźnie wyższe wyniki egzaminów zewnętrznych niż średnio uczniowie w kraju i woj. małopolskim. W aspekcie kontynuacji nauki na uczelniach krakowskich istotnym jest fakt, że zdawalność matury w 2014 roku wyniosła w Krakowie 91,8% w szkołach ogólnokształcących (w Małopolsce – 88,6 %, w Polsce – 87,7%) i 74,1% w szkołach ponadgimnazjalnych zawodowych (w Małopolsce – 71,5 %, w Polsce – 68,6%).

12. Liczba przestępstw

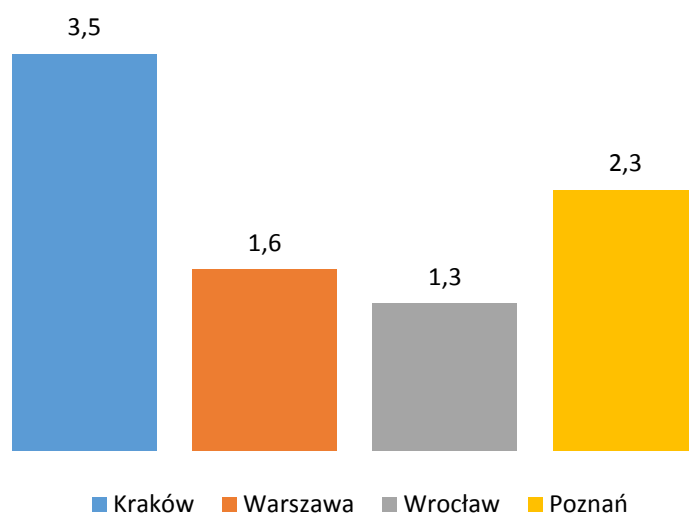
W 2014 r. na terenie Krakowa stwierdzono 26 275 przestępstw, wobec 31 335 w 2013 roku, tj. spadek o 16,1% (o 5 060 przestępstw). Jednocześnie od 2012 r. niezmiennie na poziomie 47% utrzymuje się wykrywalność sprawców przestępstw w Krakowie. Co ciekawe, liczba popełnianych w Krakowie przestępstw jest zbliżona do liczby przestępstw we Wrocławiu, nieco większa niż w mniejszym co do liczby ludności Poznaniu i mniejszej Rydze, natomiast zdecydowanie mniejsza niż w Lipsku.

13. Przeciętne dalsze trwanie życia

Zgodnie z danymi GUS dotyczącymi wskaźników szans dożycia oraz prawdopodobieństwa zgonu według wieku, w Krakowie w 2014 r. przeciętna długość trwania życia dla kobiet wynosiła 83 lata, a dla mężczyzn 77. Dane te są wyraźnie wyższe od średniej dla Województwa Małopolskiego i Polski, które wynosiły kolejno 82,5 i 81 lat dla kobiet oraz 75,3 i 73 lata dla mężczyzn. W Krakowie mężczyźni żyją tak samo długo jak w Wiedniu i dłużej niż w pozostałych miastach w Polsce oraz w Rydze. Natomiast kobiety żyją tyle samo lat co w Warszawie i Lipsku i dłużej niż w pozostałych miastach. Wydłużający się cykl życia zasadniczo wpływa na oferty usług publicznych oraz realizowaną politykę społeczną miasta.

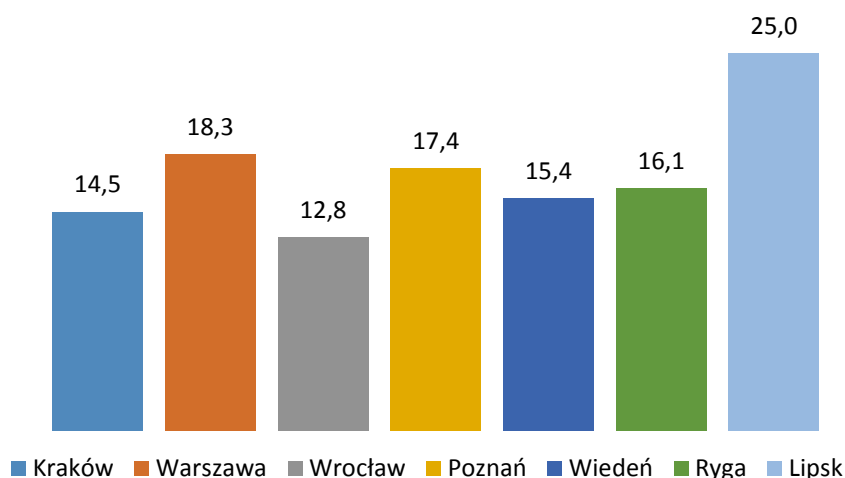
14. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej

Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Krakowie wyniósł w 2014 roku 3,5%, co na tle największych miast Polski jest wartością najwyższą. Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej utrzymuje się w Krakowie na podobnym poziomie od 2010 r. Oznacza to, że nie pogłębiają się problemy społeczne na terenie miasta.

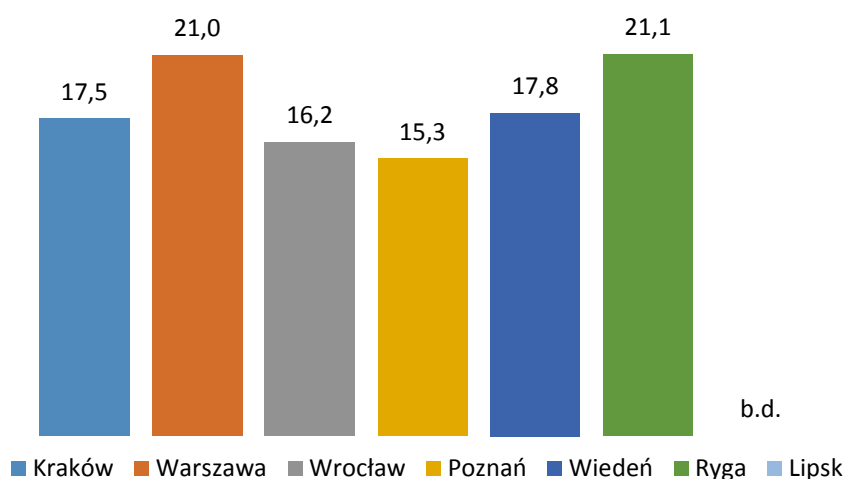
IV. MOBILNOŚĆ (*smart mobility*)

1. Średnia prędkość taboru tramwajowego (km/h)

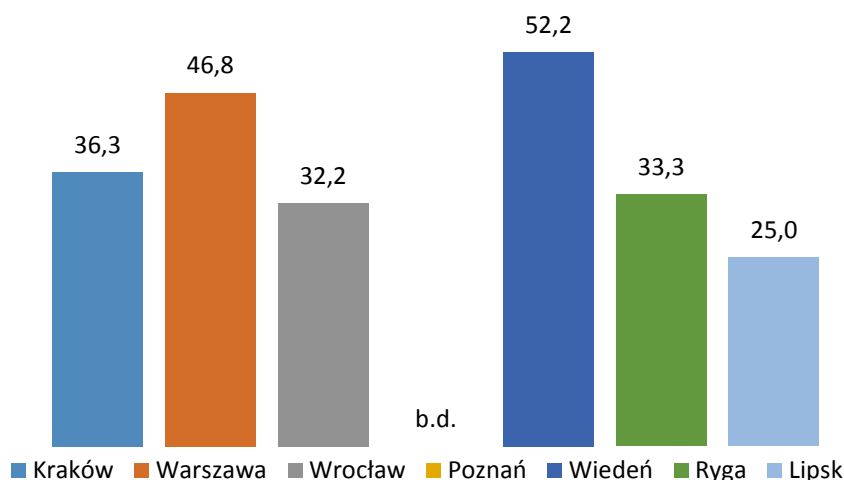
W zakresie publicznej komunikacji zbiorowej w latach 2010-2015 Miasto podjęło szereg działań mających na celu poprawę dostępności i standardu usług. Jednocześnie w badanym okresie obniżyła się średnia prędkość taboru tramwajowego – z 14,9 do 14,5 km/h. Z porównywanych miast tylko we Wrocławiu średnia prędkość tramwajów jest mniejsza niż w Krakowie. Oznacza to duże natężenie ruchu i ograniczone preferencje dla taboru szynowego w miejskim ruchu drogowym.

2. Średnia prędkość taboru autobusowego (km/h)

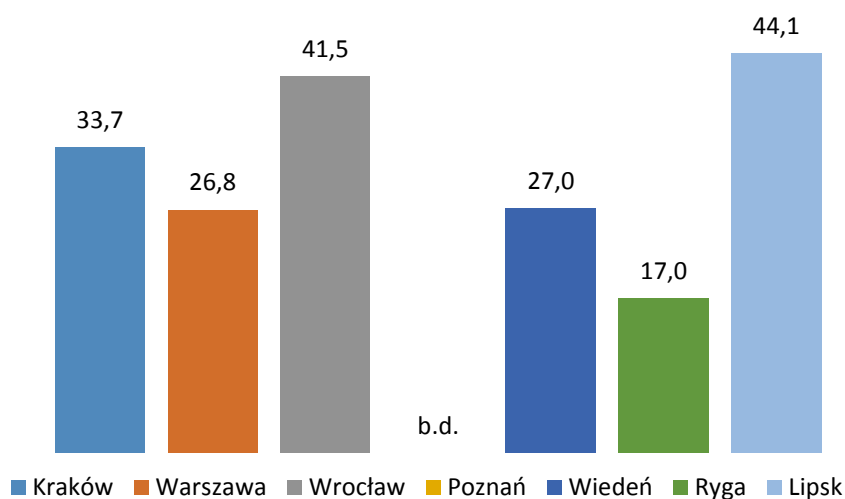
Analogicznie do danych dotyczących taboru tramwajowego, w okresie 2010-2015 obniżyła się średnia prędkość taboru autobusowego – z 17,8 do 17,5 km/h. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest wciąż niewystarczające uprzywilejowanie pojazdów transportu zbiorowego w ruchu ogólnym, przy znacznym wzroście wskaźnika motoryzacji. Przy czym zaznaczyć trzeba, że średnia prędkość taboru autobusowego w Krakowie jest znacząco niższa tylko niż w Rydze i Warszawie oraz nieco niższa niż w Wiedniu.

3. Odsetek mieszkańców podróżujących transportem zbiorowym

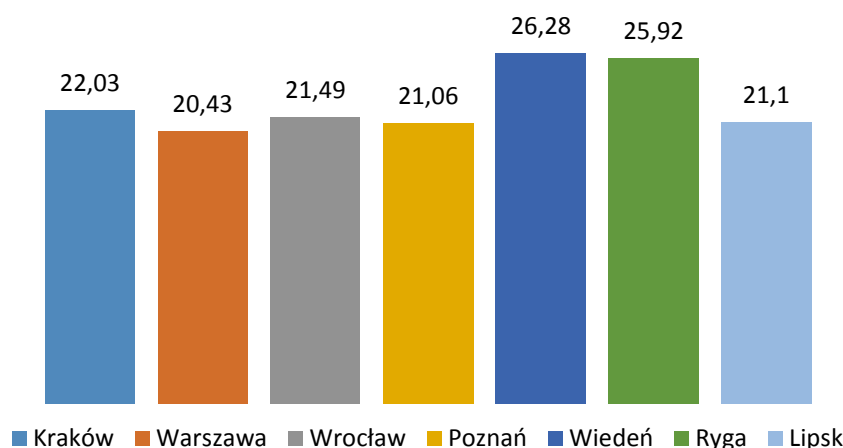
Na podstawie przeprowadzanych wśród mieszkańców Krakowa *Kompleksowych Badań Ruchu (KBR)* w 2013 roku stwierdzono spadek udziału podróży komunikacją zbiorową z 42,8% w 2003 roku do 36,3% w roku 2013. Wyższe wskaźniki w tym zakresie notuje Wiedeń i Warszawa, ale może to być związane z wielkością obu miast i dostępnością metra jako ważnego elementu systemu komunikacji zbiorowej w mieście.

4. Odsetek mieszkańców podróżujących samochodem osobowym

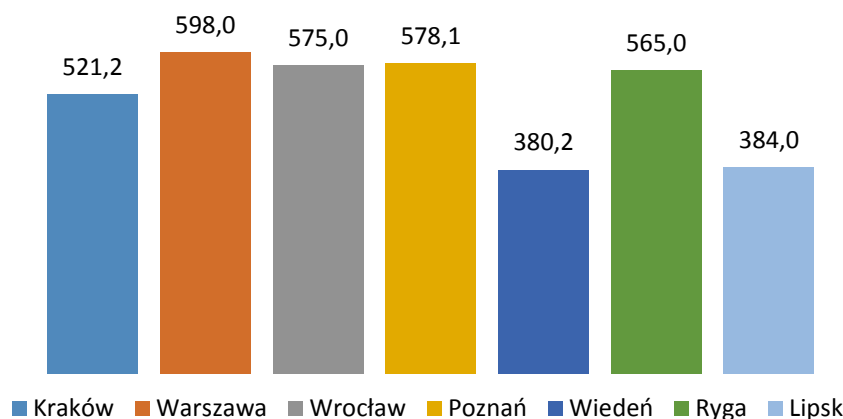
W okresie porównawczym od 2003 do 2013 roku w Krakowie stwierdzono wzrost udziału podróży samochodem osobowym odpowiednio z 27% do 33,7%. Warto zaznaczyć, że wyższy wskaźnik niż w Krakowie zanotowano w mniejszych miastach referencyjnych, tj. we Wrocławiu i Lipsku. Pomijając przyzwyczajenia mieszkańców, istotne znaczenie ma tutaj jakość i dostępność zbiorowej komunikacji publicznej, która w Krakowie ulega poprawie, jednakże wymaga jeszcze stałego doskonalenia i poszerzania oferty, aby stawała się bardziej konkurencyjna w stosunku do używania w ruchu miejskim samochodów osobowych.

5. Średni dzienny czas stania w korkach (w minutach)

Kraków należy do najbardziej zakorkowanych miast w Polsce. Według danych Deloitte¹³ z 2014 r. średni czas stania w korkach wyniósł 22'03''. Czas opóźnień w korkach pogorszył się o około godzinę miesięcznie na jednego kierowcę. Wszyscy podróżujący do/z pracy transportem indywidualnym tracili w korkach w 2014 r. dziennie 12,0 zł, to jest więcej niż w 2010 r., kiedy dzienny koszt korków na kierowcę wynosił 9,6 zł.

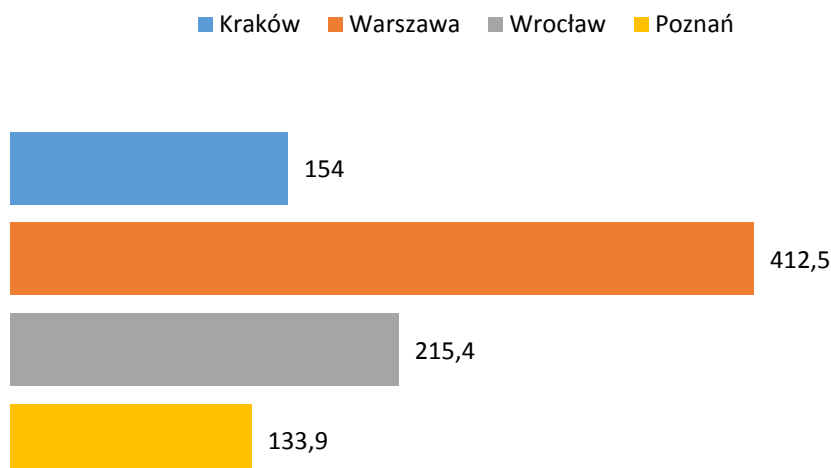
6. Wskaźnik motoryzacji (pojazdy ogółem na 1 000 mieszkańców)

Ruch drogowy w Krakowie w okresie 2010-2015 uległ dynamicznemu wzrostowi. Wskaźnik motoryzacji (pojazdy ogółem na 1 000 mieszkańców) w Krakowie wzrósł z 466,6 w 2010 roku do 521,2 w 2013 roku. Pomimo tego, w Krakowie liczba samochodów przypadająca na 1 000 mieszkańców jest niższa niż w pozostałych miastach w Polsce uwzględnionych w porównaniach. Niestety wskaźnik ten jest wyższy niż dla Wiednia.

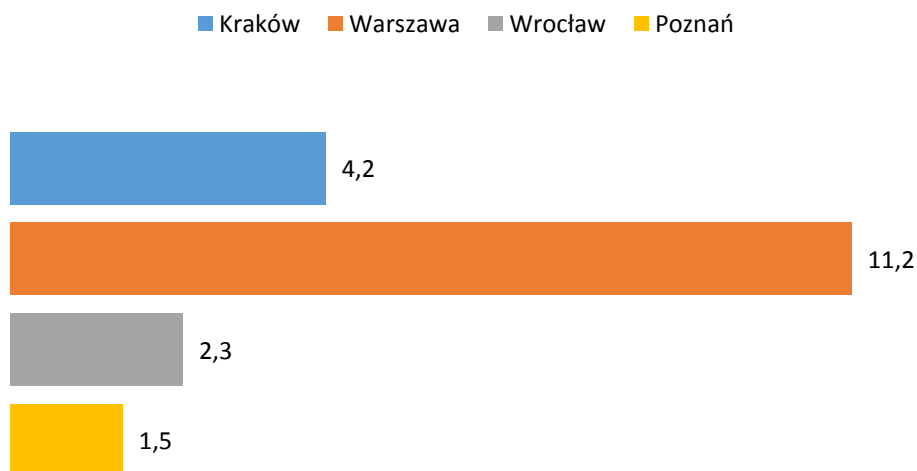
¹³ „Raport o korkach w 7 największych miastach Polski: Warszawa, Wrocław, Kraków, Poznań, Gdańsk, Łódź, Katowice”, Deloitte, Targeo 2015.

7. Długość dróg rowerowych (km)

W Krakowie obserwuje się systematyczny wzrost ruchu rowerowego. W latach 2011-2014 długość dróg rowerowych w Krakowie zwiększyła się o 46 km: ze 108,0 (w 2010 r.) do 154,0 km (w 2014 r.). Pomimo realizowanych przez Miasto poważnych inwestycji w tym zakresie, długość dróg rowerowych jest za mała, a istniejące drogi nie zawsze tworzą zintegrowany układ komunikacji transportowej w mieście.

8. Liczba obsługanych pasażerów lotniska (mln)

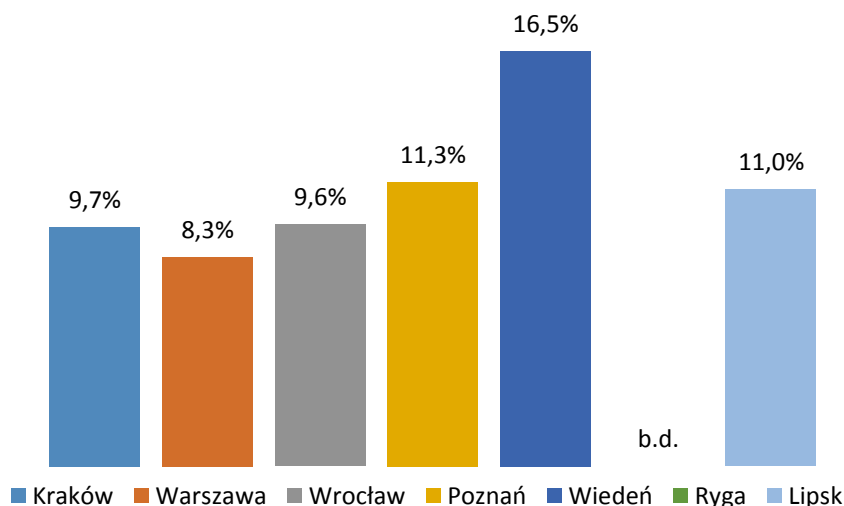

Ważny atut Krakowa w kontekście dostępności komunikacyjnej stanowi dynamiczny rozwój Międzynarodowego Portu Lotniczego Kraków-Balice. W 2015 roku obsłużył on ponad 4,2 mln pasażerów (drugie miejsce po Lotnisku im. Chopina w Warszawie). Ruch pasażerski w Krakowie wzrósł w 2013 roku o 16%, przy ogólnej dynamice dla Polski wynoszącej 13%. Inwestycje prowadzone obecnie na terenie lotniska oraz planowane wydłużenie (bądź budowa nowego) pasa startowego wyraźnie wpłyną na poprawę jakości obsługi pasażerów i na zwiększenie przepustowości i ruchu pasażerskiego

w najbliższych latach. Zwiększy to zewnętrzną dostępność komunikacyjną miasta, co ma ogromne znaczenie dla rozwoju i znaczenia Krakowa w sieci miast metropolitalnych.

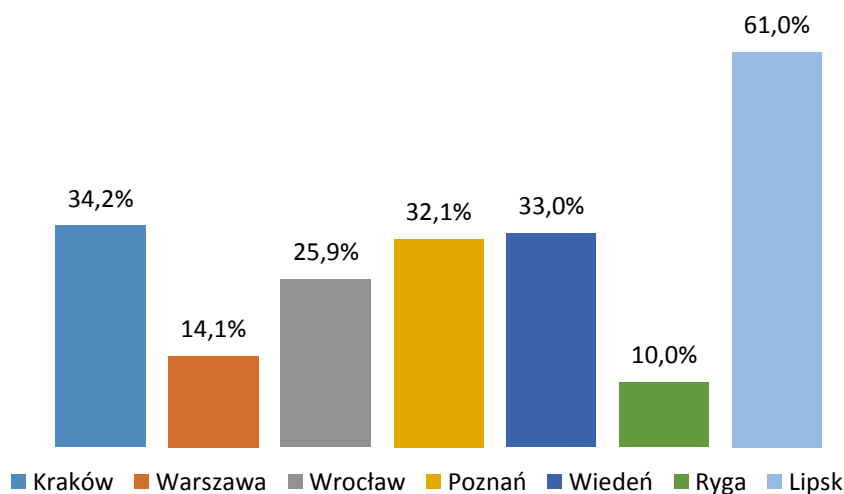
V. ŚRODOWISKO NATURALNE (*smart environment*)

1. Udział energii elektrycznej wyprodukowanej z odnawialnych źródeł energii w ogólnej ilości energii elektrycznej

Udział energii elektrycznej wyprodukowanej z odnawialnych źródeł energii w ogólnej ilości energii elektrycznej zużytej na terenie miasta w 2013 roku wyniósł 9,7% (dla porównania dla Polski – 10,4%). Wyższy wskaźnik w tym zakresie dotyczy Poznania i Wiednia, które to miasto stanowi swego rodzaju punkt odniesienia w realizacji inwestycji o charakterze ekologicznym, np. w transporcie zbiorowym. Takie wyzwanie podejmuje też Kraków i ten trend należy rozwijać intensyfikując skalę (stopień) wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, w tym również recyklingu energetycznego.

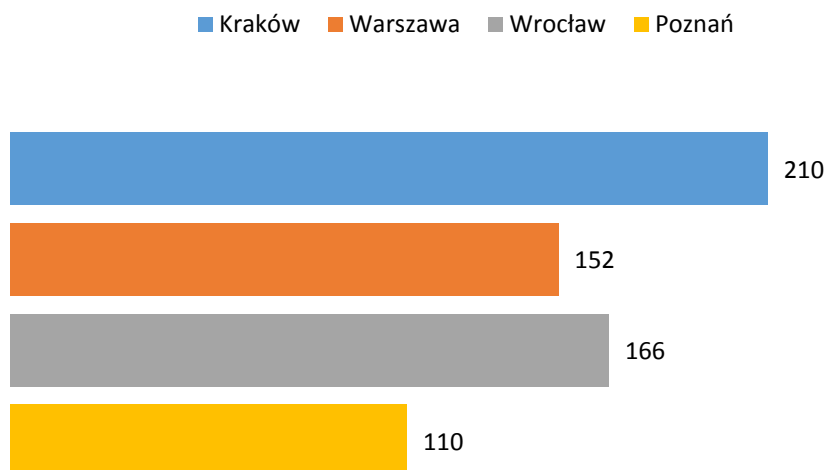
2. Poziom recyklingu – udział odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odebranych odpadów

Obecnie w Krakowie podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest deponowanie ich na składowiskach. W Krakowie wytwarza się ok. 300 tys. ton odpadów

rocznie (z czego 86% odpadów trafia na składowiska, a 34,2% do ponownego przetworzenia). Według prognoz w 2020 roku wielkość wytwarzanych odpadów może wzrosnąć do 340 tys. ton. W grudniu 2015 r. otwarto w Krakowie spalarnię odpadów, która rocznie może spalać ok. 220 tys. ton odpadów komunalnych¹⁴. W wyniku zastosowanego procesu technologicznego, spalarnia może wytwarzać energię elektryczną w ilości ok. 65 tys. MWh i ciepłą w ilości ok. 280 tys. MWh, co odpowiada rocznemu zużyciu energii przez krakowskie tramwaje, a w przypadku energii cieplej – 10% rocznego zapotrzebowania miasta.

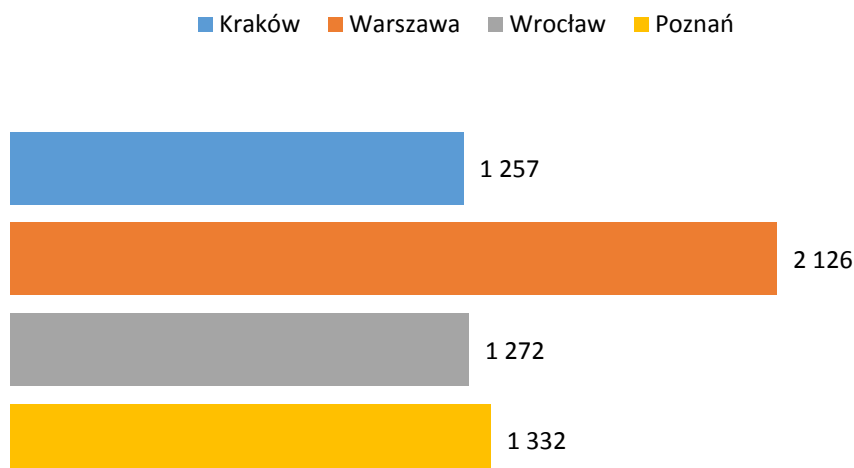
3. Liczba dni w roku z przekroczeniem norm zanieczyszczenia powietrza

Atrakcyjność warunków naturalnych Krakowa wyraźnie obniża wiele problemów ekologicznych, szczególnie – wysoki stopień zanieczyszczenia powietrza. W rankingu miast Francuskiego Stowarzyszenia Respire, w oparciu o dane dotyczące zanieczyszczeń powietrza gromadzone przez Europejską Agencję Środowiskową, Kraków znalazł się na trzecim miejscu w Europie pod względem liczby dni w roku z przekroczeniem norm zanieczyszczenia powietrza. W 2012 r. w Krakowie normy przekroczone były przez 210 dni. Według prawa UE nie powinny być one przekroczone przez więcej niż 35 dni w roku. Podejmowane w ostatnich latach działania i inwestycje w tym zakresie służą poprawie jakości powietrza i środowiska naturalnego. Tym samym, i ten kierunek powinien być utrzymywany jako istotny element świadczący o wdrażaniu idei „inteligentnego miasta”.

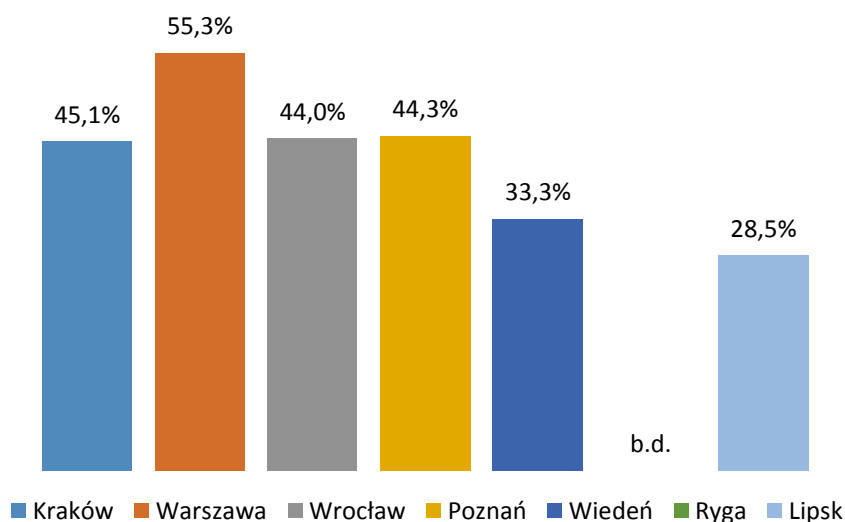
¹⁴ http://krakow.pl/informacje/195987,48,komunikat,ruszyla_ekospalarnia__foto__video_.html (dostęp: 8.06.2016 r.).

4. Zagęszczenie ruchu samochodowego (na 1 km²)

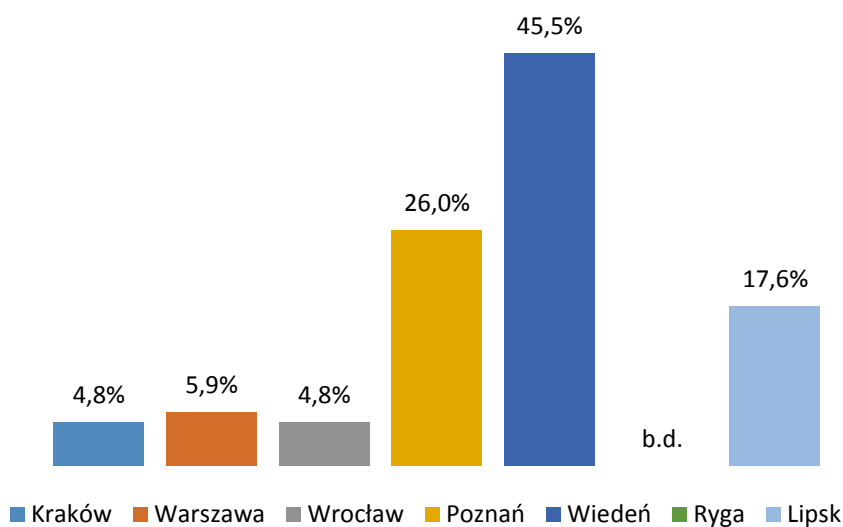
Wraz ze wzrostem ruchu drogowego w Krakowie wzrasta zagęszczenie ruchu samochodowego, który w 2014 r. wyniósł 1 257 samochodów na 1 km². Zagęszczenie ruchu samochodowego powoduje nie tylko korki w transporcie drogowym, ale negatywnie wpływa na jakość powietrza i środowiska naturalnego. Fakt, iż przeciętny wiek samochodów w Polsce to co najmniej 13 lat, pokazuje skalę zjawiska i problemów, jakie stoją przed władzami Krakowa i wymagają pilnego i nieinwazyjnego rozwiązania.

5. Udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni miasta

Największy udział w ogólnej powierzchni terenów w Krakowie w 2013 roku miały grunty zabudowane i zurbanizowane; wyniósł on 45,1% powierzchni całkowitej miasta. Na pozostałą powierzchnię składają się użytki rolne, grunty pod lasami, wodami, nieużytki i inne. Wskaźnik ten jest porównywalny do innych miast w Polsce, za wyjątkiem Warszawy, której ponad 55% powierzchni stanowią tereny zabudowane i zurbanizowane. W przypadku Wiednia i Lipska powierzchnia ta jest mniejsza, co stwarza warunki dla rozwoju powierzchni zielonych, rekreacyjnych itp.

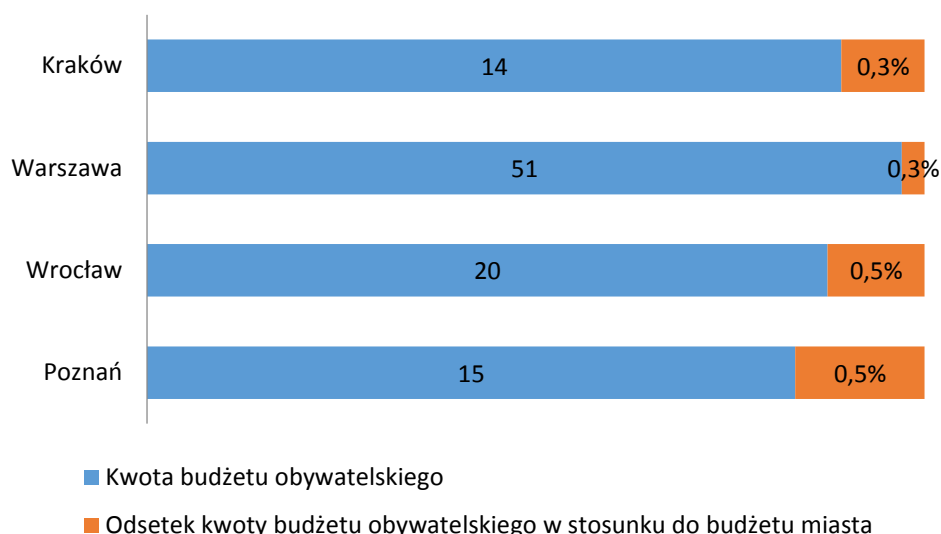
6. Udział terenów zielonych w ogólnej powierzchni miast

Niekorzystnie na poprawę stanu środowiska w Krakowie wpływa nieskoordynowana gospodarka w zakresie kształtowania i utrzymania terenów zielonych. Obecnie tereny zieleni urządzonej Krakowa zajmują zaledwie 4,8%. Pozostałe to otwarte tereny, których 45% stanowią tereny nieurządzone i nieużytki. Drastycznie odmienna sytuacja od tej w Krakowie jest w Wiedniu, gdzie ponad 45% powierzchni miasta stanowią tereny zielone (głównie parki, skwery, zieleńce itp.). Uwarunkowania urbanistyczne i przestrzenne Krakowa nie pozwalają jednakże na osiągnięcie przynajmniej zbliżonego udziału terenów zielonych w ogólnej powierzchni miasta, jak ma to miejsce w Wiedniu.

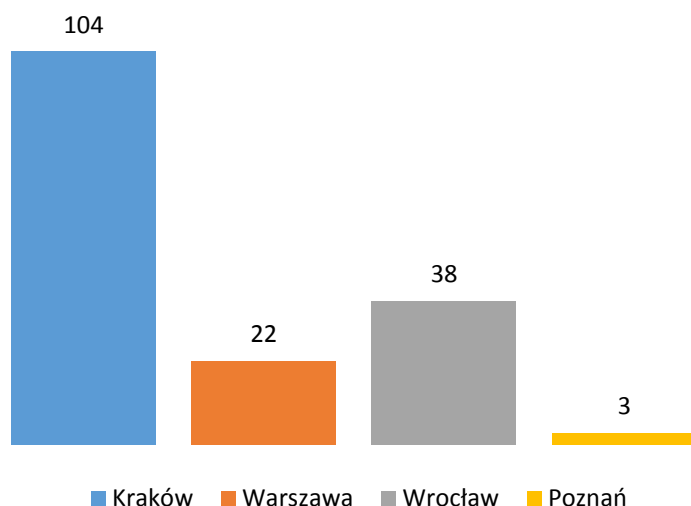
VI. ZARZĄDZANIE (*smart governance*)

1. Kwota budżetu obywatelskiego (mln) oraz odsetek kwoty budżetu obywatelskiego w stosunku do wydatków budżetu miasta

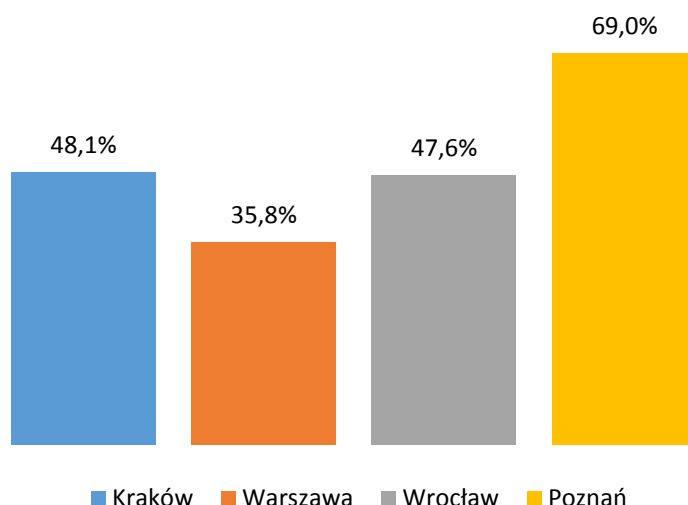
Urząd Miasta Krakowa począwszy od 2014 r. wprowadził instrument budżetu obywatelskiego, umożliwiający włączenie mieszkańców w faktyczne współdecydowanie o wydatkowaniu części środków z lokalnego budżetu. W ramach pierwszej edycji budżetu obywatelskiego w 2014 r. przewidziano na realizację projektów 4,4 mln zł (0,1% ogółu budżetu miasta). W kolejnej edycji w 2015 r. kwota budżetu obywatelskiego wzrosła do 14 mln zł, co stanowiło 0,3% ogólnej kwoty budżetu miasta. Kwotowo Kraków należy do miast najmniej przeznaczających na budżet obywatelski.

2. Liczba procedur możliwych do załatwienia w urzędzie drogą elektroniczną

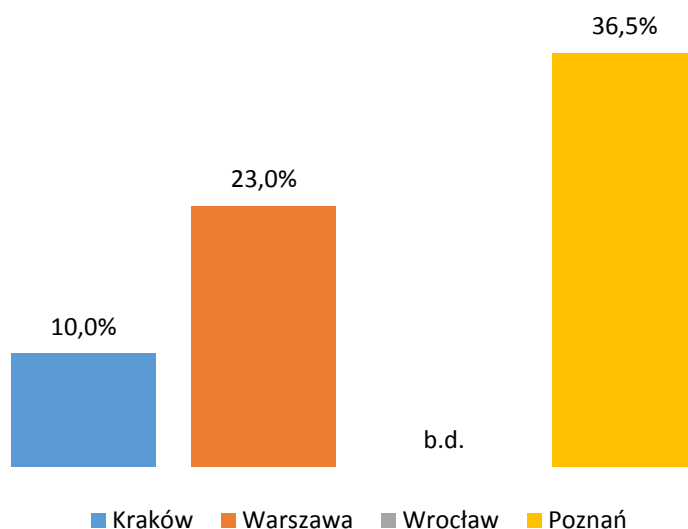
W Urzędzie Miasta Krakowa oraz miejskich jednostkach organizacyjnych rozwijany jest system e-administracji. W ostatnich latach systematycznie wzrastała liczba spraw, które mieszkańcy mogą załatwić przez Internet. Obecnie w ten sposób udostępnione mieszkańcom są 104 procedury. W tym aspekcie Kraków jest niekwestionowanym liderem.

3. Odsetek terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Prawie połowa terenów miasta (48,1%) jest pokryta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (mpzp). W latach 2005-2013 nastąpił dynamiczny przyrost pokrycia planami powierzchni Krakowa: z 5,7% (1,9 tys. ha) do 48,1% (15,8 tys. ha). Docelowo objęte planami ma być ok. 60% powierzchni miasta.

4. Odsetek terenów będących własnością gminy

Według danych sprawozdawczych Urzędu Miasta Krakowa tylko około 10% terenów miasta stanowi własność Gminy Miejskiej Kraków. Sytuacja ta w istotnym stopniu utrudnia gospodarowanie przestrzenią publiczną, zwłaszcza w zakresie prowadzenia procesów inwestycyjnych (w tym inwestycji gospodarczych o strategicznym dla miasta charakterze) i zarządzania terenami zielonymi oraz udostępniania ich mieszkańcom.

III.2. Analiza SWOT

MOCNE I SŁABE STRONY

GOSPODARKA [SMART ECONOMY]	
Mocne strony	
1.	Korzystne położenie względem istniejących szlaków transportowych.
2.	Rezerwy przestrzenne dla inwestycji.
3.	Pozytywne doświadczenia transformacji gospodarczej – Kraków jako miasto otwarte na zmiany gospodarcze.
4.	Tradycje przemysłowe Krakowa.
5.	Rozwój gospodarki opartej na usługach (w tym BPO) i technologiach informacyjnych.
6.	Rozwój sektorów czasu wolnego (turystyka, kultura, sztuka, media).
7.	Rozwój znaczenia gospodarczego gmin KOM spoza Krakowa.
8.	Duży ośrodek szkolnictwa wyższego, mogący zapewniać dopływ kwalifikowanej kadry potrzebnej dla nowych aktywności gospodarczych.
9.	Marka Krakowa (wizerunek Krakowa).
10.	Silny potencjał dziedzictwa kulturowego dla rozwoju nowych form przedsiębiorczości.
Słabe strony	
1.	Niewystarczająca powierzchnia terenów przygotowanych infrastrukturalnie.
2.	Niedoceniające kwestii gospodarczych przez środowiska opiniotwórcze.
3.	Słabo rozwinięte działania w obszarze ekonomii społecznej.
4.	Niższy poziom rozwoju gospodarczego (PKB, liczba podmiotów gospodarczych) w stosunku do wiodących ośrodków metropolitalnych w kraju.
5.	Niedostatecznie rozwinięta sieć połączeń drogowych wiążąca lokalne ośrodki aktywności gospodarczej, w tym istniejące Strefy Aktywności Gospodarczej.
6.	Nieefektywne wykorzystanie potencjałów (intelektualnego, gospodarczego).
7.	Niski poziom transferu technologii i rozwoju innowacji.
8.	Niewykorzystany potencjał tkwiący w otoczeniu lotniska.

KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY [SMART PEOPLE]	
Mocne strony	
1.	Zaplecze demograficzne (wraz z regionem oraz częścią Polski Południowej).
2.	Kapitał intelektualny – wysoki poziom wykształcenia.
3.	Silnie rozwijająca się baza dydaktyczno-naukowa uczelni.
4.	Bogate i elastyczne zaplecze intelektualne dla przemysłów kreatywnych.
5.	Historyczna wielokulturowość Krakowa, miasta współistniejących tradycji oraz przenikających się wzajemnie kultur.
6.	Bogate i różnorodne audytorium, przygotowane do odbioru różnorodnej oferty kulturalnej.
7.	Rosnąca pozycja krakowskich organizacji pozarządowych i ruchów obywatelskich.
8.	Wzrost aktywności mieszkańców w podejmowaniu decyzji poprzez udział w konsultacjach społecznych.
9.	Zaangażowanie ekspertów społecznych w procesy partycypacji obywatelskiej.
10.	Bogata oferta edukacyjna krakowskich muzeów.
11.	Atrakcyjność kulturowa Krakowa, przyciągająca potencjalnych nowych obywateli metropolii.
Słabe strony	
1.	Niewystarczające wsparcie dla rozwoju młodej kadry artystycznej.
2.	Niesatysfakcjonująca jakość dialogu publiczno-społecznego.
3.	Odpływ mieszkańców z centrum miasta.
4.	Odpływ wysoko wykształconych ludzi z regionu i kraju.
5.	Brak obligatoryjnych elementów edukacji regionalnej wprowadzanych do szkół.
6.	Niedostosowanie systemu kształcenia, w tym zawodowego, do potrzeb rynku pracy.
7.	Niedostatecznie rozwinięty system kształcenia przez całe życie.
8.	Fasadowość konsultacji społecznych.
9.	Brak kompleksowego programu budowania społeczeństwa obywatelskiego.
10.	Niski poziom zaufania społecznego, niedostateczna współpraca sąsiedzka.
11.	Rozwarstwienie sektora organizacji pozarządowych – niewielka liczba dominujących „przedsiębiorstw” organizacji pozarządowych i liczne, ale słabo rozwinięte drobne organizacje pozarządowe.
12.	Brak kooperacji pomiędzy uczelniami wyższymi Krakowa, powielanie badań i kierunków.
13.	Brak powiązania poziomu wykształcenia z potrzebami rynku pracy.

JAKOŚĆ ŻYCIA [SMART LIVING]	
Mocne strony	
1.	<i>Genius loci</i> („geniusz miejsca”).
2.	Atrakcyjność dla zamieszkania wyrażona stabilną liczbą mieszkańców i poczuciem silnej więzi z miastem.
3.	Wysoka jakość i unikatowość przestrzeni miejskich, atrakcyjne krajobrazowo środowisko KOM.
4.	Atrakcyjność turystyczna Krakowa i KOM.
5.	Dziedzictwo KOM: historyczne, narodowe i kulturowe, w tym najcenniejszy zespół zabytkowy w Polsce.
6.	Obecność znaczących w skali kraju i aktywnych instytucji kultury i nauki (Narodowe Centrum Nauki – NCN, wiodące jednostki naukowe).
7.	Rozbudowana infrastruktura społeczna o znaczeniu metropolitalnym.
8.	Duże możliwości kreowania oferty zagospodarowania czasu wolnego w oparciu o ofertę kulturalną i dziedzictwo kulturowe.
9.	Bogate tradycje kulturowe – wysoka tożsamość kulturowa mieszkańców, ułatwienie w procesie asymilacji nowo przybyłych.
10.	Wzrost liczby mieszkań oddawanych do użytku.
Słabe strony	
1.	Niespójność społeczna, związana z tworzeniem się nowego typu społeczeństwa podmiejskiego / metropolitalnego, będącego konsekwencją procesów suburbanizacji.
2.	Brak zintegrowanego systemu dostępu do kultury (Krakowska Karta Miejska).
3.	Niedostateczne wsparcie dla nieinstytucjonalnych form aktywności kulturalnej.
4.	Dominacja imprez o charakterze masowym i popularnym.
5.	Niedostateczna troska o kreowanie i animowanie przestrzeni publicznych, w tym obszarów zielonych.
6.	Słabo rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna dla mieszkańców Krakowa.
7.	Dysfunkcjonalność zabudowy mieszkaniowej powstającej w oparciu o Ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (z 2003 r.).
8.	Nierównomierny dostęp do infrastruktury komunalnej w strefie podmiejskiej Krakowa.
9.	Nierówności w dostępie do usług publicznych w obrębie KOM, zwłaszcza w zakresie edukacji.
10.	Niewystarczający poziom rozwoju usług służby zdrowia i pomocy społecznej dla osób starszych w stosunku do rosnących potrzeb związanych ze starzeniem się społeczeństwa.
11.	Brak dostatecznych ułatwień dla osób o specjalnych potrzebach dotyczących rozwiązań przestrzennych i infrastruktury społecznej.
12.	Niski poziom subiektywnego poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.
13.	Brak zintegrowanego systemu transportowego w skali metropolitalnej.

MOBILNOŚĆ [SMART MOBILITY]	
Mocne strony	
1.	Rozwinięte funkcje metropolitalne.
2.	Dynamiczny rozwój portu lotniczego z jego zapleczem.
3.	Modernizacja infrastruktury kolejowej (linia kolejowa E30).
4.	Położenie na przebiegu autostrady A4 i linii kolejowej E30.
5.	Dostęp do szerokopasmowego Internetu.
Słabe strony	
1.	Niedostateczny rozwój układów komunikacji: kolejowej oraz kołowej, zwłaszcza w części północnej miasta.
2.	Niedostateczna integracja systemów transportowych – brak parkingów w systemie <i>Parkuj i Jedź</i> przy stacjach kolei aglomeracyjnej i pętlach tramwajowych.
3.	Brak rozwiniętej i spójnej sieci dróg dla rowerów (DDR) w Krakowie i KOM.
4.	Słabo rozwinięta sieć transportu publicznego w obrębie KOM.
5.	Postępujący proces niekontrolowanej suburbanizacji w skali KOM.
6.	Niedostateczna dostępność komunikacyjna lotniska.
7.	Nieodpowiedni stan infrastruktury drogowej oraz jej przepustowości.
8.	Brak odpowiedniej liczby miejsc parkingowych w centrum miasta.

ŚRODOWISKO NATURALNE [SMART ENVIRONMENT]	
Mocne strony	
1.	Atrakcyjność krajobrazowa Krakowa i KOM.
2.	Efektywna gospodarka odpadami.
3.	Ochrona przyrody i krajobrazu z wykorzystaniem mechanizmów planistycznych.
4.	Dobra jakość wody pitnej.
5.	Efektywna gospodarka ściekowa.
6.	Uzdrowisko Swoszowice.
Słabe strony	
1.	Wysoki poziom zanieczyszczeń powietrza pyłami zawieszonymi, głównie ze źródeł powierzchniowych (niska emisja).
2.	Wysoki poziom zanieczyszczenia tlenkami azotu (źródła transportowe) w centralnych obszarach miasta i wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, związany z nadmiernym przepływem tranzytowego ruchu samochodowego przez obszar Krakowa i KOM.
3.	Niska dostępność infrastruktury kanalizacyjnej w skali KOM przy znacznej dynamice wzrostu liczby ludności.
4.	Niska wydajność energetyczna budynków mieszkaniowych oraz użyteczności publicznej.
5.	Niski udział odnawialnych źródeł energii (OZE) w bilansie energetycznym Krakowa i KOM.
6.	Nieekologiczne nawyki mieszkańców.
7.	Pogarszający się klimat akustyczny miasta.
8.	Pogarszający się mikroklimat termiczny Krakowa – miejska „wyspa ciepła”.
9.	Niedoskonałość systemu ochrony przeciwpowodziowej.
10.	Nieskoordynowana gospodarka w zakresie kształtowania i utrzymania terenów zielonych w mieście.
11.	Nieracjonalna zabudowa (na terenach zielonych, parkowych, koncentracja w centrum miasta).

ZARZĄDZANIE [SMART GOVERNANCE]	
Mocne strony	
1.	Powstanie stowarzyszenia Metropolia Krakowska jako podmiotu mobilizującego współpracę gmin Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego (KrOF).
2.	Wyspecjalizowane jednostki służące zarządzaniu obszarem kultury i dziedzictwa kulturowego.
3.	Istnienie silnych marek na rynku kultury.
4.	Utworzenie Parku Kulturowego Stare Miasto.
5.	Nowoczesna infrastruktura wykorzystywana do celów kulturalnych.
6.	Rozwój partycypacji społecznej w procesach zarządzania miastem.
7.	Zdefiniowane dokumenty i projekty strategiczne Krakowa.
8.	Realizowane przez Gminę Miejską Kraków projekty z zakresu inteligentnego miasta (w tym we współpracy ze sferą nauki i biznesu).
9.	Rozwój nowoczesnych usług administracyjnych.
10.	Współpraca z gminami KOM w zakresie usług komunalnych.
11.	Aktywność promocyjna i naukowa.
12.	Wdrażanie nowoczesnych metod zarządzania i ewaluacji efektów (m.in. projekt MJUP).
Słabe strony	
1.	Niewystarczająca promocja Krakowa.
2.	Brak wykreowanego markowego produktu kulturalnego.
3.	Brak uzgodnionej delimitacji KOM i brak koordynacji w planowaniu przestrzennym.
4.	Nie dość aktywna polityka wspierania przedsiębiorczości.
5.	Brak zintegrowanego systemu zarządzania kulturą (m.in. wsparcie rodzimych twórców i młodych talentów, finansowanie, informacja kulturalna, dostęp do kultury, rady eksperckie).
6.	Erozja podatkowa Gminy Miejskiej Kraków w związku z procesami suburbanizacji.
7.	Brak narzędzi stymulujących rozwój i aktywność klubów osiedlowych (klubów mieszkańców).
8.	Brak wielowymiarowych badań jakościowych dotyczących jakości życia w skali metropolii.
9.	Gospodarowanie mieniem komunalnym skoncentrowane na celach krótkoterminowych.
10.	Słaba kultura współpracy międzysektorowej (m.in. instytucje naukowe – administracja publiczna – podmioty gospodarcze).
11.	Brak zintegrowanych baz danych w sferze społecznej, gospodarczej, naukowej, kulturalnej.
12.	Słabości w egzekwowaniu prawa względem deweloperów.

SZANSE I ZAGROŻENIA

GOSPODARKA [SMART ECONOMY]	
Szanse	
1.	Strategiczna koncepcja rozwoju gospodarki opartej na wiedzy (Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego, Regionalna Strategia Innowacji).
2.	Europejskie wsparcie gospodarki regionalnej.
3.	Stworzenie Strategii Polski Południowej (współpracy ze Śląskiem) – wzmocnienie regionu.
4.	Rozwój społeczeństwa informacyjnego (gospodarki informacyjnej).
5.	Poprawiająca się sytuacja gospodarcza kraju.
6.	Umiędzynarodowienie rynku usług finansowych i technologii informacyjnych (ICT).
7.	Wzrost znaczenia turystyki kulturowej na świecie.
8.	Rozwój sektorów kreatywnych.
Zagrożenia	
1.	Wzrost konkurencyjności gospodarek światowych w relacji do branż eksportowych Polski.
2.	Brak ładu instytucjonalnego w Polsce (szczególnie dla przedsiębiorców).
3.	Niepewność w funkcjonowaniu UE po 2020 roku.
4.	Obniżający się poziom innowacyjności polskiej gospodarki.
5.	Brak ciągłości w realizacji programów strategicznych na poziomie krajowym.
6.	Niska efektywność wykorzystania posiadanych potencjałów.
7.	Brak systemowego wsparcia dla rozwoju przemysłów kreatywnych.

KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY [SMART PEOPLE]	
Szanse	
1.	Polityka spójności Unii Europejskiej w sferze kapitału ludzkiego i społecznego.
2.	Tendencje upowszechnienia demokracji bezpośredniej, co wyraża się m.in. w rozwoju budżetów partycypacyjnych w skali kraju.
3.	Rosnący poziom wykształcenia w skali kraju.
4.	Tendencje rozwoju aktywizmu miejskiego (ruchy obywatelskie, budżety partycypacyjne itp.).
5.	Wzrost oczekiwań społecznych co do przejrzystości działań samorządu.
6.	Wsparcie aktywizacji wybranych grup społecznych (np. 50+).
7.	Kształtowanie się nowej kultury mieszczańskiej i związanych z nią stylów życia.
Zagrożenia	
1.	Spadek liczby studentów, związany z niżem demograficznym.
2.	Duża konkurencja Śląska, mogąca powodować zmniejszone zainteresowanie Krakowem jako miejscem pracy i osiedlenia.
3.	Nieracjonalny system edukacji w Polsce.
4.	Problemy mentalne i stereotypy uwarunkowane historycznie i kulturowo.
5.	Niski poziom edukacji obywatelskiej.
6.	Polaryzacja społeczeństwa.
7.	Rosnąca biurokratyzacja życia gospodarczego i społecznego.
8.	Niski kapitał społeczny pomostowy.
9.	Łatwość manipulowania społeczeństwem.

JAKOŚĆ ŻYCIA [SMART LIVING]
Szanse
1. Polityka spójności Unii Europejskiej – kontynuacja wsparcia rozwoju Polski do 2020 r.
2. Rosnąca popularność terenów i obiektów przemysłowych zagospodarowywanych na cele kulturalne (sektory kreatywne).
3. Rozwój e-usług publicznych i e-biznesu.
4. Upowszechnienie idei budżetów obywatelskich w dzielnicach Krakowa.
5. Wzrastająca świadomość obywatelska – ruchy miejskie.
6. Dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
7. Zwiększanie udziału różnych podmiotów w realizowaniu usług publicznych (partnerstwa).
8. Procesy rewitalizacji na terenach przemysłowych, blokowiskach (program pilotażowy rehabilitacji blokowisk).
9. Rozwój dialogu społecznego (konsultacje społeczne, wykorzystanie narzędzi ICT).
10. Wzrost dostępu do globalnej komunikacji.
Zagrożenia
1. Polityka UNESCO zakładająca możliwość wykreślenia z listy światowego dziedzictwa w przypadku utraty walorów krajobrazowych miasta i zbyt radykalnych przekształceń.
2. Rosnące bezrobocie, szczególnie wśród dobrze wykształconych młodych ludzi.
3. Wzrastająca liczba wykształconych ludzi opuszczających kraj, województwo.
4. Nietolerancja, dyskryminacja, brak zapisów równościowych w dokumentach strategicznych.
5. Relatywnie niski (w porównaniu do innych krajów transformacji systemowej) poziom PKB <i>per capita</i> i niższy poziom płac.
6. Brak kontroli procesu suburbanizacji.
7. Rosnące rozwarstwienie społeczne w skali miasta i w skali regionu.
8. Reputacja „miasta taniej rozrywki”.
9. Reputacja miasta niebezpiecznego.

MOBILNOŚĆ [SMART MOBILITY]
Szanse
1. Modernizacja, rozbudowa oraz integracja systemów transportowych.
2. Dogodne położenie względem szlaków turystycznych, sakralnych, historycznych itp.
3. Umiejscowienie edukacji, badań naukowych i biznesu.
4. Funkcjonowanie w strefie Schengen.
5. Dynamiczny rozwój technologii informacyjnych (ICT).
Zagrożenia
1. Marginalizowanie Krakowa na mapie komunikacyjnej Polski przez władze centralne.
2. Omijająca KOM polityka transportowa Unii Europejskiej w zakresie rozwoju korytarzy transportowych.
3. Słabe zakorzenienie lokalne biznesu międzynarodowego.
4. Zmniejszająca się liczba krajowych i międzynarodowych połączeń lotniczych i kolejowych.
5. Niechęć do mobilności (trudności mieszkaniowe, tradycje, przyzwyczajenia).

ŚRODOWISKO [SMART ENVIRONMENT]	
Szanse	
1.	Bliskie sąsiedztwo obszarów chronionych tworzących unikatowy krajobraz kulturowy (np. Ojcowski Park Narodowy, parki krajobrazowe).
2.	Polityka ekologiczna UE.
3.	Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa.
4.	Dokumenty strategiczne województwa małopolskiego (Program Strategiczny Ochrona Środowiska).
5.	Rozwój i wzrost popularności technologii opartych o odnawialne źródła energii (OZE).
Zagrożenia	
1.	Zanieczyszczenie powietrza pochodzące spoza KOM.
2.	Nieracjonalne zarządzanie komunikacją.
3.	Wzrost liczby samochodów w mieście i KOM.

ZARZĄDZANIE [SMART GOVERNANCE]	
Szanse	
1.	Krajowa polityka rozwoju, uwzględniająca znaczenie ośrodków wojewódzkich [w tym środki na zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT)].
2.	Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych w systemie zarządzania miastem i metropolią.
3.	Wojewódzka polityka rozwoju, uwzględniająca znaczenie tzw. Subregionu Krakowskiego dla rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego.
4.	Stosowanie instrumentów partycypacji, referendum, negocjacji i konsultacji w zarządzaniu miastem i województwem (współzarządzanie).
5.	Dostępność środków UE na finansowanie współpracy międzysektorowej w projektach innowacyjnych (nauka-biznes-samorząd).
Zagrożenia	
1.	Brak tradycji współzarządzania.
2.	Brak narzędzi zarządzania KOM na zasadach partnerskiego dialogu.
3.	Brak sprawnych narzędzi wspomagających partnerstwo publiczno-prywatne.
4.	Rosnąca biurokracja na szczeblu centralnym uniemożliwiająca racjonalne zarządzanie w regionie.
5.	Brak myślenia strategicznego (długookresowego) w podejmowaniu decyzji (decyzje zdeterminowane są cyklem wyborczym).

IV. PLAN STRATEGICZNY

IV.1. Wizja, misja i cele strategiczne

Wizja

KRAKÓW – NOWOCZESNA METROPOLIA TĘTNIĄCA KULTURĄ, OTWARTA, BOGATA, BEZPIECZNA I PRZYJAZNA, DUMNA Z HISTORYCZNEGO DZIEDZICTWA, WSPÓŁTWORZONA PRZEZ MIESZKAŃCÓW

Wizja wskazuje zasadniczy kierunek podejmowanych działań, w szczególności:

- na dziedzictwo kulturowe jako jeden z najważniejszych atutów miasta,
- otwarcie na wielokulturowość, nowe trendy, współpracę i partnerstwo,
- na prężnie i nowocześnie zarządzaną metropolię jako centrum ekonomiczno-gospodarcze,
- na zapewnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców we wszystkich aspektach życia,
- zrównoważony rozwój metropolii tworzącej swoisty ekosystem polegający na połączeniu dużego i małego biznesu, nauki, przyjaznego środowiska oraz bogatego dziedzictwa kulturowego, współtworzonej przez samorząd i świadomych mieszkańców w ramach partnerstwa nakierowanego na realizację wspólnych celów.

Misja

MISJĄ KRAKOWA JEST TWORZENIE INTELIGENTNEJ METROPOLII, ZAPEWNIAJĄCEJ WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA, BUDOWANIE KREATYWNEJ GOSPODARKI, KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA PRZESTRZENNEGO ORAZ ROZWÓJ KULTURY, POPRZECZ WSPÓŁPRACĘ PODMIOTÓW RÓŻNYCH SEKTORÓW ORAZ PARTNERSKIE WSPÓŁDZIAŁANIE MIESZKAŃCÓW

Rolą władz samorządowych jest czuwanie nad zbieżnością decyzji i działań z przyjętą Strategią oraz inicjowanie, inspirowanie i koordynowanie działań, integrowanie różnych środowisk, a także elastyczne reagowanie na zachodzące zmiany w otoczeniu. W swoich działaniach samorząd kierować się będzie zasadą równego traktowania i równych szans dla wszystkich mieszkańców Krakowa oraz zasadą niedyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przesłankę.

Problemy kluczowe

- Niewykorzystanie potencjału rozwojowego Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM) w odniesieniu zarówno do relacji zewnętrznych (z innymi metropoliami), jak i wewnętrznych (w obrębie KOM).
- Nieefektywne wykorzystanie zasobów i potencjału Krakowa.
- Niepełne wykorzystanie potencjału kulturowego Krakowa.
- Niewystarczające poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców Krakowa.
- Niedostateczne wykorzystanie zasobów przestrzeni czasu wolnego oraz niski udział inicjatyw społecznych w tym zakresie.
- Niedostatek dobrej jakości przestrzeni publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców Krakowa.
- Zagrożenie wykluczeniem społecznym, w tym również starzejących się mieszkańców Krakowa.
- Słabe poczucie wspólnotowości mieszkańców Krakowa oraz niski udział w zarządzaniu miastem.

Cele strategiczne

- CEL STRATEGICZNY I: Kraków – otwarta i harmonijna metropolia o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury
- CEL STRATEGICZNY II: Kraków – miasto kreujące i efektywnie korzystające z zasobów gospodarczych i naukowych
- CEL STRATEGICZNY III: Kraków – miasto kreujące i korzystające z potencjału kulturowego dla budowy nowoczesnej metropolii
- CEL STRATEGICZNY IV: Kraków – miasto przyjazne do życia
- CEL STRATEGICZNY V: Kraków – silna wspólnota samorządowa
- CEL STRATEGICZNY VI: Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia

IV.2. Matryca strategiczna Strategii Rozwoju Krakowa 2030

CEL STRATEGICZNY I	Kraków – otwarta i harmonijna metropolia o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury
CEL STRATEGICZNY II	Kraków – miasto kreujące i efektywnie korzystające z zasobów gospodarczych i naukowych
CEL STRATEGICZNY III	Kraków – miasto kreujące i korzystające z potencjału kulturowego dla budowy nowoczesnej metropolii
CEL STRATEGICZNY IV	Kraków – miasto przyjazne do życia
CEL STRATEGICZNY V	Kraków – silna wspólnota samorządowa
CEL STRATEGICZNY VI	Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia

OBSZAR I: Inteligentna i nowoczesna metropolia

CEL STRATEGICZNY I: Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury

Czynniki określające *smart city* wpisujące się w obszar: Gospodarka (smart economy), Kapitał Ludzki i Społeczny (smart people), Jakość Życia (smart living), Mobilność (smart mobility), Środowisko Naturalne (smart environment), Zarządzanie (smart governance).

Realizacja celu ukierunkowana jest na wykorzystanie potencjału rozwojowego Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM) w odniesieniu zarówno do relacji zewnętrznych (z innymi metropoliami), jak i wewnętrznych (w obrębie KOM), z uwzględnieniem kapitału ludzkiego, instytucjonalnego, kulturowego i przestrzennego.

CEL OPERACYJNY I.1: Kraków – węzłem w sieci metropolii Polski, Europy i świata

Realizacja celu ukierunkowana jest na stwarzanie warunków sprzyjających lokowaniu w Krakowie instytucji i wydarzeń naukowych, gospodarczych, politycznych i kulturalnych o międzynarodowym znaczeniu, co pozwoli Miastu stać się ważnym ośrodkiem międzynarodowym w zakresie wymiany wiedzy, innowacji, idei (myśli).

DZIAŁANIA KLUCZOWE		POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
I.1.1	Wspieranie wymiany i współpracy instytucjonalnej i organizacyjnej, dotyczącej lokowania w Krakowie instytucji ponadregionalnych: politycznych, społecznych, gospodarczych, naukowych i kulturalnych	Polityki: • Polityka transportowa • Strategia Rozwoju Turystyki Programy strategiczne: • Programy wspierania relacji sieciowych Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego z metropoliami Polski, Europy i świata w sferach: innowacji, postępu naukowego, gospodarki i kultury • Strategia Promocji Krakowa Projekty strategiczne: • Połączenia radialne (WPF) – Trasa Wolbromska, Przebudowa al. 29 Listopada • Projekty w ramach domknięcia III obwodnicy – Trasa Łagiewnicka – Pychowicka – Zwierzyniecka • Realizacja IV obwodnicy (zewnętrznej) – (WPF) • Program otwarcia na Wisłę „Klaster Wisła”
I.1.2	Poprawa stanu i rozwiązań w zakresie infrastruktury sprzyjającej mobilności, w tym: a) Domknięcie układu drogowego III obwodnicy b) Domknięcie układu drogowego IV obwodnicy – odcinek północny i wschodni	
I.1.3	Silniejsze włączanie się Gminy Miejskiej Kraków w realizację wydarzeń o znaczeniu międzynarodowym (naukowe, innowacyjne, samorząd gospodarczy, kulturalne, sportowe).	
I.1.4	Rozwój turystyki biznesowej – aktywna rola Miasta	

I.1.5 Wzmacnianie marki Krakowa jako miasta innowacji, nauki, kultury

- Strategia Zintegrowanych Inwestycji terytorialnych (ZIT)

CEL OPERACYJNY I.2: Skoordynowane wykorzystywanie potencjałów Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM)

Realizacja celu ukierunkowana jest na wzmocnienie pozycji Krakowa jako stolicy silnego obszaru, który wraz z Konurbacją Górnośląską współtworzyć będzie konkurencyjny i wyspecjalizowany obszar gospodarczy, włączony w obieg przestrzeni europejskiej i globalnej.

DZIAŁANIA KLUCZOWE	POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
I.2.1 Pobudzenie i wzmacnianie międzysektorowej współpracy instytucjonalnej i organizacyjnej, dotyczącej tworzenia oferty lokalizacji, integracji, promowania wspólnych aktywności: gospodarczych, naukowych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych na terenie KOM I.2.2 Współpraca z gminami KOM w zakresie planowania przestrzennego ukierunkowana na łagodzenie negatywnych skutków suburbanizacji I.2.3 Współpraca z gminami KOM w zakresie planowania społeczno-gospodarczego I.2.4 Efektywne działanie Stowarzyszenia <i>Metropolia Krakowska</i> w ramach Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego (KrOF) I.2.5 Rozszerzenie aktywności Stowarzyszenia <i>Metropolia Krakowska</i> na wszystkie gminy KOM I.2.6 Utworzenie Związku Metropolitalnego I.2.7 Budowa parkingów P&R I.2.8 Budowa węzłów przesiadkowych – integracja z Szybką Koleją Aglomeracyjną SKA i komunikacją zbiorową I.2.9 Budowa dróg dla rowerów – powiązania z gminami KOM I.2.10 Budowa Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej (SKA) I.2.11 Budowa połączeń radialnych do III obwodnicy I.2.12 Integracja biletowa wszystkich środków transportu w KOM	Programy strategiczne: • Program współpracy metropolitalnej • Strategia Promocji Krakowa • Strategia Rozwoju Turystyki • Program budowy dróg dla rowerów • Program budowy parkingów Projekty strategiczne: • Kraków – Nowa Huta Przyszłości • Inwestycje drogowe – realizacja inwestycji w ramach ZIT (WPF) • Szybka Kolej Aglomeracyjna (WPF) • Realizacja systemu Park & Ride (WPF, ZIT) • Przygotowanie terenów dla realizacji projektów strategicznych (Balice, Płaszów –Rybitwy)

OBSZAR II: Nowoczesna gospodarka i potencjał naukowy

CEL STRATEGICZNY II: Kraków – miasto kreujące i efektywnie korzystające z zasobów gospodarczych i naukowych

Czynniki określające smart city wpisujące się w obszar: Gospodarka (smart economy), Kapitał Ludzki i Społeczny (smart people), Zarządzanie (smart governance).

Realizacja celu nastawiona jest na efektywne wykorzystanie zasobów i potencjału miasta i KOM dla tworzenia nowoczesnej, innowacyjnej i silnej gospodarki, korzystającej i rozwijającej lokalny potencjał intelektualny, wzmacniając tym samym globalne znaczenie metropolitalne Krakowa.

CEL OPERACYJNY II.1: Współpraca nauki, biznesu i samorządu na rzecz rozwoju Miasta/metropolii

Realizacja celu ukierunkowana jest na usprawnienie procesów gromadzenia i udostępniania zintegrowanej i aktualnej informacji ważnej z punktu widzenia podejmowania decyzji strategicznych w sferze gospodarczej – zarówno przez samorząd, jak i sferę biznesu.

DZIAŁANIA KLUCZOWE

POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

II.1.1 Rozwój otwartych systemów dostępu do informacji publicznych – *Open Data*

II.1.2 Inicjowanie i koordynowanie działań międzysektorowych: nauka, biznes, samorząd

II.1.3 Prognozowanie zjawisk gospodarczych i podejmowanie adekwatnych działań systemowych, w tym działań na rzecz ograniczania negatywnych efektów gospodarczych

II.1.4 Wzmocnienie rozwoju i sieciowania nauki i biznesu poprzez rozwój działalności kongresowej

II.1.5 Wsparcie dla integracji środowiska naukowego celem awansu w rankingach

II.1.6 Działania na rzecz przyciągania i lokowania w Krakowie usług badawczo-rozwojowych, w tym zaawansowanych usług laboratoryjnych

II.1.7 Działania na rzecz zwiększenia liczby studentów oraz stopnia umiędzynarodowienia krakowskiego ośrodka naukowego, w tym z uwzględnieniem studiów trzeciego stopnia

Polityki:

- Strategia Rozwoju Turystyki

Programy strategiczne:

- Krakowski Program Wsparcia Przedsiębiorczości i Rozwoju Gospodarczego Miasta
- Program Promocji Zatrudnienia, Aktywizacji Zawodowej oraz Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków
- Strategia Promocji Krakowa

Projekty strategiczne:

- Kraków – Nowa Huta Przyszłości
- Przygotowanie terenów dla realizacji projektów strategicznych (Balice, Płaszów – Rybitwy)
- Platforma współpracy firm innowacyjnych i nauki w celu wzmacniania rozwoju kreatywnej gospodarki
- *Open Data System* – Otwarte systemy dostępu do informacji publicznych
- Oferta dla osób studiujących – z zagranicy + doktorantów

CEL OPERACYJNY II.2: Nowoczesne systemy kształcenia dostosowane do dynamicznie zmieniającej się gospodarki i rynku pracy

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- intensyfikację współpracy pomiędzy sferą edukacji i biznesu dla lepszego dopasowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy,
- podniesienie kwalifikacji, kompetencji i poziomu kreatywności mieszkańców Krakowa oraz KOM,
- racjonalizację wydawania środków przeznaczonych na edukację i ich koncentrację na kierunkach ważnych dla rozwoju gospodarczego regionu oraz ograniczanie wydatkowania pieniędzy na kierunki nieznajdujące zapotrzebowania w gospodarce,
- lepsze ukierunkowanie prac naukowo-badawczych na zagadnienia praktyczne ważne dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

DZIAŁANIA KLUCZOWE		POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
II.2.1	Identyfikacja bieżących i prognozowanie przyszłych potrzeb rynków pracy (lokalnego, regionalnego, krajowego, ponadkrajowego) przy współpracy z jednostkami naukowymi i urzędami pracy	Polityki: • Strategia Rozwoju Turystyki • Strategia Rozwoju Edukacji Programy strategiczne: • Krakowski Program Wspierania Przedsiębiorczości i Rozwoju Gospodarczego Miasta
II.2.2	Dostosowanie kierunków kształcenia do rynku pracy, w tym dostosowanie do inteligentnych specjalizacji (<i>Regionalna Strategia Innowacji</i>)	
II.2.3	Doskonalenie systemu edukacji podstawowej i średniej w celu uzyskania wyższych osiągnięć	
II.2.4	Działania na rzecz wzmocnienia sektora usług, w tym edukacyjnych świadczonych w językach obcych	

CEL OPERACYJNY II.3: Wspieranie innowacyjności przedsiębiorstw

Realizacja celu ukierunkowana jest na zwiększenie innowacyjności firm działających w Krakowie oraz KOM. Przejawiać się to będzie we wzroście liczby firm innowacyjnych w strukturze lokalnej gospodarki oraz w pozycjonowaniu Krakowa jako istotnego i przyjaznego ośrodka gospodarczego i naukowego w sferze inteligentnych technologii w wymiarze globalnym.

DZIAŁANIA KLUCZOWE

POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

II.3.1	Stwarzanie warunków dla transferu wiedzy od ekspertów technologicznych
II.3.2	Wsparcie na rzecz lokowania w Krakowie wyspecjalizowanych usług i instrumentów finansowych
II.3.3	Tworzenie i wdrażanie systemu zachęt dla sektora przedsiębiorstw działających w inteligentnych specjalizacjach (RSI)
II.3.4	Udostępnianie miejskich zasobów na potrzeby sfery biznesu (zgodnie z programowo przyjmowanymi priorytetami wsparcia przedsiębiorstw)
II.3.5	Inicjowanie uruchomienia wsparcia prawnego, finansowego i technologicznego dla startupów.
II.3.6	Stosowanie ulg podatkowych wspomagających rozwój firm zgodnych z polityką gospodarczą miasta
II.3.7	Wspieranie innowacyjności mieszkańców (inkubatory, startupy)

Polityki:

- Polityka aktywizacji potencjału naukowego Krakowa związanego z rozwojem kreatywnej gospodarki

Programy strategiczne:

- Krakowski Program Wspierania Przedsiębiorczości i Rozwoju Gospodarczego Miasta
- Wieloletni program sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- Program gospodarczego wspierania przedsiębiorczości w zakresie branż chronionych i zanikających

Projekty strategiczne:

- Kraków – Nowa Huta Przyszłości
- Przygotowanie terenów dla realizacji projektów strategicznych (Balice, Płaszów – Rybitwy)
- Platforma współpracy firm innowacyjnych i nauki

OBSZAR III: Kultura i dziedzictwo kulturowe

CEL STRATEGICZNY III: Kraków – miasto kreujące i korzystające z potencjału kulturowego dla budowy nowoczesnej metropolii

Czynniki określające *smart city* wpisujące się w obszar: Gospodarka (smart economy), Kapitał Ludzki i Społeczny (smart people), Jakość Życia (smart living), Zarządzanie (smart governance).

Realizacja celu ukierunkowana jest na lepsze wykorzystanie potencjału kulturowego Krakowa, w tym:

- utrzymanie bogactwa, różnorodności i wysokiej jakości oferty kulturalnej,
- zapewnienie stabilności funkcjonowania samorządowym instytucjom kultury,
- wykorzystanie potencjału kulturowego miasta dla budowy nowoczesnej metropolii, oddziałującej na sąsiednie gminy,
- wykorzystanie potencjału podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w sektorze kultury, zwłaszcza przemysłów kreatywnych,
- wykorzystanie potencjału działających w mieście instytucji kulturalnych (muzea, biblioteki, galerie – tworzenie wspólnych projektów).

CEL OPERACYJNY III.1: Różnorodna oferta kulturalna

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- utrzymanie bogactwa i różnorodności oferty kulturalnej Krakowa, a także jej jakości merytorycznej, ze szczególnym uwzględnieniem produktów i usług kulturowych bazujących na miejscowym dziedzictwie materialnym i niematerialnym,
- różnorodne wykorzystanie przestrzeni kulturowych Krakowa dla powiększenia zasobu żywego dziedzictwa i podniesienia jakości życia mieszkańców,
- stworzenie identyfikowalnych produktów kulturowych (marek).

DZIAŁANIA KLUCZOWE

POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

III.1.1 Rozwój i promocja marek kluczowych produktów kulturowych (w tym wykreowanie markowego święta kultury miasta)

III.1.2 Kreowanie i animowanie przestrzeni kulturowych

III.1.3 Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego)

III.1.4 Wsparcie dla designu (przemysłowego)

Polityki:

- Miejski Program Rewitalizacji Krakowa

Programy strategiczne:

- Lokalne Programy Rewitalizacji
- Program Opieki nad Zabytkami Gminy Miejskiej Kraków
- Program zarządzania Parkiem Kulturowym „Stare Miasto” w Krakowie
- Program wsparcia finansowego dla właścicieli zabytków wpisanych do rejestru zabytków, w formie dotacji celowej z budżetu miasta

- Strategia Rozwoju Turystyki

Projekty strategiczne:

III.1.5	Deglomeracja kultury (poza centrum, np. lokowanie imprez poza centrum) – jedno z działań: likwidacja „białych plam” kultury na mapie Krakowa	• Rozwój i promocja szlaków kulturowych • Rozwój marki Krakowskie Noce; integracja środowisk twórczych oraz mieszkańców wokół marki Krakowskie Noce
III.1.6	„Ekosystem kultury” – działania z zakresu kultury podnoszące jakość życia, zrównoważony rozwój kultury	• Rozwój marki Kraków – Miasto Literatury UNESCO • Rozwój marek zarządzanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe (KBF)
III.1.7	Wpływ kultury na gospodarkę (projektowanie, sztuka użytkowa, architektura)	• Wspieranie kluczowych projektów (konkurs ofert) • Wspieranie lokalnych inicjatyw kulturalnych (konkurs ofert)
III.1.8	Pozyskiwanie „ambasadorów Krakowa”. Wykorzystanie jako „ambasadorów Krakowa” zagranicznych studentów studiujących w uczelniach krakowskich	

CEL OPERACYJNY III.2: Wysokie kompetencje kulturalne mieszkańców

Realizacja celu ukierunkowana jest na kreowanie kompetencji kulturalnych różnych grup mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjału placówek oświatowych i kulturalnych zarówno samorządowych, jak i niepublicznych.

DZIAŁANIA KLUCZOWE	POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
III.2.1 Monitorowanie realizacji programu edukacji kulturalnej w krakowskich szkołach	Programy strategiczne: • Program promocji literatury i czytelnictwa • Program promocji uczestnictwa w kulturze • Program współpracy międzysektorowej podmiotów działających w sferze kultury
III.2.2 Integracja współpracy domów, centrów kultury i młodzieżowych domów kultury	
III.2.3 Stymulowanie instytucji kultury, w tym domów, centrów i ośrodków kultury do podejmowania niestandardowych działań w zakresie edukacji kulturalnej i artystycznej	
III.2.4 Animowanie i wspieranie inicjatyw dotyczących edukacji kulturalnej, realizowanej we współpracy różnych sektorów	
III.2.5 Promocja uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych (w tym wspieranie marki Krakowa jako Miasta Literatury UNESCO) i rozwój dostępności e-usług	

CEL OPERACYJNY III.3: Sprawny system zarządzania kulturą i jej zasobami

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- usprawnienie systemu zarządzania kulturą w Krakowie,
- udoskonalenie systemu monitorowania świadczonych przez Miasto w tym zakresie usług,
- wypracowanie stałego mechanizmu finansowego i pozafinansowego wsparcia działalności rodzimych twórców, zarówno młodych (początkujących), jak i tych uznanych,
- uruchomienie systemu dostępu do kultury (Miejska Karta Kultury) obejmującego instytucje publiczne i niepubliczne, z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi teleinformatycznych (ICT),
- ujednolicenie istniejących systemów informacji kulturalnej (*Karnet* i *Magiczny Kraków*),
- usprawnienie zarządzania miejskimi instytucjami kultury.

DZIAŁANIA KLUCZOWE

POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

III.3.1 Rozwój systemu wsparcia rodzimych twórców

III.3.2 Stworzenie zintegrowanego systemu dostępu do kultury

III.3.3 Uzupełnienie – rozszerzenie funkcjonalności Krakowskiej Karty Miejskiej (KKM)

III.3.4 Budowa zintegrowanego systemu informacji i koordynacji wydarzeń kulturalnych – zintegrowana platforma internetowa

III.3.5 Dostosowanie misji i strategii miejskich instytucji kultury pod kątem ich zgodności z założeniami strategicznymi Miasta

III.3.6 Rozwój infrastruktury dla kultury (Skład Solny, Centrum Literatury, m.in. start up literacki, Muzeum Historii Fotografii, domy kultury, wykorzystanie istniejącej infrastruktury np. szkół)

III.3.7 Diagnozowanie i stały monitoring stanu Kultury
Stały monitoring stanu kultury

Programy strategiczne:

- Program wsparcia kultury nieinstytucjonalnej, twórców i artystów oraz niestandardowych aktywności kulturalnych
- Program współpracy z GUS, ZMP i uczelniami wyższymi w zakresie usprawniania systemu monitoringu zmian w sferze kultury
- Program strategicznego zarządzania rozwojem kultury w Krakowie
- Strategia rozwoju Kultury

Projekty strategiczne:

- Krakowska Karta Miejska
- Zintegrowana Karta Turystyczna
- Rewaloryzacja i renowacja obiektów zabytkowych (WPF)
- Parki kulturowe (PS)

OBSZAR IV: Jakość życia

CEL STRATEGICZNY IV: Kraków – miasto przyjazne do życia

Czynniki określające *smart city* wpisujące się w obszar: Gospodarka (smart economy), Kapitał Ludzki i Społeczny (smart people), Jakość Życia (smart living), Mobilność (smart mobility), Środowisko Naturalne (smart environment), Zarządzanie (smart governance).

Realizacja celu ukierunkowana jest na zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców Krakowa i KOM, na co składają się:

- powszechnie dostępne dobrej jakości, przestrzenie publiczne, rozumiane jako miejsca spotkań, aktywności i integracji społecznej, wymiany poglądów oraz dialogu,
- zachowanie wysokich standardów jakości środowiska,
- zapewnienie przyjaznego, ekologicznego i efektywnego systemu transportowego, ze szczególną rolą transportu zbiorowego,
- rewitalizacja przestrzeni miejskich, zapewniająca pogłębienie poczucia tożsamości lokalnej i poszerzenie znaczenia dotychczasowych funkcji miejsca (obszaru), z poszanowaniem jego uwarunkowań historycznych,
- wysokie poczucie bezpieczeństwa publicznego,
- stwarzanie warunków dla realizacji idei zdrowego stylu życia.

CEL OPERACYJNY IV.1: Powszechnie dostępna, wysokiej jakości przestrzeń publiczna

Realizacja celu ukierunkowana jest na dbałość o istniejące i rozwój nowych przestrzeni publicznych – przyjaznych, w sensie bezpieczeństwa, ergonomii i funkcjonalności oraz dostępnych dla różnych grup odbiorców, przy zachowaniu równowagi w zakresie różnorodnych funkcji, w szczególności w oparciu o standardy CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design – Zapobieganie przestępczości przez kształtowanie przestrzeni).

DZIAŁANIA KLUCZOWE

POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

IV.1.1 Tworzenie lokalnych/dzielnicowych przestrzeni publicznych

IV.1.2 Pozyskanie terenów dla przestrzeni publicznych

IV.1.3 Ochrona i pielęgnacja istniejących terenów zielonych

IV.1.4 Zwiększenie powierzchni terenów zielonych w obszarze miasta

Polityki:

- Miejski Program Rewitalizacji Krakowa
- Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Kraków
- Kierunki Rozwoju i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie na lata 2017-2030

Programy strategiczne:

- Lokalne Programy Rewitalizacji
- Program rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków
- Wieloletni program sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

IV.1.5	Zastosowanie elementów równoważenia zieleni, ruchu pieszego, rowerowego, samochodowego w ciągach komunikacyjnych miasta	• Program ochrony i kształtowania zieleni miejskiej (WPF) • Program poprawy powietrza • Wdrażanie uchwały <i>krajobrazowej</i>
IV.1.6	Przeciwdziałanie zamykaniu przestrzeni (procesy grodzenia, wtórnego grodzenia)	Projekty strategiczne: • Kraków – Nowa Huta Przyszłości • Przygotowanie terenów dla realizacji projektów strategicznych (Balice) • Park rzeki Wisły
IV.1.7	Kreowanie i dbałość o przestrzenie publiczne w planowaniu – priorytet Miasta	• Płaszów – Rybitwy – potencjalna lokalizacja inwestycji • Program likwidacji barier architektonicznych (WPF)
IV.1.8	Działania na rzecz ograniczania komercjalizacji przestrzeni publicznych	• Parki miejskie (WPF) • Parki kulturowe (PS)
IV.1.9	Dopasowanie lokalizacji i wyposażenia przestrzeni publicznych dla potrzeb różnych grup użytkowników, przeciwdziałanie wykluczaniu z przestrzeni publicznych	• Budowa kładki pieszo-rowerowej Kazimierz – Ludwinów (PS)
IV.1.10	Inicjowanie i wspieranie centrów tożsamości lokalnej w dzielnicach	

CEL OPERACYJNY IV.2: Środowisko zrównoważone ekologicznie

Realizacja celu ukierunkowana jest na utrzymanie wysokiej jakości środowiska naturalnego, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy jakości powietrza i zwiększania powierzchni terenów zielonych, przy wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań ICT.

DZIAŁANIA KLUCZOWE		POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
IV.2.1	Ograniczanie niskiej emisji (w tym: lokalne piece, kotłownie i kominki na paliwa stałe)	Polityki: - Kierunki Rozwoju i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie na lata 2017-2030 Programy strategiczne: - Program Ochrony Środowiska dla miasta Krakowa - Program Ograniczania Niskiej Emisji dla miasta Krakowa - Lokalny Program Osłonowy - Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kraków - Program Ochrony Powietrza - Uchwała nr XVIII/243/16 Sejmiku Województwa Małopolskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze Gminy Miejskiej Kraków ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw - Program ochrony środowiska przed hałasem - Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Krakowa do 2032 r.
IV.2.2	Ograniczenie emisji komunikacyjnej	
IV.2.3	Ograniczenie emisji hałasu do środowiska	
IV.2.4	Poprawa efektywności energetycznej i ograniczanie emisji gazów cieplarnianych	
IV.2.5	Gospodarowanie odpadami	
IV.2.6	Zwiększenie powierzchni lasów w obszarze miasta	
IV.2.7	Ograniczenie hałasu, w tym komunikacyjnego	

CEL OPERACYJNY IV.3: Przyjazny, ekologiczny i efektywny system transportowy

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- zwiększenie udziału ekologicznych form mobilności: publicznego transportu zbiorowego, ruchu pieszego i rowerowego,
- ograniczenie lub eliminację indywidualnego ruchu samochodowego w mieście, szczególnie ruchu tranzytowego w śródmieściu,
- integrację różnych form transportu,
- poprawę bezpieczeństwa, szczególnie w odniesieniu do niechronionych uczestników ruchu.

DZIAŁANIA KLUCZOWE

POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

IV.3.1	Rozwój komunikacji zbiorowej – uprzywilejowanie w ruchu miejskim, zapewnienie dostępności i częstotliwości
IV.3.2	Integracja i koordynacja systemów transportowych (intermodalność)
IV.3.3	Rozwój infrastruktury rowerowej
IV.3.4	Podjmowanie inicjatyw na rzecz realizacji idei miasta przyjaznego pieszym (ang. <i>Walkable city</i>)
IV.3.5	Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb ludzi starszych, z niepełnosprawnością (np. dostateczna liczba ławek na trasach)
IV.3.6	Wprowadzanie rozwiązań komunikacyjnych dla osób o specjalnych potrzebach (osoby z niepełnosprawnością, starsze, z dziećmi)
IV.3.7	Integracja biletowa wszystkich środków transportu w KOM
IV.3.8	Uspokajanie ruchu – w obrębie II obwodnicy, strefy tempo 30, obniżenie dopuszczalnej prędkości z 70 do 50 km/h

Polityki:

- Polityka Transportowa dla Miasta Krakowa
- Polityka parkingowa

Programy strategiczne:

- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Miejskiej Kraków oraz gmin sąsiadujących, z którymi Gmina Miejska Kraków zawarła porozumienie w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego
- Program Inwestycji – Studium Podstawowych Tras Rowerowych
- Program obsługi parkingowej dla miasta Krakowa
- Projekty strategiczne
- Budowa i przebudowa dróg wraz z oświetleniem oraz budowa ścieżek rowerowych (WPF)
- Rozbudowa linii tramwajowych (WPF)
- Szybka Kolej Aglomeracyjna (WPF)
- Realizacja III obwodnicy (WPF)
- Realizacja parkingów w systemie Park & Ride (WPF, ZIT)

CEL OPERACYJNY IV.4: Zrewitalizowane obszary miejskie

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- przeciwdziałanie narastającym nierównościom pomiędzy dzielnicami, a nawet osiedlami,
- przeciwdziałanie wyludnianiu się obszarów miasta,
- minimalizację zróżnicowania jakości życia,
- włączenie mieszkańców, sfery nauki, biznesu i środowisk społecznych w proces rewitalizacji (partycypacja społeczna),
- odnowę funkcji i tkanki infrastrukturalnej,
- kształtowanie rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych podwyższających jakość życia, w szczególności w oparciu o standardy CPTED (Crime Prevention Through Environmental Design – Zapobieganie przestępczości przez kształtowanie przestrzeni),
- zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej.

DZIAŁANIA KLUCZOWE		POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
IV.4.1	Prowadzenie procesów rewitalizacji z zastosowaniem procedur partycypacyjnych	Polityki: • Miejski Program Rewitalizacji Krakowa Programy strategiczne: • Lokalne programy rewitalizacji • Program rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków • Wieloletni program sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Projekty strategiczne: • Strategiczne projekty miejskie: – <i>Kraków – Nowa Huta Przyszłości</i> – kompleksowa rewitalizacja obszarów przemysłowych, obejmująca cztery kluczowe projekty: Centrum Logistyczne – Strefa Aktywności Gospodarczej, Park naukowo-technologiczny Branice, Centrum wielkoskalowych wydarzeń kulturalnych Błonia 2.0, Przylasek Rusiecki – obszar rekreacji i wypoczynku z usługami towarzyszącymi
IV.4.2	Likwidacja barier w przestrzeniach publicznych	
IV.4.3	Pozyskiwanie zasobów do realizacji programów rewitalizacji	
IV.4.4	Integracja działań z gminami na rzecz ekologii	
IV.4.5	Współpraca z partnerami społecznymi, sferą nauki i biznesu w zakresie realizacji programów rewitalizacji	
IV.4.6	Promocja budownictwa pasywnego	
IV.4.7	Zielone dachy	
IV.4.8	Stworzenie systemu informacji miejskiej – sieć nośników (przystanki, tablice, aplikacja)	
IV.4.9	Komunikacja z mieszkańcami na temat środowiska – edukacja ekologiczna	

IV.4.10	Infrastruktura dla samochodów elektrycznych	– <i>Park rzeki Wisły</i> – przebudowa/rewitalizacja terenów nadbrzeżnych
IV.4.11	Budownictwo mieszkaniowe komunalne	• Przygotowanie terenów dla realizacji projektów strategicznych (Płaszów –Rybitwy) • Place miejskie

CEL OPERACYJNY IV.5: Wysoki poziom bezpieczeństwa w Krakowie

Realizacja celu ukierunkowana jest na wzrost poziomu bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa w Krakowie, w tym:

- współpracę i wspieranie działań służb i instytucji zaangażowanych w zapewnianie bezpieczeństwa lub porządku publicznego w mieście,
- zaangażowanie obywateli w działania z zakresu prewencji kryminalnej i edukacji dla bezpieczeństwa,
- zabezpieczanie miasta i jego mieszkańców przed skutkami klęsk żywiołowych, awarii infrastruktury krytycznej, katastrof technicznych oraz aktów terroryzmu.

DZIAŁANIA KLUCZOWE		POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
IV.5.1	Zapewnienie bezpieczeństwa w przestrzeniach miejskich	Programy strategiczne: • Program poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa • Program aktywizacji społecznej młodzieży w Krakowie pod nazwą „Młody Kraków” • Lokalny plan ograniczania skutków powodzi i profilaktyki powodziowej dla Krakowa Projekty strategiczne: • Zintegrowane Centrum Bezpieczeństwa w Krakowie • Program ochrony przeciwpowodziowej (WPF) • Program poprawy bezpieczeństwa publicznego (WPF) • Krakowski program małej retencji wód opadowych • Koncepcja odwodnienia i poprawy bezpieczeństwa miasta Krakowa • Program poprawy bezpieczeństwa publicznego (WPF) • Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Krakowa • Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt
IV.5.2	Promocja wizerunku Krakowa jako miasta przyjaznego, otwartego i bezpiecznego	
IV.5.3	Edukacja dla bezpieczeństwa	
IV.5.4	Koordinacja i integracja działań z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego w Krakowie	

CEL OPERACYJNY IV.6: Powszechność realizacji idei zdrowego i aktywnego życia

Realizacja celu ukierunkowana jest na tworzenie odpowiednich warunków i motywowanie mieszkańców do realizacji idei zdrowego i aktywnego trybu życia, w tym:

- podejmowania aktywności sportowej i rekreacyjnej,
- profilaktyki i edukacji zdrowotnej.

DZIAŁANIA KLUCZOWE		POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
IV.6.1	Wzrost stopnia wykorzystania infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Programy strategiczne: • Program rozwoju sportu w Krakowie • Miejski Program Ochrony Zdrowia • Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Projekty strategiczne: • Program dostosowawczy zakładów lecznictwa zamkniętego (WPF) • Budowa i przebudowa obiektów sportowych i rekreacyjnych (WPF)
IV.6.2	Wzrost efektywności współpracy Miasta z organizacjami sportowymi	
IV.6.3	Promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia wśród mieszkańców	
IV.6.4	Profilaktyka i promocja zdrowia – zapewnienie dostępności i podniesienie jakości profilaktycznych usług zdrowotnych i edukacji zdrowotnej	
IV.6.5	Profilaktyka i promocja zdrowia – zapewnienie dostępności i podniesienie jakości w obszarze profilaktycznych usług zdrowotnych i edukacji zdrowotnej	
IV.6.6	Tworzenie warunków dla rozwoju kompleksowej edukacji sportowej (szkoły sportowe), na wszystkich szczeblach uzupełnienie edukacji	
IV.6.7	Systemowe rozwiązania na rzecz opieki zdrowotnej nad osobami starszymi	

OBSZAR V: Kapitał społeczny

CEL STRATEGICZNY V: Kraków – silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa

Czynniki określające *smart city* wpisujące się w obszar: Kapitał Ludzki i Społeczny (smart people), Jakość Życia (smart living), Zarządzanie (smart governance).

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- wzmocnienie poczucia wspólnotowości mieszkańców Krakowa,
- zwiększenie udziału mieszkańców w zarządzaniu miastem.

CEL OPERACYJNY V.1: Wysoki poziom partycypacji społecznej i obywatelskiej mieszkańców

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- rozwój systemu komunikacji społecznej pomiędzy organizacjami, aktywistami oraz samorządem i innymi mieszkańcami,
- budowanie społecznej i obywatelskiej świadomości mieszkańców,
- otwarcie na organizacje społeczne i inicjatywy obywatelskie instytucji miejskich (szkoły, instytucje kultury, siedziby rad dzielnic itp.) i traktowanie ich jako lokalne centra aktywności społecznej,
- tworzenie warunków organizacyjno-technicznych, ułatwiających mieszkańcom podejmowanie różnorodnych inicjatyw i przejmowanie odpowiedzialności za swoje sublokalne wspólnoty (dzielnice, osiedla),
- wzmocnienie współpracy z radami dzielnic.

DZIAŁANIA KLUCZOWE

POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

V.1.1	Stworzenie spójnego systemu komunikacji społecznej z zasięgiem do poziomu osiedli
V.1.2	Wzmocnienie funkcji społecznych i obywatelskich instytucji miejskich (szkół, domów kultury, rad dzielnic) oraz tworzenie dzielnicowych węzłów sieci
V.1.3	Wykorzystanie potencjału infrastruktury Miasta do budowania tożsamości społeczności lokalnych

Polityki:

- Miejski Program Rewitalizacji Krakowa

Programy strategiczne:

- Program rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków
- Lokalne Programy Rewitalizacji
- Program Rozwoju Dzielnic
- Program Rozwoju Edukacji Obywatelskiej

Projekty strategiczne:

- V.1.4 Wypracowanie mechanizmów wspierania lokalnych inicjatyw oddolnych
 - Centrum Obywatelskie (projekt strategiczny)
 - Budżet obywatelski
- V.1.5 Stale rozwijanie mechanizmów wsparcia społeczności lokalnych
- V.1.5 Wymiana informacji i integracja pomiędzy różnymi podmiotami na rzecz realizacji spójnego celu
- V.1.6 Wspieranie i aktywizacja liderów lokalnych
- V.1.7 Zapewnienie warunków integracji osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym (świetlice, placówki...)
- V.1.8 Wzmocnienie rodziny w pełnieniu kluczowych jej funkcji
- V.1.9 Edukacja obywatelska i społeczna mieszkańców (zwłaszcza dzieci i młodzieży)
- V.1.10 Zmiany funkcji i kompetencji Rad Dzielnic w kierunku pełniejszej reprezentacji potrzeb społeczności lokalnych

CEL OPERACYJNY V.2: Silny sektor organizacji społecznych (pozarządowych)

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- Profesjonalizację działalności organizacji społecznych (w tym pozarządowych),
- zapewnienie przejrzystych procedur partycypacyjnych i dostępności do danych publicznych,
- zbudowanie zaufania i przyjaznej atmosfery dla tzw. trzeciego sektora i aktywności obywatelskiej.

DZIAŁANIA KLUCZOWE

POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

V.2.1 Wspieranie działań zmierzających do profesjonalizacji sektora organizacji społecznych

V.2.2 Promocja działalności organizacji społecznych na rzecz wzrostu aktywności obywateli

V.2.3 Promowanie idei wolontariatu w różnych grupach społecznych

Polityki:

- Wieloletni program współpracy Gminy Miejskiej Kraków z organizacjami pozarządowymi

Programy strategiczne:

- Roczny program współpracy Gminy Miejskiej Kraków z organizacjami pozarządowymi

CEL OPERACYJNY V.3: Spójność społeczna

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- włączenie społeczne wszystkich grup społecznych mających trudności w adaptacji i pełnym uczestniczeniu w życiu miasta ze względu na różne kategorie mogące być przyczyną wykluczenia, jak: płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religia lub przekonania, niepełnosprawność, wiek i orientacja seksualna,
- aktywizację osób starszych, w tym rozwój tzw. srebrnej gospodarki – *silver economy*.

DZIAŁANIA KLUCZOWE

- V.3.1 Wdrażanie programów edukacyjnych (w zakresie przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego)
- V.3.2 Wspieranie inicjatyw samopomocowych mieszkańców
- V.3.3 Wdrażanie programów społecznych i rynku pracy
- V.3.4 Wdrażanie programów aktywizacji zawodowej i rozwoju rynku pracy
- V.3.5 Wdrażanie programów aktywizacji lokalnej
- V.3.6 Wdrażanie programów integracji (w tym: społecznej, międzypokoleniowej, międzykulturowej)
- V.3.7 Dostosowanie usług publicznych i infrastruktury technicznej do potrzeb osób starszych
- V.3.8 Rozwój usług publicznych dostosowanych do potrzeb osób starszych, adekwatnie do: stanu zdrowia, wieku, poziomu aktywności (formy opiekuńcze, aktywizujące)

POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

Polityki:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa
- Polityka mieszkaniowa GMK

Programy strategiczne:

- Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych
- Program „Otwarty Kraków”
- Mecenaz Dziecięcych Talentów
- Program Krakowska Karta Rodzinna 3+
- Program Promocji Zatrudnienia, Aktywizacji Zawodowej oraz Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2016-2020
- Program dostępności rynku pracy dla osób z niepełnosprawnościami (PS)
- Program likwidacji barier architektonicznych (WPF)
- Program poprawy bezpieczeństwa publicznego (WPF)
- Program wspierania rodziny dla GMK

OBSZAR VI: Zarządzanie miastem

CEL STRATEGICZNY VI: Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia

Czynniki określające *smart city* wpisujące się w obszar: Gospodarka (smart economy), Kapitał Ludzki i Społeczny (smart people), Jakość Życia (smart living), Mobilność (smart mobility), Środowisko Naturalne (smart environment), Zarządzanie (smart governance).

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- partycypację obywatelską w procesach zarządzania miastem,
- koordynację realizowanych w mieście polityk publicznych,
- wysoką jakość świadczonych usług publicznych,
- racjonalną gospodarkę przestrzenną godzącą różne interesy.

CEL OPERACYJNY VI.1: Przyjazna i sprawna administracja

Realizacja celu ukierunkowana jest na wzrost jakości i poczucia satysfakcji klientów z poziomu świadczonych usług publicznych, co obejmuje:

- profesjonalizm, kompetencje (w tym również społeczne) pracowników administracji publicznej,
- dostępność usług świadczonych drogą elektroniczną,
- przejrzystość w realizacji usług,
- otwartość samorządu na klienta (mieszkańca i inwestora).

DZIAŁANIA KLUCZOWE		POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
VI.1.1	Rozwój i integracja systemów umożliwiających załatwianie usług i procedur drogą elektroniczną (e-usługi)	Projekty strategiczne: • Wdrożenie i rozwój Systemu Elektronicznych Usług Publicznych w UMK • Monitorowanie jakości usług publicznych (MJUP) • Modernizacja budynków oraz rozbudowa i unowocześnianie infrastruktury informatycznej (WPF) • Rozbudowa Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Miejskiej Kraków • „Barometr Krakowski” • Budżet obywatelski
VI.1.2	Doskonalenie form obsługi klientów jednostek organizacyjnych Gminy Miejskiej Kraków	
VI.1.3	Doskonalenie form dostępu do informacji publicznej dla mieszkańców i klientów GMK	
VI.1.4	Poprawa dostępu do usług informatyczno-technologicznych dla mieszkańców	
VI.1.5	Rozwój i integracja systemów teleinformatycznych służących do wymiany informacji i danych pomiędzy jednostkami GMK	
VI.1.6	Komunikacja społeczna przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi (rozwiązania przy budżecie obywatelskim)	

CEL OPERACYJNY VI.2: Wysoka jakość strategicznego zarządzania miastem

Realizacja celu ukierunkowana jest na:

- włączanie mieszkańców w proces zarządzania miastem – wypracowywanie rozwiązań na drodze konsensusu społecznego, opartych na systemach teleinformatycznych,
- budowanie wizerunku Krakowa jako dobrego przykładu *smart city*, stosowanie i upowszechnianie zarządzania strategicznego w zakresie realizacji polityk publicznych,
- zapewnienie spójności działań podejmowanych zarówno w ramach SRK 2030, jak i *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy*,
- wykorzystywanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym narzędzi ICT, w zarządzaniu miastem i świadczeniu usług publicznych.

DZIAŁANIA KLUCZOWE		POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
VI.2.1	Rozwój procedur i narzędzi teleinformatycznych do konsultacji społecznych umożliwiających włączanie mieszkańców w proces zarządzania miastem	Projekty strategiczne: • Miejski System Informacji Przestrzennej (MSIP) • <i>Open Data System</i> – Otwarte systemy dostępu do informacji publicznych • Monitorowanie jakości usług publicznych (MJUP) • Budowa zintegrowanego miejskiego systemu informatycznego (SIM + bazy danych)
VI.2.2	Budowa i rozwój narzędzi do udostępniania danych dla mieszkańców	
VI.2.3	Monitorowanie i prognozowanie zmian społeczno-gospodarczych prowadzone we współpracy z uczelniami i ośrodkami naukowo-badawczymi	
VI.2.4	Kreowanie i wspieranie rozwiązań inteligentnego miasta (<i>smart city</i>)	
VI.2.5	Rozwój i koordynacja planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego w Gminie Miejskiej Kraków	
VI.2.6	Realizacja strategicznych przedsięwzięć rozwojowych w oparciu o partnerską współpracę trzech sektorów	
VI.2.7	Rozwój systemów informacji przestrzennej (GIS)	

CEL OPERACYJNY VI.3: Racjonalna polityka Gminy w sferze gospodarowania zasobami przestrzennymi

Realizacja celu ukierunkowana jest na kształtowanie ładu przestrzennego, stanowiącego podstawę dla rozwoju Krakowa, przede wszystkim w zakresie jakości życia i rozwoju gospodarczego miasta, tak aby było ono przyjazne wszystkim uczestnikom życia społeczno-gospodarczego.

DZIAŁANIA KLUCZOWE		POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
VI.3.1	Powiększenie zasobu nieruchomości z przeznaczeniem na cele publiczne i mieszkaniowe	Polityki: - Gospodarowanie mieniem gminy (WPF) - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa Programy strategiczne: - Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń - Program pozyskiwania mieszkań - Program tworzenia i ochrony parków rzecznych - Gospodarowanie mieniem miasta (WPF) - Program cmentarnictwa (WPF) - Program ochrony i kształtowania zieleni miejskiej (WPF)
VI.3.2	Prowadzenie aktywnego marketingu w zakresie oferty inwestycyjnej	
VI.3.3	Efektywne wykorzystanie narzędzi gospodarowania przestrzennego: rezerwy i aperty terenowe, wykup terenów itp.	
VI.3.4	Lobbing na rzecz zmian prawodawstwa w zakresie planowania przestrzennego i gospodarczego	
VI.3.5	Działania w kierunku aktywizacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej (propozycja – warsztat 9.02)	

CEL OPERACYJNY VI.4: Atrakcyjność inwestycyjna Krakowa

Realizacja celu ukierunkowana jest na tworzenie warunków dla lokowania inwestycji, przy uwzględnieniu lokalnych potencjałów: ludzkich (intelektualnych), naukowych, kooperacyjnych itp., oraz mogących wpisać się w lukę rynkową w skali gospodarki globalnej.

DZIAŁANIA KLUCZOWE		POLITYKI / PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE
VI.4.1	Tworzenie i promowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej	Polityki: • Polityka gospodarowania mieniem gminy (WPF) Projekty strategiczne: • Platforma informacyjna dla inwestorów w ramach miejskich serwisów internetowych • Strategiczne projekty miejskie: Kraków – Nowa Huta Przyszłości • Przygotowanie terenów dla realizacji projektów strategicznych (Balice, Płaszów – Rybitwy) • Gospodarowanie mieniem miasta (WPF) • <i>Open Data System</i> – Otwarte systemy dostępu do informacji publicznych
VI.4.2	Przygotowywanie terenów pod inwestycje	
VI.4.3	Efektywna działalność Centrum Obsługi Inwestora	
VI.4.4	Rozwój otwartych systemów dostępu do informacji publicznych – <i>Open Data</i>	

IV.3. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Krakowa 2030

Monitoring Strategii będzie polegać m.in. na cyklicznym pozyskiwaniu wartości wskaźników przyporządkowanych do celów strategicznych. Celem monitoringu jest **określenie efektów realizacji** Strategii Rozwoju Krakowa 2030.

W procesie monitoringu realizacji Strategii kluczową rolę będzie odgrywał **system STRADOM** (STRategia Dużego Obszaru Miejskiego). Jest to autorskie **rozwiązanie administracyjne i informatyczne** Urzędu Miasta Krakowa, które **służy do zarządzania informacją** w obrębie wiązania celów i programów strategicznych z budżetowaniem rocznym, przedsięwzięciami wieloletnimi (WPF) oraz zarządzaniem ryzykiem. W ramach systemu STRADOM **cyklicznie zbierane są dane na potrzeby wskaźników strategicznych oraz kontekstowych** określających jakość życia mieszkańców, jakość usług publicznych, realizację zadań własnych gminy oraz programów strategicznych.

Strategia Rozwoju Krakowa 2030 zawiera drzewo **celów strategicznych**: obszary strategiczne, cele strategiczne, cele operacyjne oraz kluczowe działania i przyporządkowane im programy strategiczne. Monitoring Strategii Rozwoju Krakowa 2030 obejmuje:

- wskaźniki ogólne – przyporządkowane do całości strategii rozwoju miasta,
- wskaźniki szczegółowe – **przyporządkowane do celów strategicznych**.

Przy opracowywaniu zbioru wskaźników monitoringu Strategii Rozwoju Krakowa 2030 przyjęto założenie, że będą one obejmować wskaźniki o charakterze **wskaźników wpływu** (oddziaływania).

Stanowi to odniesienie do typologii wskaźników realizacji polityk publicznych w badaniach ewaluacyjnych, według której mamy do czynienia z następującą hierarchią celów i przyporządkowanych im wskaźników. Rozpoczynając od najwyższej kategorii w hierarchii możemy wyróżnić:

1. Cele ogólne, wyrażone w kategoriach **wplywu na społeczeństwo** (oddziaływania).
2. Cele szczegółowe, wyrażone w kategoriach **rezultatów w wybranej grupie beneficjentów** polityki publicznej.
3. Cele operacyjne, wyrażone w kategoriach **produktów wypracowanych w działaniach skierowanych** do wybranej grupy beneficjentów.

Rezultaty na poziomie beneficjentów mają przyczynić się do wpływu polityki publicznej na cechy całej zbiorowości¹⁵. Beneficjentami działań Urzędu Miasta Krakowa są adresaci poszczególnych programów strategicznych (np. rodzice, osoby uprawiające sport, przedsiębiorcy). Monitoring realizacji programów strategicznych (wskaźniki rezultatu) odbywa się za pomocą systemu STRADOM i nie został ujęty w niniejszym opracowaniu.

Wskaźniki monitorowane na potrzeby Strategii Rozwoju Krakowa 2030 obejmują ogólne charakterystyki miasta oraz jego mieszkańców, włączając w to zagadnienia, na które Urząd Miasta Krakowa ma ograniczony wpływ (np. bezrobocie, wysokość wynagrodzenia mieszkańców), ale które są istotne z perspektywy jakości życia mieszkańców i kondycji miasta.

Dodatkowo, wybrane wskaźniki spełniają następujące założenia:

- powinny być porównywalne z innymi miastami polskimi oraz w zakresie wskaźników ogólnych również z miastami europejskimi (benchmarking),

¹⁵ Górniak, Jarosław, Karolina Keler. (2007). *Wskaźniki w ewaluacji ex-post programów publicznych* [w:] Haber A. Ewaluacja ex-post. Teoria i praktyka badawcza. Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 155-182.

- powinny obejmować ocenę zjawisk z perspektywy mieszkańców,
- powinny opierać się na dostępnych źródłach danych pozwalających na regularny monitoring wartości.

Główne **źródła danych** to:

- statystyki i opracowania Głównego Urzędu Statystycznego,
- statystyki miejskie (zbierane przez Urząd Miasta Krakowa oraz jednostki podległe urzędowi),
- wyniki badań społecznych,
- rankingi i opracowania instytucji niezależnych, które kształtują wizerunek miasta wśród ogółu mieszkańców Polski oraz wybranych grup zagranicznych (inwestorów, turystów, studentów, organizacji międzynarodowych, instytucji publicznych).

:

Cel strategiczny	Zagadnienie	Identyfikator		Wskaźnik
Ogół Strategii Rozwoju Krakowa 2030	Populacja miasta	S1	Liczba mieszkańców Krakowa	
	Gospodarka	S2	PKB per capita	
	Rynek pracy	S3	Udział osób długotrwale bezrobotnych [dłużej niż 1 rok] w ogólnej liczbie bezrobotnych	
		S4	Stopa bezrobocia rejestrowanego	
	Warunki życia	S5	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	
	Zadowolenie mieszkańców	S6	Odsetek mieszkańców wyrażających zadowolenie z życia w Krakowie	
	Poczucie związku mieszkańców z miastem	S7	Odsetek mieszkańców wyrażających dumę z życia w Krakowie	
I. Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury	Funkcje metropolitalne - atrakcyjność instytucjonalna	S8	Liczba placówek dyplomatycznych (ambasady i konsulaty) oraz siedzib instytucji międzynarodowych	
	Funkcje metropolitalne - atrakcyjność turystyczna	S9	Liczba osób odwiedzających Kraków ogółem	
	Funkcje metropolitalne - atrakcyjność akademicka	S10	Liczba studentów zagranicznych	
		S11	Liczba firm z kapitałem zagranicznym	
		S12	Liczba spółek giełdowych	
	Funkcje metropolitalne - atrakcyjność inwestycyjna	S13	Skumulowana powierzchnia biurowa na wynajem w Krakowie	
		S14	Liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe (KBF)	
	Ruch lotniczy	S15	Liczba pasażerów obsługiwanych przez Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice	
	Ruch drogowy	S16	Odsetek mieszkańców powiatów w zasięgu transportu drogowego dojazdu do Krakowa (izochrona 60 minut)	

	Ruch kolejowy	S17	Liczba pasażerów ruchu kolejowego (Szybka Kolej Aglomeracyjna)
	Krakowski Obszar Metropolitalny	S18	Saldo migracji stałej ludności Krakowa
		S19	Saldo migracji stałej ludności sąsiadujących powiatów
		S20	Wskaźnik naddatku czasu poświęconego na podróż w stosunku do sytuacji braku utrudnień w ruchu (TomTom Traffix Index)
II. Kraków – miasto kreujące i efektywnie korzystające z zasobów gospodarczych i naukowych	Działalność akademicka	S21	Wysokość dofinansowania projektów badawczych w krakowskich uczelniach ze środków NCN
		S22	Wysokość dofinansowania projektów badawczych w krakowskich uczelniach ze środków NCBiR
		S23	Liczba publikacji krakowskich uczelni
		S24	Liczba absolwentów kierunków technicznych
		S25	Pozycja krakowskich uczelni w rankingu „Perspektyw”
		S26	
		S27	Odsetek mieszkańców posiadających wyższe wykształcenie
	Działalność szkolna	S28	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego j polski
		S29	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego matematyka
		S30	Średni wynik egzaminów maturalnych w stopniu podstawowym z matematyki
		S31	Odsetek uczniów przystępujących do egzaminów maturalnych w stopniu rozszerzonym z matematyki
		S32	Średni wynik egzaminów maturalnych w stopniu podstawowym z języka polskiego
		S33	Odsetek uczniów przystępujących do egzaminów maturalnych w stopniu rozszerzonym z języka angielskiego

	Gospodarka i rynek pracy	S34	Odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym
		S35	Zatrudnienie w sektorze usług
III. Kraków – miasto kreujące i korzystające z potencjału kulturowego dla budowy nowoczesnej metropolii	Oferta kulturalna	S36	Liczba uczestników imprez artystyczno rozrywkowych
		S37	Liczba uczestników imprez sportowych
		S38	Odsetek czytelnictwa (1 lub więcej książek w ciągu roku)
		S39	Odsetek mieszkańców korzystających z wybranych usług kulturalnych - Teatr
		S40	Odsetek mieszkańców korzystających z wybranych usług kulturalnych - Koncert
		S41	Odsetek mieszkańców korzystających z wybranych usług kulturalnych - Muzeum
		S42	Zadowolenie mieszkańców z dostępnej oferty kulturalnej
	Sektor kreatywny	S43	Liczba podmiotów o profilu kreatywnym
		S44	Liczba absolwentów uczelni kierunków kreatywnych
IV. Kraków – miasto przyjazne do życia	Przestrzeń publiczna	S45	Odsetek powierzchni Krakowa pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
		S46	Odsetek mieszkańców z dostępem do terenów rekreacyjnych w 15 minut
	Środowisko naturalne	S47	Średnie stężenie pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym
		S48	Zadowolenie mieszkańców z poziomu hałasu
		S49	Zadowolenie mieszkańców ze stanu powietrza
		S50	Poziom recyklingu
	Mobilność	S51	Udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych - odsetek mieszkańców Miasta Kraków

			deklarujących codzienne korzystanie z komunikacji miejskiej
		S52	Udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych - średni udział % podróży komunikacją miejską w obrębie Krakowa i strefie podmiejskiej
		S53	Udział transportu rowerowego w podziale zadań przewozowych
	Bezpieczeństwo	S54	Zadowolenie mieszkańców z łatwości przemieszczania się
		S55	Odsetek mieszkańców Krakowa deklarujących poczucie bezpieczeństwa
		S56	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - przestępstwa drogowe
		S57	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - przestępstwa przeciwko mieniu
		S58	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu
		S59	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - przestępstwa ogółem
	Zdrowie	S60	Odsetek mieszkańców uprawiających sport
		S61	Odsetek mieszkańców niepalących papierosów
		S62	Średnie dalsze trwanie życia mężczyzn
		S63	Średnie dalsze trwanie życia kobiet
		S64	Liczba zgonów związanych z chorobami cywilizacyjnymi w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców (choroby układu oddechowego)
		S65	Liczba zgonów związanych z chorobami cywilizacyjnymi w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców (choroby układu krążenia)

		S66	Liczba zgonów związanych z chorobami cywilizacyjnymi w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców (nowotwory)
		S67	Liczba mieszkańców, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej
	Mieszkalnictwo	S68	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)
		S69	Przeciętne wynagrodzenie brutto w stosunku do średniej ceny oferowanej za m ² na rynku pierwotnym
V. Kraków – silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa	Aktywność obywatelska	S70	Frekwencja w wyborach samorządowych (wybory burmistrza / prezydenta I-sza tura)
		S71	Frekwencja w ramach głosowania na budżet obywatelski
		S72	Liczba projektów zgłoszonych w ramach budżetu obywatelskiego
	Organizacje pozarządowe	S73	Liczba organizacji pozarządowych wnioskujących o wsparcie
VI. Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia	Obsługa administracyjna mieszkańców	S74	Zadowolenie mieszkańców z możliwości wpływania na władze miasta
		S75	Odsetek usług ofertowanych przez Internet
	Zarządzanie miastem	S76	Zadowolenie mieszkańców z obsługi administracyjnej
		S77	Odsetek osób płacących podatki w Krakowie
		S78	Budżet miasta Krakowa (dochody [minus] wydatki)

IV.4. Wymiar finansowy realizacji Strategii Rozwoju Krakowa 2030

Założenia metodologiczne

Metodologia szacowania nakładów finansowych niezbędnych dla realizacji SRK 2030 przeprowadzona zostanie w układzie obszarów i przyporządkowanych im celów strategicznych SRK 2030.

Metodologia szacowania nakładów finansowych niezbędnych dla realizacji SRK 2030 prezentować będzie szacunki agregowane na poziomie wymienionych Obszarów/Celów strategicznych.

Dla oszacowania nakładów niezbędnych dla realizacji wymienionych Obszarów/Celów strategicznych dokonana zostanie prognoza niezbędnej wysokości środków potrzebnych dla realizacji działań kluczowych.

Każde z działań kluczowych szacowane będzie indywidualnie z użyciem najbardziej dopasowanego podejścia metodologicznego, podyktowanego dążeniem do najwyższej precyzji szacunków.

Działania kluczowe, które nie mają pokrycia w opracowanych planach finansowych Miasta, wymagają zastosowania technik bazujących na prognozowaniu analogowym, z wykorzystaniem satysfakcjonującego kryterium podobieństwa. W takim przypadku w pierwszej kolejności wykorzystane będzie kryterium miejsca i kryterium zakresu.

Wszystkie szacunki przedstawione będą w cenach bieżących.

Dla prezentacji szacunków w cenach bieżących wykorzystane będzie połączenie danych historycznych (do 2015, źródło GUS) z danymi prognozowanymi (od 2016, źródło Wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego).

Wydatki majątkowe stanowią zbiór środków finansowych oddających potencjał budżetu miasta do finansowania szeroko rozumianych przedsięwzięć rozwojowych takich jak skatalogowane działania w Strategii.

Prognozowane wartości ograniczono ramami, gdzie dolna granica wyznaczona została na podstawie analizy Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Krakowa na lata 2016-2052 (WPF), natomiast górną granicę wyznaczają analizy z użyciem narzędzi statystycznych i ekonometrycznych.

Dolna granica zabezpiecza realizację zaprogramowanych w planach rozwojowych Miasta przedsięwzięć inwestycyjnych (Wykaz przedsięwzięć wieloletnich Miasta Krakowa), kwot dokapitalizowania spółek miejskich w związku z realizowanymi przez nie projektami inwestycyjnymi jak i kwot przekazywanych do spółek w formie dokapitalizowania. Kwota uwzględnia dopuszczalną wysokość ustawowych wskaźników zadłużenia.

Wskazana zostanie potencjalna wysokość dofinansowania działań realizowanych przez różne podmioty (prywatne, publiczne) na terenie Krakowa ze środków UE. Prognozowane wartości ograniczono ramami, gdzie dolna i górna granica jest pochodną bieżącej i potencjalnej aktywności Miasta Krakowa w pozyskiwaniu środków UE.

Wartość zostanie oszacowana na podstawie odniesienia średniego (2011-2014) udziału dofinansowania inwestycji realizowanych przez Miasto Kraków do całkowitej kwoty środków UE dla kraju.

Szacunki PKB na poziomie miasta Krakowa

PKB nie jest obliczane oddzielnie dla tak niskiego szczebla agregacji danych jak poziom miasta – także Krakowa, a jedynie rozszacowywane, podobne założenie przyjęto w niniejszym opracowaniu. Podstawą do obliczenia prognozy PKB dla miasta Krakowa będzie

model regresji wielu zmiennych w oparciu o powiązanie kategorii liczby pracujących – wytwarzających PKB z wartością wytworzonego PKB.

Podobnie dla rozszacowania wytwarzanego PKB w podziale na branże (sekcje PKD) przyjęto upraszczające założenie, że wielkość wytwarzanego PKB jest porównywalna dla każdej branży w przeliczeniu na pracującego.

[Rozdział będzie uzupełniony]

V. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII ROZWOJU KRAKOWA 2030

System wdrażania Strategii Rozwoju Krakowa 2030 wynika z obowiązujących przepisów ogólnych oraz dokumentów wewnętrznych aktów kierowania Urzędu Miasta Krakowa.

System wdrażania regulują w szczególności:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz.1515):
 - zadania własne (art. 6 i 7),
 - kompetencje samorządu gminy w zakresie opracowywania i przyjmowania do realizacji programów o charakterze strategicznym (art. 30 ust.2 pkt.1a; art.18 ust.2 pkt.6 i 6a).
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2015 r., poz. 1445),
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r., poz. 1649):
 - definiuje ona system dokumentów strategicznych w państwie, z którego wynika, że SRK 2030 w gminie ma naczelny charakter, natomiast każdy inny dokument o charakterze programowym powinien być spójny z dokumentem Strategii;
 - określa, że samorządy powiatowe i gminne mogą realizować politykę rozwoju na podstawie programów rozwoju, opracowanych przez zarząd powiatu oraz prezydenta, burmistrza, wójta gminy (art.18 pkt 3) i przyjmowanych uchwałą rady powiatu i rady gminy (art. 19 pkt 3a i 3b),
 - określa generalne zasady dokonywania monitorowania i ewaluacji dokumentów strategicznych.
- regulacje wewnętrzne Urzędu Miasta Krakowa, tj.:
 - Zarządzenie Prezydenta Miasta Krakowa nr 2919/2013 z dnia 9.10.2013 r. w sprawie powołania zespołu Koordynatorów dziedzin zarządzania,
 - Zarządzenie Prezydenta Miasta Krakowa nr 3179/2013 z dnia 4.11.2013 r. w sprawie ustalenia instrukcji opracowywania Programów realizujących Strategię Rozwoju Krakowa,
 - Zarządzenie Prezydenta Miasta Krakowa nr 3493/2013 z dnia 3.12.2013 r. w sprawie powołania Koordynatorów programów realizujących Strategię Rozwoju Krakowa.

Strategia Rozwoju Krakowa 2030 nie ogranicza się w swych założeniach wyłącznie do zadań będących w kompetencjach ustawowych Gminy, ale inicjuje działania realizowane w partnerstwach lokalnych, subregionalnych, regionalnych, krajowych, międzynarodowych i międzysektorowych. Znajduje to wyraz w kluczowych działaniach zawartych w Strategii, dla których jednostkami realizującymi są jednostki organizacyjne Gminy, natomiast w grupie interesariuszy (współrealizatorów, partnerów) znajdują się również: samorządy gmin KOM, administracja rządowa, samorząd regionalny, sfera nauki i rozwoju, podmioty prywatne i społeczne (organizacje pozarządowe). Takie podejście do rozwoju wspólnoty lokalnej jest spójne z nowymi zasadami prowadzenia polityki regionalnej kraju i wymaga odpowiedniego systemu zarządzania wdrażaniem SRK.

Ze względu na wielopoziomowy charakter działań zapisanych w Strategii Rozwoju Krakowa 2030, podstawową zasadą określającą sposób postępowania w trakcie jej wdrażania, jest

zasada partnerstwa. Jest ona rozumiana jako otwarta i aktywna współpraca równoprawnie traktowanych podmiotów, reprezentujących różnorodne środowiska oraz instytucje realizujące i wspierające realizację działań na rzecz rozwoju Krakowa i całego obszaru metropolitalnego.

Wieloszczeblowy i wielopodmiotowy system wdrażania wymaga zintegrowanego systemu zarządzania różnymi sferami zadań. Poniżej określono wzajemne relacje pomiędzy sferami realizacji Strategii.

Rysunek 1. Schemat relacji pomiędzy sferami realizacji Strategii

Realizację SRK 2030 powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa. Koordynację procesu wdrażania SRK 2030 prowadzi komórka organizacyjna UMK właściwa w sprawach strategicznego rozwoju miasta.

Dodatkowym organem doradczym we wdrażaniu Strategii może być Rada Strategiczna. Powołanie takiej Rady przy Prezydencie Miasta Krakowa może być ważnym elementem społecznienia procesów wdrażania (w tym również ewaluacji) SRK, jako element *Smart Governance*. W skład Rady mogą wejść: eksperci pracujący nad SRK 2030 oraz przedstawiciele nauki, biznesu, organizacji pozarządowych, jak również innych instytucji istotnych z punktu widzenia rozwoju miasta. Przykładowe zadania Rady to:

- opiniowanie i zgłaszanie propozycji koncepcji strategicznego rozwoju Krakowa,

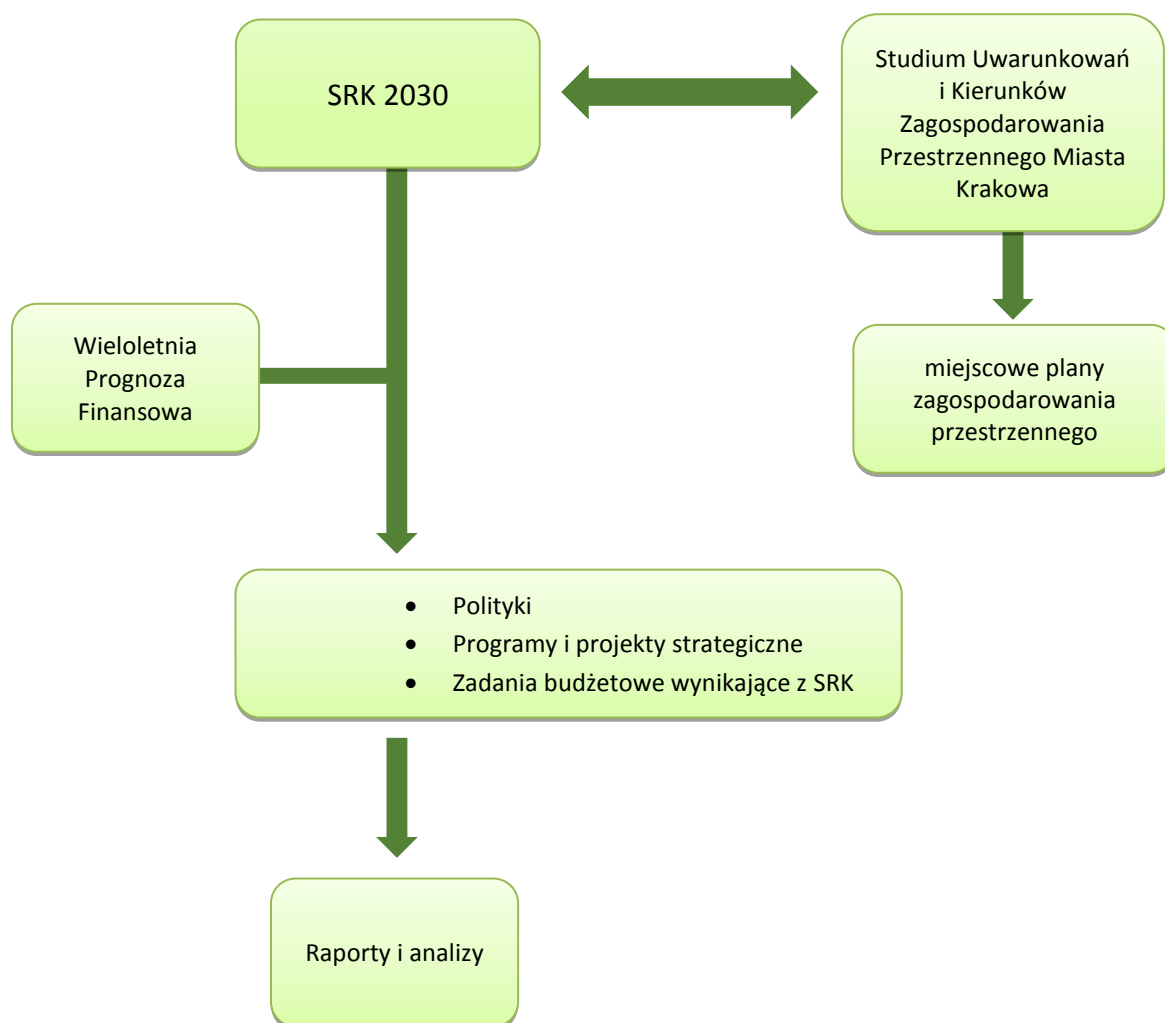
- wspomaganie wiedzą i doświadczeniem w zakresie strategicznego rozwoju Krakowa (KOM).

Wdrażanie Strategii odbywa się na następujących poziomach:

- Polityki publiczne – dokumenty wyznaczające główne cele i kierunki rozwoju w zakresie jednego lub wielu celów strategicznych / operacyjnych SRK 2030.
- Programy strategiczne – dokumenty o horyzoncie wieloletnim wyznaczające cele i zadania w obrębie jednego lub wielu celów strategicznych / operacyjnych SRK 2030.
- Projekty strategiczne – grupa przedsięwzięć służąca realizacji SRK 2030.
- Zadania budżetowe wynikające z SRK 2030.

Z uwagi na możliwe zmiany uwarunkowań formalno-prawnych, przyjęty w matrycy strategicznej SRK 2030 katalog polityk, programów i projektów strategicznych może w kolejnych latach ulec modyfikacji.

Rysunek 2. Schemat systemu wdrażania SRK 2030

VI. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU KRAKOWA 2030

Monitoring

Skuteczne wdrażanie Strategii Rozwoju Krakowa 2030 uwarunkowane jest wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji na każdym etapie realizacji Strategii, czemu służy monitoring.

W systemie wdrażania oraz monitorowania i ewaluacji Strategii przyjęto wielokryterialną metodę analizy skuteczności i efektywności podejmowanych działań w oparciu o zestaw wskaźników strategicznych i kontekstowych przyjętych dla dziedzin zarządzania publicznego miastem. Katalog wskaźników dziedzinowych jest elementem hurtowni danych (system informatyczny STRADOM) utworzonej w ramach projektu Monitorowanie Jakości Usług Publicznych (MJUP).

Monitoring Strategii prowadzony jest na kilku poziomach:

- mierników i wskaźników ujętych w matrycy strategicznej Strategii – obrazujących stopień osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych,
- mierników i wskaźników ujętych w programach i projektach strategicznych,
- analiz porównawczych (benchmarkingowych) z innymi miastami w Polsce i zagranicą,
- analizy trendów rozwojowych – w oparciu o analizę wskaźników w odniesieniu do celów Strategii i ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Z punktu widzenia funkcji wymienionych mierników i wskaźników dzieli się je na:

- wskaźniki kontekstowe
- wskaźniki strategiczne

Wszystkie poziomy monitoringu integrowane są w Raportach z realizacji Strategii przygotowywanych przez Urząd Miasta Krakowa raz w roku.

Każdorazowo po opracowaniu Raportu, Prezydent Miasta Krakowa przekazuje go Radzie Miasta Krakowa.

Ewaluacja

Ocenie efektów i jakości działań związanych z wdrażaniem SRK 2030 służy jej okresowa ewaluacja.

Strategia Rozwoju Krakowa poddawana będzie okresowej ewaluacji, w szczególności:

- Ewaluacji w trakcie realizacji Strategii (*on-going*) – w celu weryfikacji przyjętej wizji i celów Strategii,
- Ewaluacji na koniec założonego horyzontu czasowego (*ex-post*) – w celu podsumowania i określenia kierunków rozwoju na dalsze lata.

Podstawowymi źródłami informacji dla ewaluacji są:

- coroczne Raporty z realizacji Strategii,
- badania społeczne na temat jakości życia w mieście i oczekiwań rozwojowych mieszkańców Krakowa. Materiałem wyjściowym jest badanie przeprowadzone w trakcie procesu aktualizacji Strategii w drugiej połowie 2013 roku,
- inne okresowo prowadzone analizy i badania, wskazujące na stan realizacji Strategii.

Ewaluacja SRK 2030 będzie realizowana w odstępach dwuletnich, z uwzględnieniem okresu programowania UE do 2020 r., kiedy to dokonana powinna zostać zasadnicza ewaluacja SRK

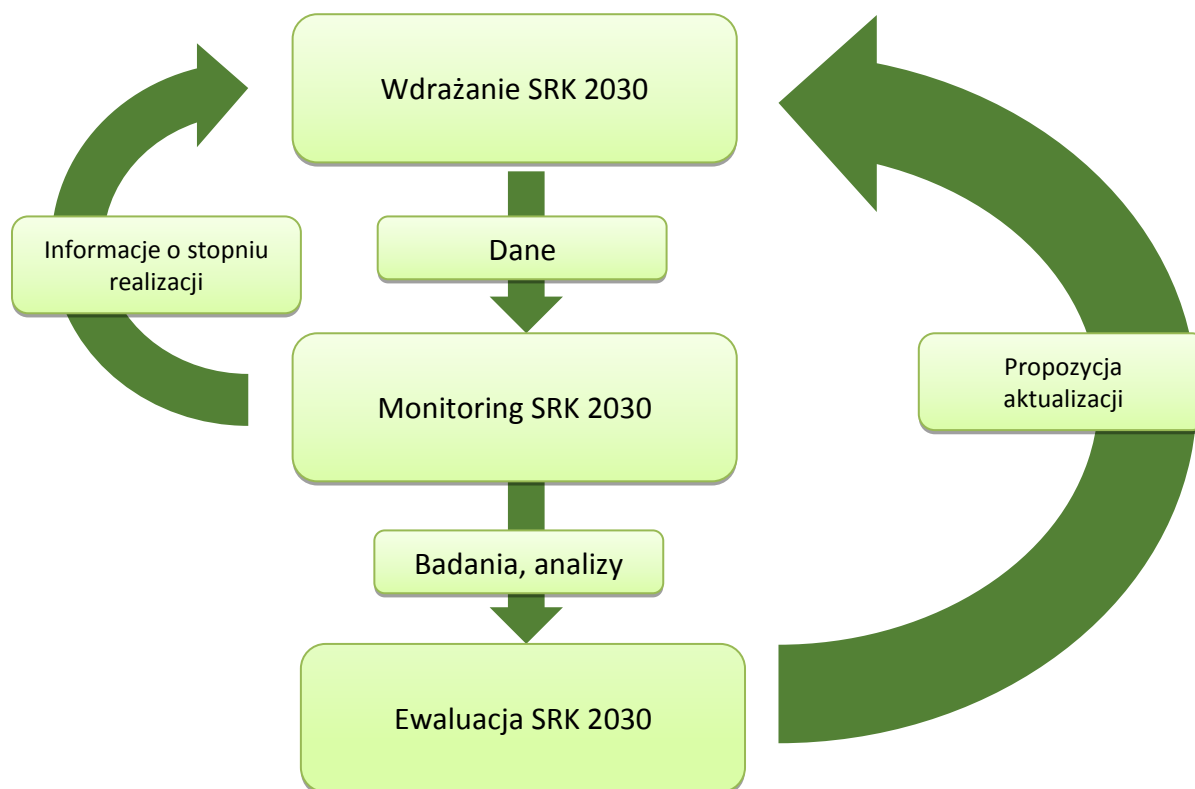
i na podstawie jej wyników, rewizja założeń i aktualizacja celów oraz działań kluczowych i programów/projektów strategicznych na pozostały okres jej realizacji.

Ewaluacja SRK 2030 prowadzona będzie w trybie partycypacyjnym, z udziałem przedstawicieli mieszkańców i środowisk ważnych z punktu widzenia realizacji Strategii.

Instytucjonalną **strukturę systemu monitorowania i ewaluacji Strategii** tworzą:

- Rada Miasta Krakowa,
- Prezydent Miasta,
- komórka organizacyjna Urzędu Miasta Krakowa (UMK) właściwa w sprawach strategicznego rozwoju miasta – pełniąca rolę centrum koordynacyjnego ds. monitorowania Strategii,
- komórki organizacyjne UMK i miejskie jednostki organizacyjne – pełniące rolę:
 - jednostek realizujących konkretne kierunki interwencji Strategii, będące w kompetencjach Gminy Miejskiej Kraków (sfera podległości) i zarazem jednostek monitorujących te kierunki interwencji ze strony Miasta;
 - jednostek monitorujących ze strony GMK te kierunki interwencji, które są w kompetencjach innych podmiotów (prywatnych, pozarządowych, akademickich, samorządów gminnych, powiatowych i regionalnego, administracji rządowej itp.) – uzyskiwanie danych i informacji oraz przekazywanie ich do UMK.

Rysunek 3. Schemat systemu monitorowania i ewaluacji SRK 2030

Szczegóły dotyczące systemu wdrażania, monitoringu oraz ewaluacji SRK 2030 zostaną przyjęte Zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa.

Słownik pojęć i skrótów

Analiza SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) – podstawowe narzędzie podejmowania decyzji strategicznych. Określenie atutów i słabych stron oraz szans i zagrożeń, które niesie otoczenie, pozwala na podejmowanie właściwych decyzji na różnych etapach i poziomach procesu strategicznego.

B+R (R&D) – (ang. *research and development*) – działalność badawcza i rozwojowa.

BPO/SSC (ang. *Business Process Outsourcing / Shared Service Center*) – zlecanie wybranych procesów biznesowych do wykonywania przez zewnętrzne przedsiębiorstwa zajmujące się outsourcingiem, które ponoszą odpowiedzialność za ich jakość i efektywność¹⁶ /Centra Usług Wspólnych.

Cele operacyjne – stanowią rozwinięcie celów strategicznych i charakteryzują się bliższym od nich horyzontem czasowym. Realizacja celów operacyjnych warunkuje osiągnięcie strategicznych celów rozwoju. Narzędziem ich realizacji są programy i projekty strategiczne.

Cele strategiczne – wyznaczają długotrwały kierunek rozwoju miasta dla urzeczywistnienia jego wizji. Cele te wyznaczają kierunek działania podmiotów życia społecznego i gospodarczego miasta. Są to cele długookresowe, określające, co można obecnie zrobić, aby zwiększyć przyszłe możliwości i zapewnić konkurencyjność miasta w dłuższym horyzoncie czasowym.

COI – Centrum Obsługi Inwestora.

DDR – droga dla rowerów.

GIS (ang. *Geographic Information System*) – System Informacji Geograficznej – system informacyjny służący do wprowadzania, gromadzenia, przetwarzania oraz wizualizacji danych geograficznych, którego jedną z funkcji jest wspomaganie procesu decyzyjnego.

GMK, Gmina – Gmina Miejska Kraków.

GOW – Gospodarka Oparta na Wiedzy.

ICT – (ang. *Information and Communication Technologies*) – pojęcie obejmujące szeroki zakres wszystkich technologii umożliwiających manipulowanie i przesyłanie informacji.

ITO/IT – (ang. *Information Technology Outsourcing*) – outsourcing usług informacyjnych.

Jednostka samorządu terytorialnego (JST) – lokalna lub regionalna wspólnota samorządowa. JST w Polsce to gmina, powiat i województwo. JST są samodzielne i autonomiczne w działaniu w sferze spraw publicznych o znaczeniu lokalnym. JST mają osobowość prawną, przysługują im prawo własności i inne prawa majątkowe. JST wykonują swoje zadania za pośrednictwem organów stanowiących i wykonawczych. Dochodami JST są ich dochody własne oraz subwencje ogólne i dotacje celowe z budżetu państwa.

Krakowski Obszar Funkcjonalny (KrOF) – część Metropolii Krakowskiej w rozumieniu Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2020, obszar strategicznej interwencji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Krakowski Obszar Metropolitalny (KOM) – przyjęty w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego region funkcjonalny, obejmujący Kraków wraz z sąsiadującym zespołem jednostek osadniczych, powiązanych z metropolią różnymi związkami interakcyjnymi.

¹⁶ Źródło: Wikipedia, <http://pl.wikipedia.org>

MICE – Meetings – spotkania, Incentives – imprezy motywacyjne, Conferences – konferencje, Events – wydarzenia.

Mierniki i wskaźniki celu – służą do oceny stopnia osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych (np. % odpadów poddanych recyklingowi, zmiana poczucia bezpieczeństwa, ocena jakości usług transportowych, odsetek maturzystów, którzy zdali maturę z matematyki z oceną $\geq$ dobrą).

Misja – opisuje zasady i wartości przyjmowane przy realizacji wdrażanej SRK 2030.

MJUP – Monitorowanie Jakości Usług Publicznych – element zintegrowanego systemu zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego.

MSIP – Miejski System Informacji Przestrzennej.

Obszar strategiczny – jeden z obszarów działalności samorządu, w których aktywność powinna być wzajemnie zharmonizowana, pozwalając osiągać i utrzymywać trwały rozwój.

Organizacje pozarządowe (NGO) – niebędące jednostkami sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia.

OZE – odnawialne źródła energii.

P&R, (ang. *Park & Ride* – *Parkuj i Jedź*) – system parkingów przeznaczonych dla osób dojeżdżających z przedmieść i korzystających z komunikacji miejskiej.

Partycypacja społeczna – udział obywateli w zarządzaniu sprawami społeczności, której są członkami. Z jednej strony może się rozwijać od zwykłego uczestnictwa w wyborach i aktywności w swoim środowisku, poprzez samoorganizację społeczną wobec różnorodnych wyzwań, aż do systemowej współpracy z władzami miasta. Ze strony władz, jej rozwój może przebiegać od właściwej polityki informacyjnej i systemu konsultacji społecznych, poprzez zlecanie zadań podmiotom społecznym, aż do wspólnych projektów strategicznych. Partnerstwo realizuje się w połączeniu tych dwóch dróg.

Polityka publiczna – dokument wyznaczający główne cele i kierunki rozwoju w zakresie jednego lub wielu celów strategicznych / operacyjnych SRK 2030.

Program strategiczny – dokument o horyzoncie wieloletnim wyznaczający cele i zadania w obrębie jednego lub wielu celów strategicznych / operacyjnych SRK 2030.

Projekt strategiczny – grupa przedsięwzięć służąca realizacji SRK 2030.

Rozwój zrównoważony – rozwój zakładający odpowiednio i świadomie ukształtowane relacje pomiędzy wzrostem gospodarczym, dbałością o środowisko (nie tylko przyrodnicze, ale także sztuczne – wytworzone przez człowieka) oraz jakością życia (w tym zdrowiem człowieka)¹⁷.

Specjalna strefa ekonomiczna (SSE) – wyodrębniony administracyjnie obszar Polski, gdzie inwestorzy mogą prowadzić działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach. Przedsiębiorstwom, które uzyskały zezwolenie na działalność w strefie, przysługuje pomoc publiczna w formie zwolnienia podatkowego. Celem funkcjonowania tego instrumentu wsparcia jest przyspieszenie rozwoju regionów poprzez przyciąganie nowych inwestycji i promocję tworzenia miejsc pracy.

¹⁷ Źródło: Wikipedia, <http://pl.wikipedia.org>

SWOT (ang. *Strenghts, Weaknesses, Opportunities, Threats*) – analiza silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) – dokument wieloletniego planowania finansowego opracowany zgodnie z wymaganiami art. 226 Ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., nr 157, poz. 1240 z późniejszymi zmianami), Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 86).

Wizja – pożądaný obraz miasta we wszystkich wymiarach jego rozwoju. Wizja odnosi się do głównych wyzwań stojących przed miastem.

Wskaźniki kontekstowe – wskaźniki pozwalające odnieść informacje (dane) uzyskane dzięki wskaźnikom strategicznym do trendów zachodzących w otoczeniu regionalnym, krajowym i ponadkrajowym Krakowa; ich wartość w większości przypadków jest niezależna od działań jednostek samorządu terytorialnego. Źródła danych to przede wszystkim statystyka publiczna i innych podmiotów zewnętrznych.

Wskaźniki strategiczne – wskaźniki obrazujące realizację SRK 2030: programów, projektów i działań strategicznych; ich wartość zależna jest w głównej mierze od działań jednostek samorządu terytorialnego. Źródłem danych są przede wszystkim sprawozdania z realizacji programów i projektów strategicznych oraz rocznych planów zadań.

Zadania – konkretne zamierzenia i przedsięwzięcia, które w całości lub w części realizują jeden lub więcej programów strategicznych. Wśród nich szczególne znaczenie mają zadania strategiczne, uznane za decydujące o rozwoju miasta. Do realizacji zadań mogą być tworzone programy sektorowe albo można je podjąć w ramach projektów miejskich.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) – instrument umożliwiający partnerstwu jednostek samorządu terytorialnego (JST) miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie (miasto i samorządy znajdujące się w jego oddziaływaniu) realizację wspólnych przedsięwzięć, łączących działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego.